מאיירס ג'וינט ברוקדייל

המכון הישראלי לדמוקרטיה

רשות הצעירים

צעירים ערבים בישראל
תמונת מצב 2023

الشباب العرب في إسرائيل
صورة الوضع 2023

סקירה סטטיסטית
ملخّص الاستعراض الإحصائيّ

ממצאים נבחרים

עריכת לשון: רונית כהן בן-נון
תרגום לערבית: ג׳לאל חסן
עיצוב גרפי: אפרת ספיקר, ענת פרקו-טולדנו

עורכת ראשית: רויטל אביב מתוק

עריכה וכתיבה:

מכון מאיירס-ג׳וינט-ברוקדייל: בהובלת ד״ר וצ׳סלב קונסטנטינוב, לילך זוהר
וד״ר יואה שורק (שלב א) וברכי בן סימון (שלב ב), ובסיוע של רות ברוך-קוברסקי,
ענת גלעד, אורטל בר, ד״ר סטיבן לאופר וד״ר ברוך רוזן

המכון הישראלי לדמוקרטיה: בהובלת ד״ר נסרין חדאד חאג׳-יחיא (שלב א)
וד״ר אחמד בדראן (שלב ב), ובסיוע של חמודי אבו ריש, יונתן אריה ובן פרג׳ון

ייעוץ סטטיסטי: ד״ר דימטרי רומנוב, ד״ר יצחק שנור

المراجَعة اللغويّة للنسخة العبريّة: رونيت كوهين بن-نون
الترجمة إلى العربيّة (الملخَّص): جلال حسن – "تواصُل للترجمة والتعريب"
چـرافيك: إفرات سـپـيكر؛ عنات فاركو - طوليدانو

رئيسة التحرير: رڤـيطال أڤـيـڤ مَتُوك

إعداد وكتابة:

معهد مايرس-جوينت -بروكديل: بقيادة: د. ڤـاتسلاڤ كونستانتينوڤ؛ ليلاخ زُوهَر؛ د. يوآه
شوريك (المرحلة الأولى)؛ برخي بن سيمون (المرحلة الثانية). وبمساعدة: روت باروخ - كوڤـرسكي؛
عنات چـلعاد؛ د. ستيـڤـان لاوفر؛ د. باروخ روزين

المعهد الإسرائيليّ للديمقراطيّة: بقيادة د. نسرين حدّاد -حاجّ يحيى (المرحلة الأولى)
وَد. أحمد بدران (المرحلة الثانية)، وبمساعدة: حمّودة أبو ريش؛ يونتان أرييه؛ بن فرجون

استشارة في الإحصائيّات: د. دميتري رومانوڤ؛ د. يتسحاك شنور

استَقدَم المسحُ من قبل سلطة الشباب الحكوميّة في الفترة التي عملتْ فيها في إطار وزارة المساواة الاجتماعيّة، وجرى تمويله بمساعدتها.

הסקירה הוזמנה על ידי רשות הצעירים הממשלתית בתקופה שבה פעלה במסגרת
המשרד לשוויון חברתי ומומנה בסיועה.

מכון מאיירס ג׳וינט ברוקדייל
ת״ד 3886 ירושלים 9103702
טלפון: 02-6557400
brook@jdc.org | brookdale.jdc.org.il

פתח דבר

זו הפעם הראשונה שיוצאת לאור סקירה סטטיסטית מקיפה על אוכלוסיית הצעירים הערבים בישראל. את הסקירה הזמינה רשות הצעירים שהוקמה במשרד לשוויון חברתי ועברה למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, והיא הופקה על ידי מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל בשותפות עם המכון הישראלי לדמוקרטיה ועם רשות הצעירים.

שנתונים סטטיסטיים הוכיחו עצמם ככלי רב-ערך לעבודתם של מפתחי תוכניות, קובעי מדיניות, אנשי אקדמיה, חוקרים ותלמידים. בשנים האחרונות עלתה דרישה לקבלת נתונים על צעירים, ובפרט על צעירים ערבים. דרישה זו מצביעה על חשיבות הולכת וגוברת שהחברה הישראלית ומוסדותיה מייחסים לנושא הצעירים.

המטרה היא לבסס מסד נתונים שישמש מקור יציב ואמין ושיאפשר גם לבחון מגמות ארוכות טווח. אנו שואפים שהסקירה הסטטיסטית תשמש כלי עבודה למגוון גופים וגורמים – שתשרת את כל העוסקים בתכנון ובפיתוח שירותים ואת כל העוסקים בלימוד ובמחקר ושתסייע להגדיל את מספר השירותים המיועדים לאוכלוסיית הצעירים בישראל ואת איכותם, כדי לשפר את איכות חייהם של הצעירים. במסמך זה מוצג תקציר הסקירה הסטטיסטית. הסקירה המלאה עומדת לרשות הקוראים באתר האינטרנט של מכון ברוקדייל: brookdale.jdc.org.il ובאתר האינטרנט של רשות הצעירים: רשות הצעירים (www.gov.il).

הסקירה מחולקת לפרקים, וכל פרק עוסק בתחום מסוים ממגוון היבטים בחייהם של הצעירים בישראל בכלל ושל הצעירים הערבים בפרט.

הסקירה מתבססת על **נתונים מאומדני האוכלוסין**; על **נתונים מסקרים שוטפים של הלמ"ס: סקרי כוח אדם** שנערכו בשנים 2021-2019, **סקר הוצאות משק הבית** שנערך בשנת 2020, **הסקר החברתי** שנערך בשנת 2021 (במקרים מסוימים מוצג ממוצע תלת-שנתי של נתונים מן הסקרים שנערכו בשנים 2021-2019), **סקרי ביטחון אישי** שנערכו בשנים 2015 ו-2020, **סקר מיומנויות (PIAAC)** שנערך בשנת 2015; על **קבצים מינהליים של נתוני פשיעה ואלימות** בשנים 2020 ו-2021; על **נתונים בנוגע לניגשים למבחן הפסיכומטרי ולמבחן יע"ל** בשנת 2021; ועל **סקר הצעירים בחברה הפלסטינית בישראל** שנערך ב-2020-2019 על ידי אגודת הגליל – האגודה הערבית הארצית למחקר ושירותי בריאות.[1]

לנוחות הקריאה, הבדלים מובהקים אינם מצוינים בטקסט. ההתייחסות לכך מוצגת בלוחות שבסקירה הסטטיסטית המלאה.

---

[1] ח'טיב, מ., זייד, ד. ומוחמד, א. (2021). *סקר הצעירים בחברה הפלסטינית בישראל 2020*. אגודת הגליל – האגודה הערבית הארצית למחקר ושירותי בריאות.

תודות

אנו מודים לנשות רשות הצעירים במשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי (בעבר במשרד לשוויון חברתי) – לגב' אלישבע סבתו, מנהלת הרשות, ולגב' עדנה גרניט, חוקרת מידע ונתונים, על השותפות בהפקת הסקירה. אנו מודים במיוחד לגב' גרניט על הליווי בכל שלבי העבודה על הסקירה אשר כלל דיונים והתייעצות בנוגע לנתונים שייאספו ויעובדו, סיוע בהשגת מידע, קריאה ומתן משוב על הסקירה עצמה.

תודתנו נתונה גם למנהלת המרכז לערכים ולמוסדות דמוקרטיים במכון הישראלי לדמוקרטיה, עו"ד ענת טהון אשכנזי, על השותפות בהפקת הסקירה ועל הליווי בעת הכנתה, ולאחראית לליווי מחקרים במכון הישראלי לדמוקרטיה, ד"ר דנה בלאנדר.

תודה מיוחדת לאגודת הגליל – האגודה הערבית הארצית למחקר ושירותי בריאות, ובפרט לעורכי "סקר הצעירים בחברה הפלסטינית בישראל", ד"ר מוחמד ח'טיב, גב' דועא זייד ומר אחמד שייח' מוחמד, מן המרכז למחקר חברתי "רכאז" באגודה, על שנתנו לנו את רשותם להשתמש בממצאים ובלוחות מתוך דוח המחקר.

לצורך עריכת הסקירה נעשה שימוש בשירות העיבודים המיוחדים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ובקובצי PUF שלה. אנו רוצים להודות במיוחד לשני אנשים באגף דוברות, תקשורת והסברה בלשכת הסטטיסטיקן הלאומי – למר דוד לנדאו, מידען ומרכז (בכיר) עיבודים מיוחדים, תחום מידע, שירות ותוכן אינטרנט, ולמר אבישי כהן, מרכז מידע מקוון, על הסיוע הרב בקבלת הנתונים. תודתנו נתונה גם למשטרת ישראל, ובפרט לגב' נילי זאולן, על הנתונים שסופקו לנו לבקשתנו. לצורך עריכת הסקירה נעשה שימוש גם בנתונים מנהליים מותממים מחדר המחקר הווירטואלי של משרד החינוך. אנו מודים לעובדי משרד החינוך על עזרתם בהנגשת הנתונים.

פרק א: מאפיינים דמוגרפיים

בשנת 2021 מנתה אוכלוסיית הצעירים הערבים בני 34-18 473.7 אלף נפש (לא כולל תושבי מזרח ירושלים): 22.5% מכלל צעירי ישראל ו-29.5% מכלל האוכלוסייה הערבית. מספר הצעירים הערבים תושבי מזרח העיר ירושלים עמד באותה שנה על 107.6 אלף נפש.

בשנת 2021 חיו בנגב 85.9 אלף צעירים בדואים^ – 18.1% מכלל הצעירים הערבים; ברמת הגולן גרו 6.4 אלף צעירים דרוזים, מבין 42.8 אלף צעירים דרוזים – 9.1% מכלל הצעירים הערבים.

מספר הצעירים הערבים בני 34-18 בשנת 2021 ושיעורם מכלל צעירי ישראל ומכלל האוכלוסייה הערבית

473,700
צעירים ערבים
בני 34-18

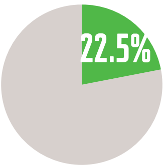

צעירים ערבים
מכלל צעירי ישראל

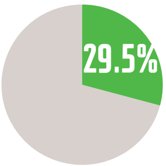

צעירים ערבים מכלל
האוכלוסייה הערבית

מספר הצעירים הערבים בני 34-18 בשנת 2021, לפי מיקום גאוגרפי

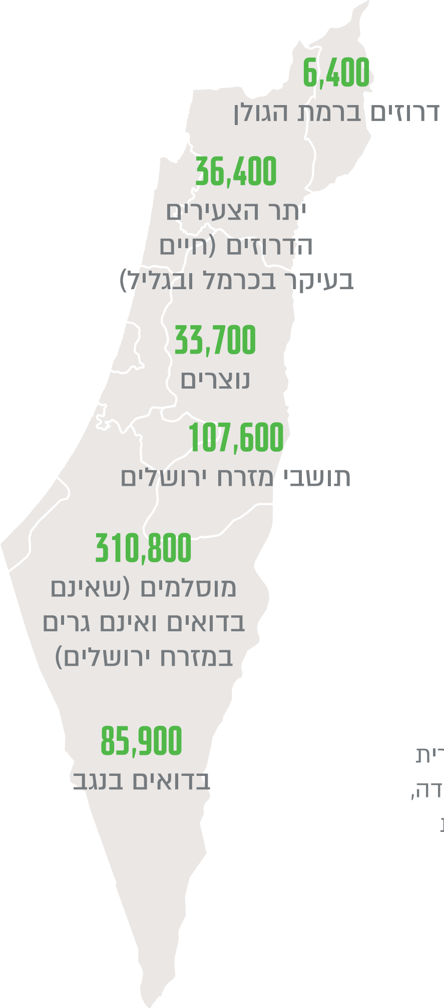

^ בדואים בנגב הגרים ב-18 יישובים: העיר רהט; המועצות המקומיות חורה, כסיפה, לקיה, ערערה בנגב, שגב שלום ותל שבע; יישובי המועצה האזורית אל קסום: אום בטין, א-סייד, דריג'את, כוחלה, מולדה, מכחול ותראבין א-צאנע; יישובי המועצה האזורית נווה מדבר: אבו קורינאת, קאסר א-סר, ביר הדאג' ואבו תלול.

אוכלוסיית הצעירים הערבים היא אוכלוסייה צעירה, 47.3% מן הצעירים בה בני 24-18 (לעומת 28.9% בקרב בני 29-25 ו-23.8% בקרב בני 34-30). זו גם אוכלוסייה דתית בעיקרה: 19.4% בלבד הגדירו עצמם "לא דתיים", ואחוז זה היה נמוך אף יותר בקרב המוסלמים בלבד – 11.4%.

בשנת 2020 ציינו 43.5% מן הצעירים הערבים כי הם רואים בזהות הערבית את הזהות המייצגת אותם (מבין זהויות אחרות: פלסטינית, דתית וישראלית). 33.3% מן הצעירים הערבים ציינו כי הזהות הדתית היא הזהות המייצגת אותם, 14.8% ציינו את הזהות הפלסטינית ו-8.4% – את זהותם הישראלית.

צעירים ערבים בני 34-18 בשנת 2020, לפי הגדרת הזהות המייצגת אותם (באחוזים)

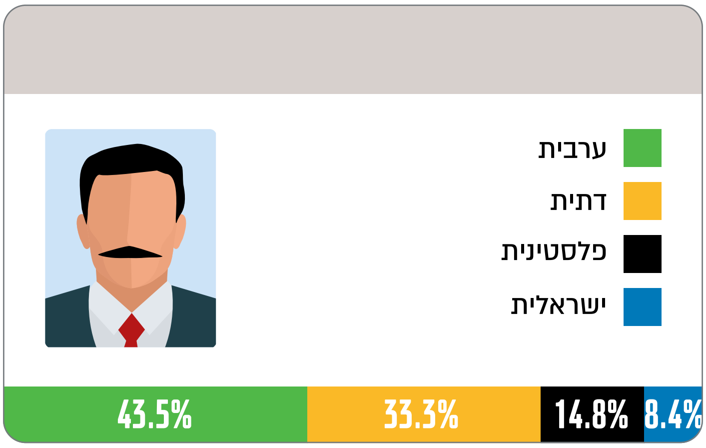

אזור המגורים ממלא תפקיד בהגדרת הזהות של הצעירים הערבים: 49.7% מן הצעירים הערבים במחוז חיפה ו-48.0% מן הצעירים הערבים במחוז צפון ציינו שהזהות הערבית היא המייצגת אותם ולאחריה הזהות הדתית. לעומת זאת במחוזות מרכז ודרום בלטה הזהות הדתית: 47.2% מן הצעירים במחוז מרכז ו-45.5% מן הצעירים במחוז דרום ציינו כי הזהות הדתית היא הזהות המייצגת אותם. במחוז מרכז ציינו 25.4% מן הצעירים כי הזהות הפלסטינית היא הזהות המייצגת אותם. במחוזות דרום וחיפה אחוז הצעירים שציינו שהזהות הישראלית היא הזהות המייצגת אותם היה נמוך במיוחד (2.4% ו-3.8%, בהתאמה לעומת 9.2% במחוז מרכז ו-12.3% במחוז צפון).

פרק ב: פיזור גאוגרפי

בשנת 2021 התרכזו 73.1% מן הצעירים הערבים ביישובים עירוניים קטנים שבהם עד 49,999 תושבים, בעוד 66.6% מן הצעירים היהודים ואחרים התרכזו ביישובים עירוניים גדולים ובינוניים שבהם 50,000 תושבים ויותר.

צעירים בני 18-34 בשנת 2021, לפי צורת היישוב (עירוני או כפרי) (באחוזים)

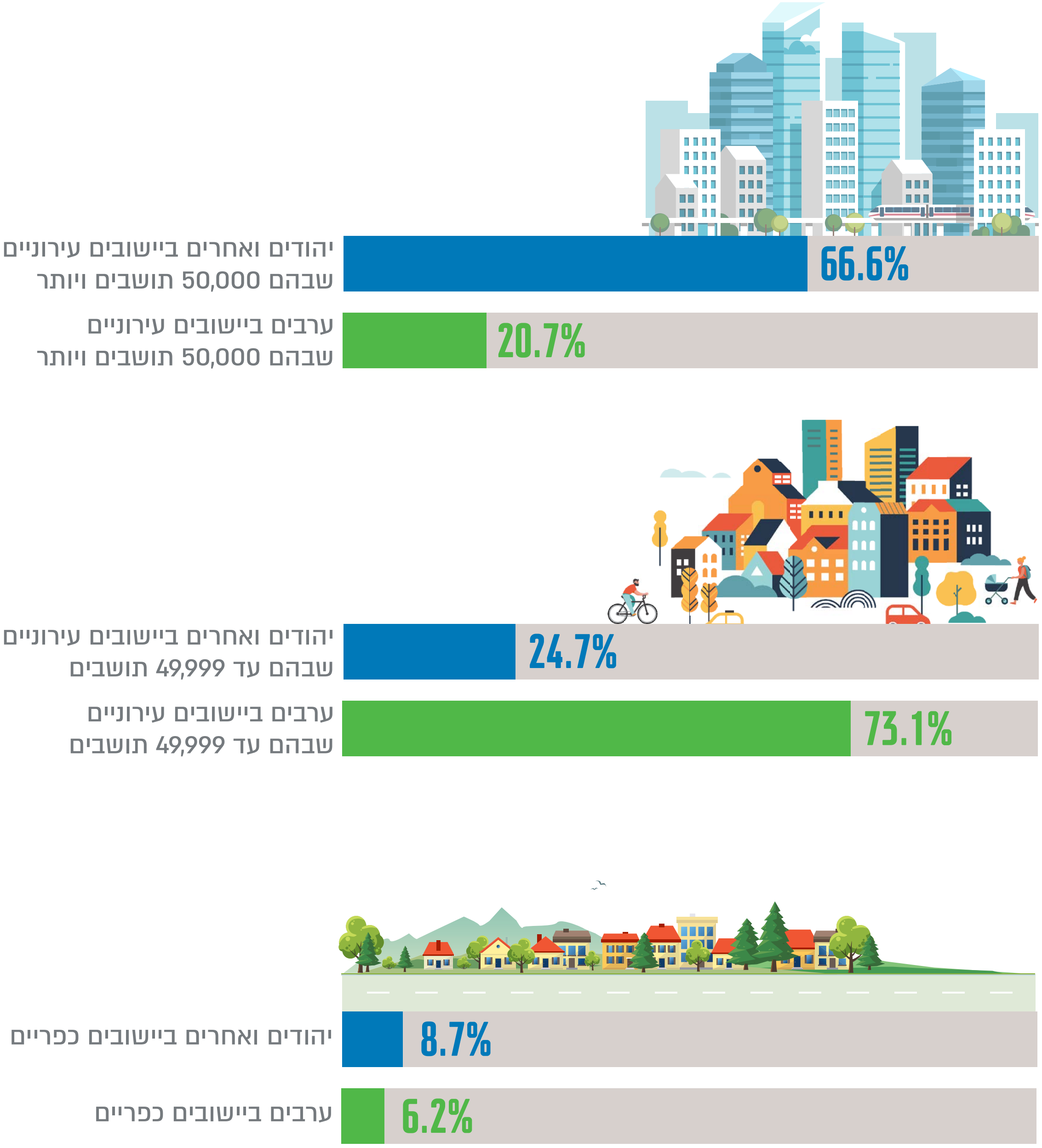

בשנת 2021 נע שיעור הצעירים הערבים ביישובים עירוניים (לא כולל ערים מעורבות) בין 23.4% מכלל התושבים (במעיליא) ל-32.5% מכלל התושבים (בכפר ברא).

בשבע הערים המעורבות: תל אביב-יפו, חיפה, עכו, רמלה, לוד, מעלות-תרשיחא ונוף הגליל (לא כולל ירושלים) גרו בסוף שנת 2020 11.9% מן הצעירים: 8.8% מן הצעירים הערבים ו-12.8% מן הצעירים היהודים ואחרים. באף אחת מן הערים המעורבות לא היוו הצעירים הערבים את הרוב: בעכו, בנוף הגליל ובלוד הם היוו מעט יותר משליש מאוכלוסיית הצעירים בעיר, ובערים רמלה ומעלות תרשיחא הם היוו בין רבע לשליש. לעומת זאת בתל אביב-יפו, שבה גרו מרבית הצעירים בישראל, רק 5.5% מהם היו ערבים.

התפלגות הצעירים לפי מחוז מעידה על בידול גאוגרפי בין האוכלוסייה הערבית לאוכלוסיית היהודים ואחרים: בעוד הצעירים הערבים התרכזו בשנת 2021 במחוז צפון, הצעירים היהודים ואחרים התרכזו במחוזות מרכז ותל אביב.

צעירים בני 18-34 בשנת 2021, לפי קבוצת אוכלוסייה ומחוז (באחוזים)

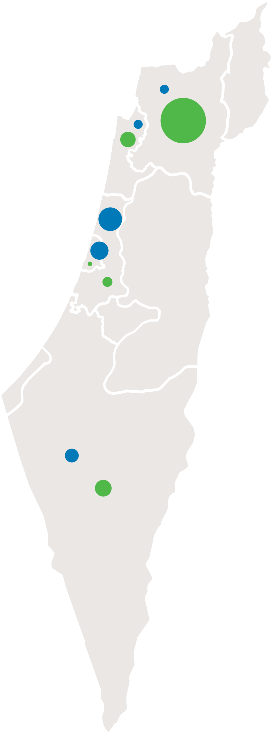

	ערבים	יהודים ואחרים
מחוז צפון:	50.1%	9.3%
מחוז חיפה:	17.2%	10.2%
מחוז מרכז:	11.7%	26.1%
מחוז תל אביב:	1.8%	20.4%
מחוז דרום:	18.4%	15.2%

89.9% מן הצעירים הערבים לא חשבו בשנת 2020 על הגירה למדינה אחרת. 10.1% ציינו שהם חשבו על כך.

פרק ג: משפחה

רווקות

אחוז הרווקים בקרב צעירים בני 34-18 יורד עם העלייה בגיל בשתי קבוצות האוכלוסייה: בשנת 2021 היו 98.7% מן הגברים ו-86.9% מן הנשים מקרב הצעירים הערבים בני 24-18 רווקים, בעוד בקבוצת הגיל 34-25 היה אחוז הגברים הרווקים 53.7%, ואחוז הנשים הרווקות – 22.1%.

בשנת 2021 היה אחוז הגברים הרווקים גבוה מאחוז הנשים הרווקות בשתי קבוצות האוכלוסייה ובכל קבוצות הגיל, אולם בקרב הצעירים היהודים ואחרים היו הפערים בין המינים קטנים יותר מבקרב הצעירים הערבים, זאת בשל אחוז נמוך יותר של גברים רווקים ואחוז גבוה יותר של נשים רווקות.

צעירות דרוזיות מתחתנות בגיל מאוחר יותר מצעירות בדואיות בנגב: בשנת 2021 היו 91.5% מן הצעירות הדרוזיות בנות 24-18 רווקות, זאת לעומת 81.4% מן הצעירות הבדואיות בנגב באותה קבוצת גיל.

רווקים בני 24-18 בשנת 2021, לפי מין וקבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

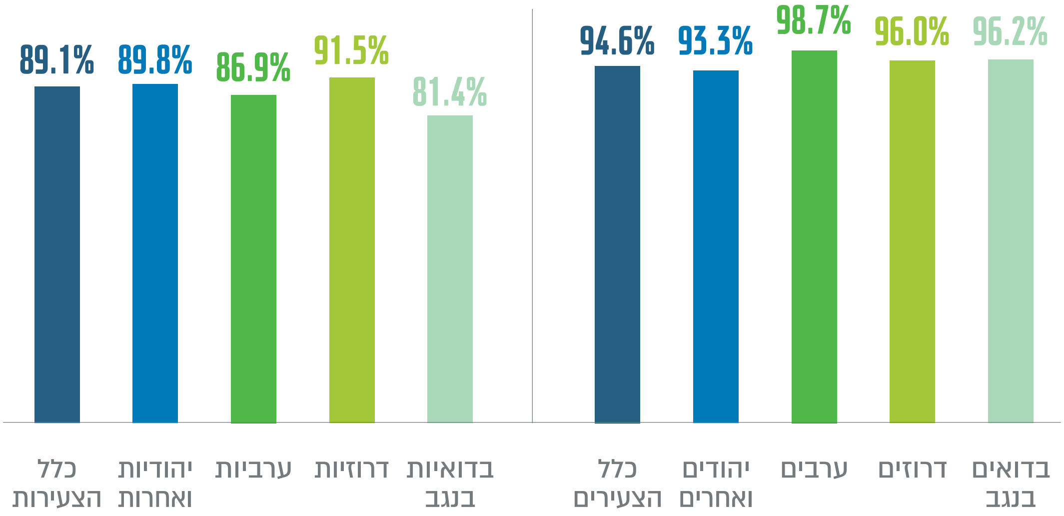

נישואין

בשנת 2020 היה הגיל הממוצע של חתנים שנישאו לראשונה 26.9 ושל כלות שנישאו לראשונה – 24.6. גברים מוסלמים וגברים יהודים התחתנו בממוצע מוקדם יותר מגברים דרוזים ומגברים נוצרים. נשים מוסלמיות התחתנו בממוצע מוקדם יותר מנשים יהודיות ומנשים דרוזיות, ובפרט מנשים נוצריות שנישאו לראשונה בגיל מאוחר יותר.

גיל נישואין ממוצע בשנת 2020בקרב חתנים וכלות שנישאו לראשונה, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין

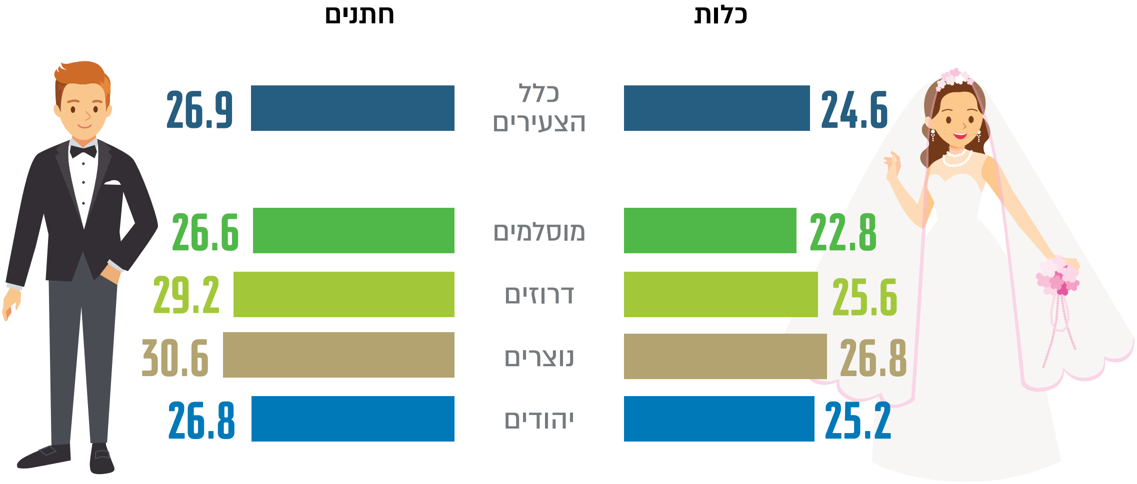

בשנת 2020 שכיחות הנישאים הגבוהה ביותר בקרב הגברים המוסלמים הייתה במחוזות צפון (39.1%) ודרום (29.9%), וכך גם בקרב הנשים המוסלמיות: 40.0% במחוז צפון ו-28.7% במחוז דרום; בקרב הנוצרים 78.2% מן החתנים ו-76.4% מן הכלות היו ממחוז צפון; בקרב הצעירים היהודים 60.3% מן החתנים ו-60.4% מן הכלות היו מן המחוזות מרכז, תל אביב וירושלים.

בשנת 2020 היו 67.5% מן החתנים המוסלמים ו-67.3% מן הכלות המוסלמיות מיישובים עירוניים קטנים (עד 49,999 תושבים), ו-11.4% מן החתנים ו-11.3% מן הכלות – מיישובים כפריים. בקרב היהודים היו 55.8% מן החתנים ו-55.5% מן הכלות מיישובים עירוניים גדולים (100,000 תושבים ויותר).

גירושין

בשנת 2020 היה שיעור המתגרשים (לאלף נשואים) גבוה במיוחד בקרב צעירים מוסלמים בני 24-20, גברים ונשים כאחד: 24.0 (לאלף נשואים) בקרב הגברים ו-16.4 (לאלף נשואות) בקרב הנשים. בקבוצות הגיל האחרות עמדו שיעורים אלו על 13.7 בקבוצת הגיל 29-25 ו-10.6 בקבוצת הגיל 34-30 בקרב הגברים, ועל 9.8 ו-8.9, בהתאמה, בקרב הנשים. בקרב הצעירים היהודים היו השיעורים דומים בכל קבוצות הגיל: בקרב הגברים עמד מספר המתגרשים על כ-10.0 (לאלף נשואים) ובקרב הנשים על כ-12.0 (לאלף נשואות).

שיעור המתגרשים בקרב צעירים בשנת 2020, לפי מין, דת וגיל (לאלף נשואים באותו גיל)

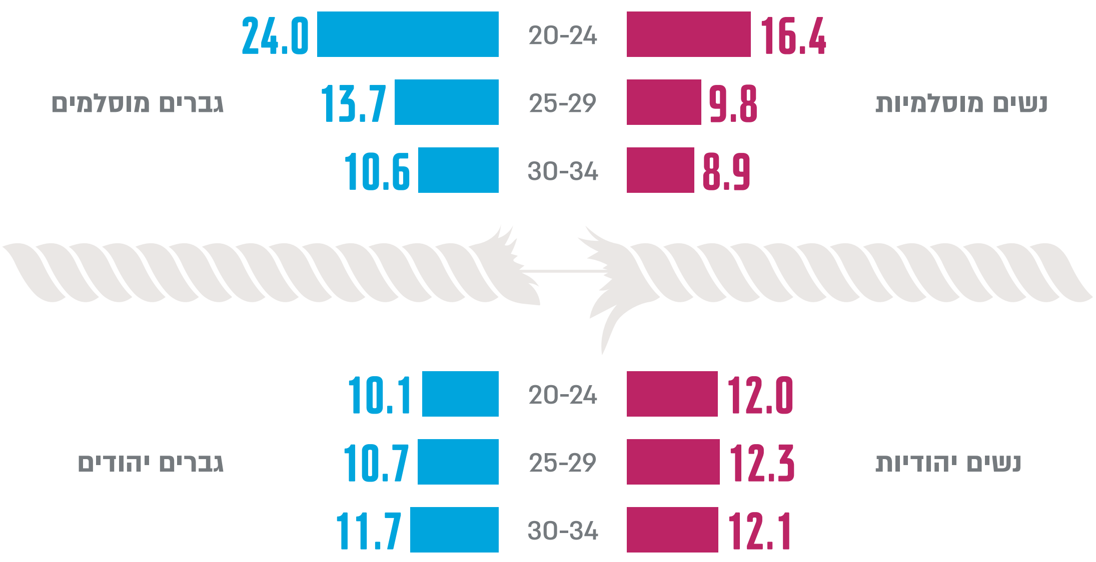

בשנת 2020 התגרשו 3,607 גברים צעירים ו-5,089 נשים צעירות. בקרב המוסלמים התגרשו 737 גברים (20.4% מסך המתגרשים) ו-1,065 נשים (20.9% מסך המתגרשות). בקרב היהודים עמדו אחוזים אלו על 73.5% ו-22.4%, בהתאמה.

דפוסי הנישואין בקרב צעירים ערבים

בשנת 2020 היו 55.4% מן הצעירים הערבים בני 34-18 נשואים בהווה או בעבר לבן/ת זוג ללא קרבה משפחתית ביניהם. מרבית הצעירים במחוזות חיפה (67.0%), מרכז (66.9%) וצפון (57.8%) לא היו נשואים נישואי קרובים, בעוד במחוז דרום היו נישואי קרובים נפוצים הרבה יותר – 68.9%.

נישואי קרובים נפוצים פחות בקרב בני 24-18: 38.0% מן הצעירים הערבים בני 24-18 נישאו לבן/ת זוג עם קרבה משפחתית כלשהי ביניהם, ואילו בגילים המבוגרים יותר עמדו אחוזים אלו על 44.5% (בני 29-25) ו-46.3% (בני 34-30).

צעירים ערבים הנשואים או שנישאו בעבר לבן/ת זוג עם קרבה משפחתית ביניהם, בשנת 2020, לפי גיל (באחוזים)

בשנת 2020 ציינו 49.2% מן הצעירים הערבים במחוז צפון שהם התחתנו לאחר היכרות עם בן/ת הזוג לפני החתונה וללא התערבות ההורים. במחוזות האחרים עמדו אחוזים אלו על 23.7% במחוז מרכז ו-21.2% במחוז חיפה ובמחוז דרום (בכל אחד מהם). במחוז חיפה היה דפוס הנישואין השכיח היכרות לפני החתונה בנוכחות ההורים (43.0%), ובמחוז מרכז – שידוך והיכרות אחרי הנישואין (45.8%).

החסמים להתחתן, כפי שצוינו בשנת 2020 על ידי צעירים ערבים רווקים בני 18-34, היו: אי-מציאת בן/בת זוג (32.3%), השגת דיור (28.3%) ומצב כלכלי (24.1%). החסמים העיקריים בקרב הגברים היו השגת דיור והמצב הכלכלי (37.6% ו-33.5%, בהתאמה), בעוד אצל הנשים החסם העיקרי היה אי-מציאת בן/ת זוג (54.9%) ובמידה פחותה יותר – השגת דיור (18.4%).

עמדות כלפי נישואי קרובים

25.3% מן הצעירים הערבים בני 18-34 ציינו בשנת 2020 שהם מתנגדים לנישואי קרובים, 39.3% ציינו שאינם מעדיפים נישואי קרובים, ו-35.4% ציינו שהם אינם מתנגדים לנישואי קרובים: 41.2% מן הגברים ו-29.4% מן הנשים.

אחוז הצעירים הערבים שהביעו התנגדות לנישואי קרובים היה גבוה יותר במחוזות חיפה (47.0%) ומרכז (36.6%) מאשר במחוזות צפון (19.8%) ודרום (10.3%). במחוז דרום, 57.7% מן הצעירים הצהירו שהם אינם מתנגדים לנישואי קרובים.

עמדות כלפי נישואין בין דתות

62.7% מן הצעירים הערבים בני 18-34 הביעו בשנת 2020 התנגדות לנישואין עם בני/בנות דת אחרת: 59.5% מן הגברים ו-66.1% מן הנשים, ו-24.4% מן הצעירים הערבים לא התנגדו לנישואין בין דתות.

בשנת 2020 היה האחוז הגבוה ביותר של צעירים ערבים בני 18-34 שהביעו התנגדות לנישואין בין דתות במחוז דרום (71.4%) והנמוך ביותר – במחוז חיפה (48.3%). אחוז הצעירים שהביעו התנגדות לנישואין בין דתות היה 63.8% ביישובים לא מעורבים ו-52.9% ביישובים מעורבים.

צעירים ערבים בני 18-34 לפי עמדותיהם כלפי נישואין בין דתות בשנת 2020, לפי מחוז (באחוזים)

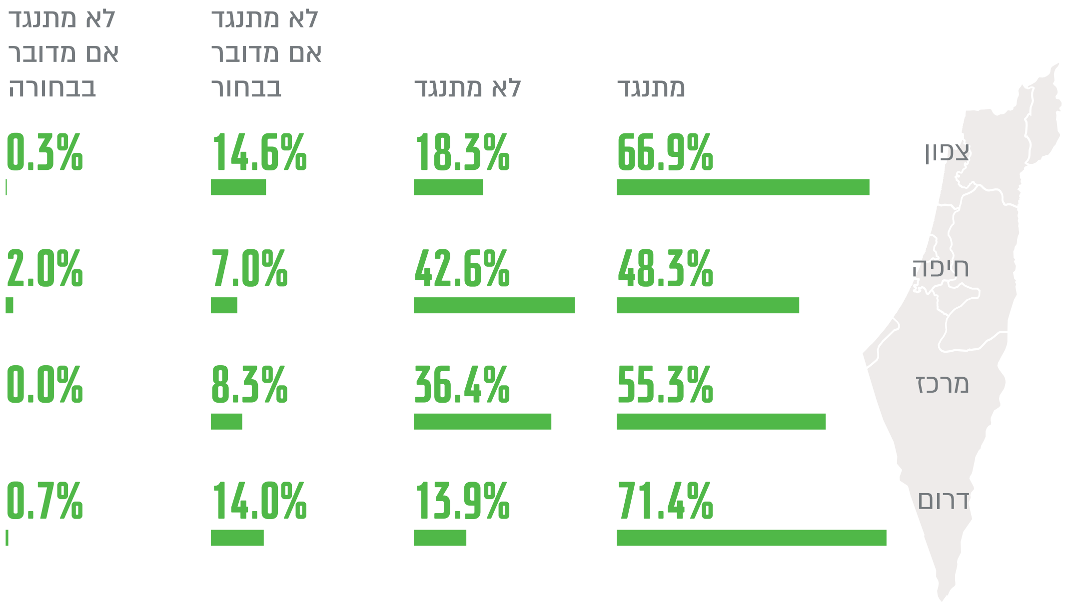

ילודה ופריון

בשנת 2021 היה שיעור הפריון של הצעירות הערביות הגבוה ביותר בקרב בנות 29-25 (188.4 לאלף נשים בקבוצת הגיל). בקרב היהודיות ואחרות היה שיעור הפריון הגבוה ביותר בקרב בנות 34-30 (194.8 לאלף נשים בקבוצת הגיל).

שיעור הפריון הגבוה ביותר בשנת 2021 היה בקרב הבדואיות בנגב, בכל קבוצות הגיל (283.0-227.7 לאלף נשים) – שיעור גבוה מן השיעור הארצי ומן השיעור בשתי קבוצות האוכלוסייה ובקבוצות באוכלוסייה הערבית. שיעור הפריון הנמוך ביותר היה בקרב הנוצריות (126.9-25.1 לאלף נשים), כאשר שיעור הפריון הגבוה ביותר בקרב הנוצריות היה בקבוצת הגיל 34-30, דבר הנובע מגיל נישואין מאוחר יותר של צעירות בקבוצה זו.

פריון בקרב צעירות ערביות בשנת 2021, לפי דת וגיל (לאלף צעירות)

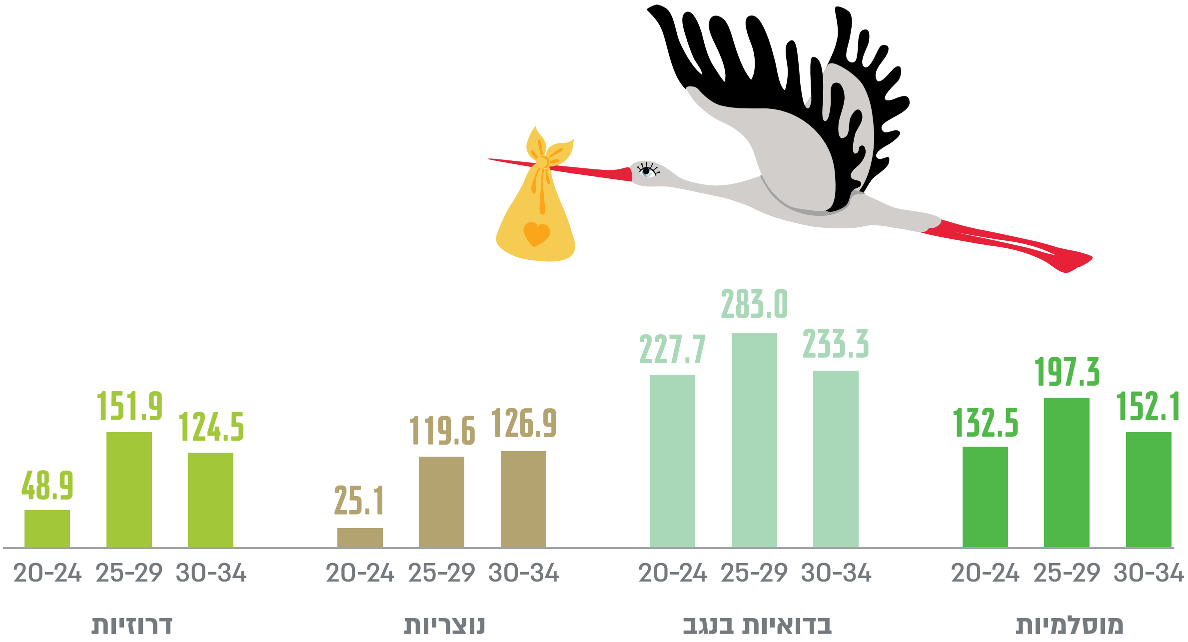

בשנת 2021 היה הגיל הממוצע של אם בלידה הראשונה 27.8 שנים: 25.0 שנים בקרב הערביות ו-28.7 שנים בקרב היהודיות ואחרות. בקרב האוכלוסייה הערבית נמצא שהמוסלמיות יולדות מוקדם יותר (גיל ממוצע 24.6) מן הדרוזיות (27.2) ומן הנוצריות (28.7).

בשנת 2021 ל-65.1% מן הצעירות בנות 34-18 לא היו ילדים: 58.2% בקרב הערביות לעומת 66.9% בקרב היהודיות ואחרות. מספר הילדים הממוצע היה 0.83: 1.01 בקרב הערביות לעומת 0.78 בקרב היהודיות ואחרות.

בשנת 2021 היה אחוז הנשים בלי ילדים גבוה יותר בקרב הבדואיות מבקרב הדרוזיות (60.5% לעומת 50.5%, בהתאמה), אך ממוצע הילדים לאישה בקרב הדרוזיות היה נמוך מבקרב הבדואיות (0.94 לעומת 1.38, בהתאמה). הבדל זה נובע מאחוז גבוה יותר של משפחות שלהן שלושה ילדים ויותר בקרב הבדואיות (31.8% לעומת 11.0% בקרב הדרוזיות).

צעירות בנות 34-18 בלי ילדים (באחוזים) ומספר ילדים ממוצע לצעירה בשנת 2021, לפי קבוצות באוכלוסייה

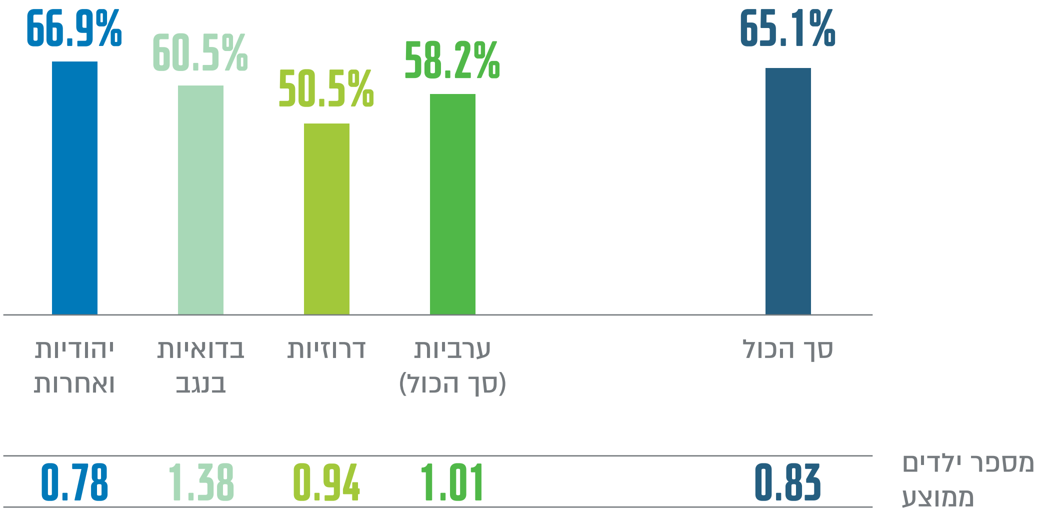

הסדר מגורים

אחוז הצעירים בני 34-25 שגרו בשנת 2021 עם בן/ת זוג ו/או עם ילדים היה דומה בשתי קבוצות האוכלוסייה (62.6% מן הצעירים הערבים ו-65.1% מן הצעירים היהודים), אך נמצאו הבדלים באחוז הצעירים שגרו עם ההורים או עם קרובי משפחה (35.7% מן הצעירים הערבים ו-23.7% מן הצעירים היהודים) ובאחוז הצעירים שגרו לבד או עם שותפים (1.7% מן הצעירים הערבים ו-11.2% מן הצעירים היהודים).

הבדלים בין גברים לנשים בני 34-25 בהסדר המגורים נמצאו בקרב שתי קבוצות האוכלוסייה. המגמות בשתי הקבוצות דומות אך הפערים בולטים יותר בקרב הצעירים הערבים. בשנת 2021 גרו 76.7% מן הנשים הערביות עם בן/ת זוג ו/או עם ילדים ו-22.6% גרו עם ההורים או עם קרובי משפחה. בקרב הגברים הערבים 48.7% גרו עם בן/ת זוג ו/או עם ילדים ו-48.6% גרו עם ההורים או עם קרובי משפחה. בקרב הצעירים היהודים 73.1% מן הנשים ו-57.1% מן הגברים גרו עם בן/ת זוג ו/או עם ילדים, ו-28.8% מן הגברים ו-18.7% מן הנשים גרו עם ההורים עם או קרובי משפחה.

פרק ד: חינוך

רמת השכלה

בשנת 2021 היה אחוז הצעירים הערבים שלמדו עד עשר שנות לימוד גבוה מאחוז זה בקרב הצעירים היהודים ואחרים: 6.2% מן הצעירים הערבים בני 24-18 ו-11.7% מן הצעירים הערבים בני 34-25 לעומת 1.5% ו-2.2%, בהתאמה, מן הצעירים היהודים ואחרים. אחוז הצעירים הבדואים בנגב שלמדו עד עשר שנות לימוד היה גבוה במיוחד: 16.2% בקרב בני 24-18 ו-25.3% בקרב בני 34-25.

צעירים שלמדו עד עשר שנות לימוד בשנת 2021, לפי קבוצות באוכלוסייה וגיל (באחוזים)

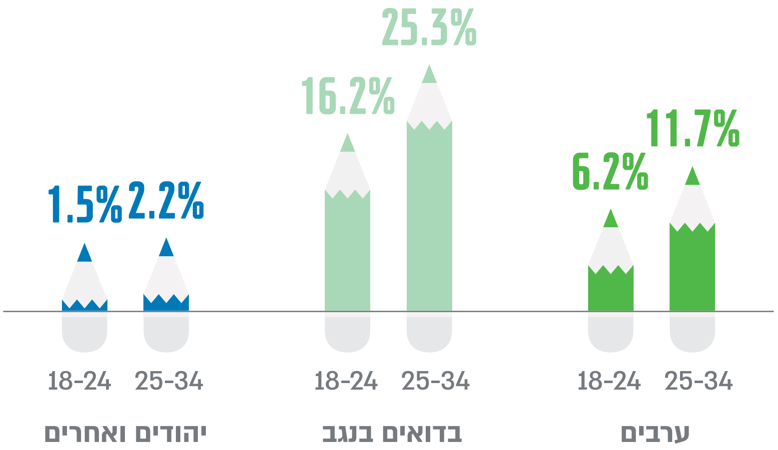

בשנת 2021 אחוז מי שלמדו 16 שנות לימוד ויותר היה גבוה בקרב צעירים ערבים בני 24-18 מבקרב יהודים ואחרים בני אותו גיל (7.2% לעומת 5.1%, בהתאמה), אך נמוך בקרב הצעירים הערבים בני 34-25 מבקרב יהודים ואחרים בני אותו גיל (26.1% לעומת 39.4%, בהתאמה).

הבדלים בין המינים בקרב צעירים ערבים בשתי קבוצות הגיל (24-18 ו-34-25) מצביעים על אחוז גבוה יותר של נשים משכילות. כך למשל, אחוז הגברים הערבים שלמדו עד עשר שנות לימוד בשנת 2021 היה יותר מכפול מאחוז זה בקרב הנשים הערביות, בשתי קבוצות הגיל.

נמצאו הבדלים בין צעירים ערבים לצעירים יהודים ואחרים בבחינת התעודה הגבוהה ביותר שקיבלו, וההבדלים בולטים במיוחד בקבוצת הגיל הבוגרת יותר (34-25). כך למשל, ל-27.6% מן הצעירים הערבים בני 34-25 היה בשנת 2021 תואר אקדמי לעומת 40.7% מן הצעירים היהודים ואחרים.

אחוז הנשים הערביות שהשיגו תעודה גבוהה יותר היה בשנת 2021 גבוה מאחוז הגברים הערבים, כמעט בכל רמות ההשכלה. הבדל זה בין נשים לגברים שנצפה בקרב הבדואים בנגב בלט בעיקר באחוז מסיימי תיכון ללא תעודת בגרות ובאחוז מקבלי תעודת בגרות בלבד.

חינוך על-יסודי

בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) עמד אחוז הזכאים לתעודת בגרות בחינוך הערבי על 78.8% בקרב התלמידות ו-55.4% בקרב התלמידים. בשנת הלימודים תש"פ (2019/20) היה אחוז הזכאות לתעודת בגרות איכותית העומדת בתנאי הסף ללימודים אקדמיים 52.8%: 42.7% בקרב תלמידים בחינוך הערבי ו-56.2% בקרב תלמידים בחינוך העברי.

זכאים לתעודת בגרות איכותית בחינוך הערבי ובחינוך העברי בשנת הלימודים תש"פ (2019/20) (באחוזים)

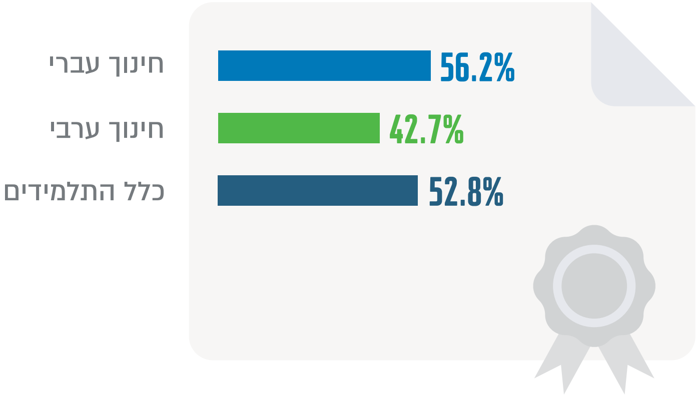

בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) אחוז כלל תלמידי י"ב שהיו זכאים לבגרות בחמש יחידות אנגלית היה 56.4%, 21.9% היו זכאים לבגרות בחמש יחידות מתמטיקה, ו-11.1% היו זכאים לבגרות בחמש יחידות מדעי המחשב. בחינוך הערבי עמדו אחוזים אלו על 33.8%, 14.2% ו-8.0%, בהתאמה.

במבחן פיז"ה שנערך בשנת 2018 היה הציון הממוצע של כלל התלמידים 470 בקריאה (שפת אם), 463 במתמטיקה ו-462 במדעים. בחינוך הערבי עמד ממוצע הציונים על 362 בקריאה (שפת אם), 379 במתמטיקה ו-375 במדעים.

במעבר משנת הלימודים תשפ"א (2020/21) לשנת הלימודים תשפ"ב (2021/22) היה אחוז הנשירה 1.8%, בחינוך הערבי ובחינוך העברי גם יחד. אחוז הנשירה של התלמידים בחינוך הערבי היה 2.5% ושל התלמידות – 1.0%.

הכשרות מקצועיות וקורסים

אחוז הצעירים בני 34-20 שדיווחו בשנת 2021 שהם למדו אי-פעם בקורס להכשרה מקצועית היה נמוך בקרב הצעירים הערבים (27.5%) מבקרב היהודים ואחרים (31.6%). בשנת 2020 8,646 צעירים ערבים בני 34-18 למדו בקורסים להכשרה מקצועית למבוגרים בפיקוח משרד הרווחה והביטחון החברתי, ו-5,067 היו זכאים לתעודה מקצועית באחד הקורסים הללו.

בשנת 2020 דיווחו 37.1% מן הצעירות הערביות בנות 34-18 שהן למדו בקורס הכשרה בענף טיפוח החן, 35.1% דיווחו שהן למדו בקורס הכשרה בענף ניהול שיווק ופיננסים ו-12.2% דיווחו שהן למדו בקורס הכשרה בענף חינוך וטיפול. אחוז הצעירים הערבים אשר דיווחו שהם למדו בקורס הכשרה בענפי התחבורה והרכב היה 55.5% ו-7.0%, בהתאמה.

בשנת 2020 דיווחו 32.0% מן הצעירים הערבים בני 34-18 כי הם למדו בקורס הכשרה פעם אחת לפחות: 25.4% מן הגברים ו-38.7% מן הנשים. אחוז המדווחים על לימודים בקורס הכשרה עמד על 49.2% מן הצעירים שהכנסת משפחתם הייתה מעל הממוצע ועל 34.4% מן הרווקים.

בשנת 2021 היה אחוז הצעירים בני 34-20 אשר דיווחו כי למדו אי-פעם בקורסים מקוונים נמוך בקרב צעירים ערבים (9.6%) מבקרב צעירים יהודים ואחרים (27.3%).

חינוך על-תיכון

בשנת הלימודים תש"פ (2019/20) למדו 50,899 צעירים בחינוך על-תיכון, 75.3% מהם היו בני 24 או פחות. מספר הצעירים הערבים עמד באותה עת על 7,033, 71.6% מהם גברים. 99.4% מן התלמידים הערבים בחינוך על-תיכון למדו הנדסאות, טכנאות ודומיהם.

מכינות קדם-אקדמיות

בשנת הלימודים תשע"ט (2018/19) למדו במכינות קדם-אקדמיות 11,998 צעירים בני 18-34, מהם 2,566 צעירים ערבים (58.3% נשים ו-41.7% גברים). מבין כלל הצעירים הערבים במכינות, 2,247 תלמידים היו במסלול ייעודי בשלושה תחומים עיקריים: מדעי הרוח והחברה (1,505), מדעים מדויקים והנדסה (697) ומדעי הטבע והחיים (45). במסלול ייעודי במדעי הרוח והחברה היה אחוז הנשים 74.1%, ואילו במסלול מדעים מדויקים והנדסה היה אחוז הגברים 80.5%, ובמדעי הטבע והחיים – 68.9%.

ציון במבחן הפסיכומטרי

הציון הממוצע במבחן הפסיכומטרי בשנת 2021 היה 579 בקרב הנבחנים בשפה העברית ו-495 בקרב הנבחנים בשפה הערבית.

ציון ממוצע במבחן הפסיכומטרי בשנת 2021, לפי שפת הבחינה

הציון הממוצע של הנבחנים בשפה העברית היה גבוה מן הציון הממוצע של הנבחנים בשפה הערבית, בכל קבוצות הגיל. בשתי קבוצות האוכלוסייה, ערבים ויהודים ואחרים, היה הציון הממוצע של הגברים גבוה מן הציון הממוצע של הנשים.

שליטה בשפות

בשנת הלימודים תשע"ט (2018/19) נבחנו 81.5% מתלמידות כיתה י"ב בחינוך הערבי ו-61.7% מתלמידי כיתה י"ב בחינוך הערבי בבחינת בגרות בשפה העברית. אחוז זה עמד על 66.9% בקרב הבדואים בנגב, על 83.3% בקרב הדרוזים ועל 71.7% בקרב ערבים ללא דרוזים ובדואים.

בשנת 2021 ציינו 75.3% מן הצעירים הערבים בני 20-34 שהשליטה שלהם בדיבור בשפה העברית היא ברמה טובה, 81.7% דיווחו על שליטה טובה בקריאה בעברית ו-80.5% דיווחו על שליטה טובה בכתיבה בעברית. אחוז המדווחים על שליטה בדיבור בשפה האנגלית היה גבוה בקרב צעירים יהודים ואחרים (71.6%) מבקרב צעירים ערבים (45.1%), ובקרב צעירות ערביות (50.8%) מבקרב צעירים ערבים (39.0%).

פרק ה: השכלה גבוהה

בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) למדו 275,918 צעירים בני 34-18 במוסד להשכלה גבוהה: 228,498 למדו לתואר ראשון, 41,850 למדו לתואר שני ו-5,570 למדו לתואר שלישי. מבין כלל הסטודנטים, 17.1% היו ערבים ו-82.9% היו יהודים ואחרים. יחס זה נשמר בקרב הסטודנטים לתואר ראשון ושני, אך בקרב סטודנטים לתואר שלישי היה אחוז הערבים נמוך יותר: 9.4% מן הסטודנטים היו ערבים ו-90.6% – יהודים ואחרים. בקרב הסטודנטים הערבים הקבוצה השכיחה הייתה סטודנטים הלומדים במכללות אקדמיות לחינוך (22.7% לתואר ראשון ו-25.5% לתואר שני), ואילו בקרב הסטודנטים היהודים ואחרים הקבוצה השכיחה הייתה סטודנטים הלומדים באוניברסיטה הפתוחה (87.3% לתואר ראשון ו-93.3% לתואר שני).

סטודנטים בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21), לפי קבוצת אוכלוסייה ותואר (באחוזים)

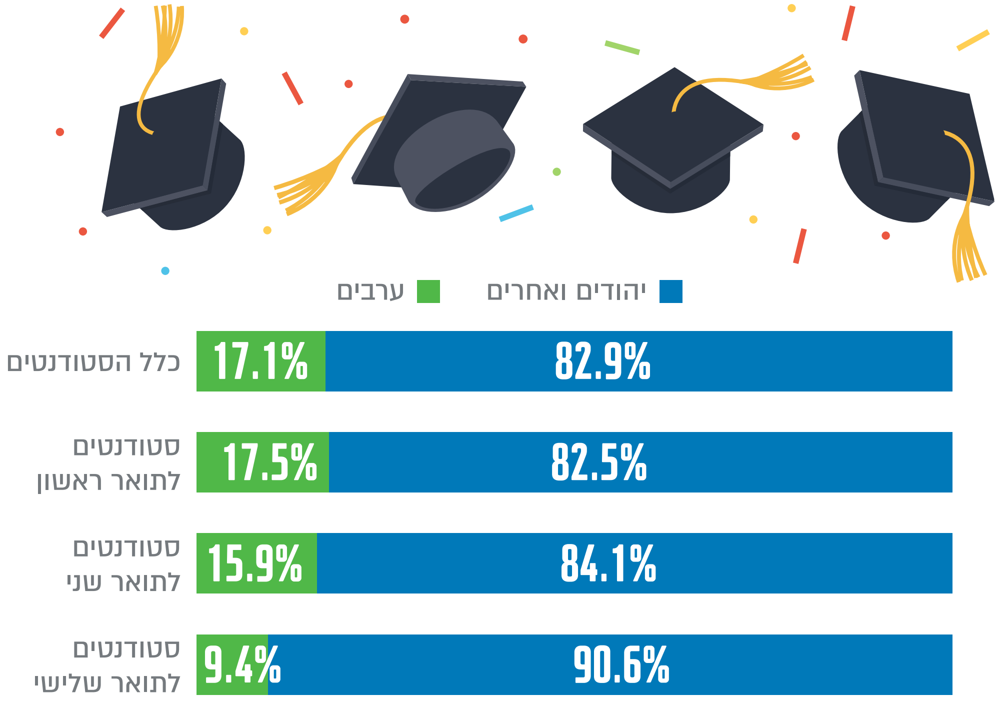

אחוז הנשים שלמדו במוסד להשכלה גבוהה (ללא האוניברסיטה הפתוחה) בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) היה גבוה מאחוז הגברים: 58.5% למדו לתואר ראשון, 60.0% למדו לתואר שני ו-52.4% למדו לתואר שלישי. בקרב הצעירים הערבים בלט יותר הפער בין הנשים לגברים: הסטודנטיות היוו כשני שלישים ויותר מכלל הסטודנטים הערבים בני 34-18.

סטודנטים לתואר ראשון בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21), לפי קבוצת אוכלוסייה ומין (באחוזים)

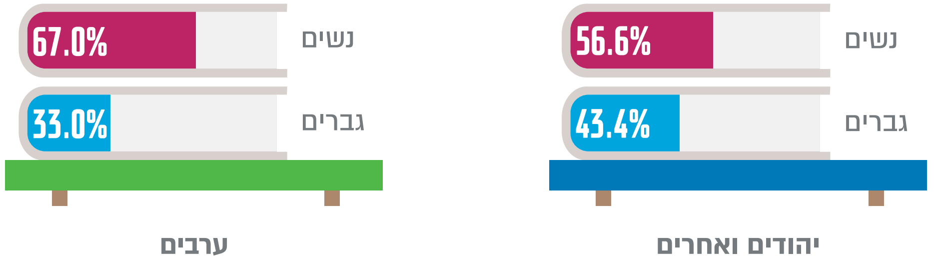

58.0% מן הסטודנטים לתואר ראשון בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) היו בני 24 לכל היותר. בקרב הצעירים הערבים עמד אחוז זה על 83.8%, ובקרב יהודים ואחרים – על 52.0%.

אחוז הסטודנטים שלמדו לתואר ראשון במכללות אקדמיות עמד בשנת תשפ"א (2020/21) על 48.1%: 49.9% בקרב צעירים ערבים ו-47.7% בקרב צעירים יהודים ואחרים. באוניברסיטאות (ללא האוניברסיטה הפתוחה) למדו לתואר ראשון 40.1% מן הצעירים: 35.5% בקרב הערבים ו-41.1% בקרב היהודים ואחרים. בתואר השני עלה אחוז הלומדים באוניברסיטאות בשתי קבוצות האוכלוסייה.

בשנת תשפ"א (2020/21) תחומי הלימוד המובילים בקרב סטודנטים ערבים לתואר ראשון היו: חינוך והכשרה להוראה (21.3%), הנדסה ואדריכלות (15.8%) ומדעי החברה (15.0%). בקרב סטודנטים יהודים ואחרים תחומי הלימוד הבולטים היו: הנדסה ואדריכלות (21.0%), מדעי החברה (17.8%), מתמטיקה, מדעי הטבע וחקלאות (15.9%) וחינוך והכשרה להוראה (14.0%).

מספר הצעירים בני 34-18 שלמדו בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) לתואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה היה 36,132 (15.8% מכלל הסטודנטים לתואר ראשון), ו-1,187 צעירים למדו בה לתואר שני (2.8% מכלל הסטודנטים לתואר שני). בקרב הצעירים הערבים היה מספר הסטודנטים לתואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה 4,604 (11.5% מכלל הסטודנטים הערבים לתואר ראשון), ומספרם בתואר השני עמד על 80 (1.2% מכלל הסטודנטים הערבים לתואר שני). בעוד בקרב כלל הצעירים ההבדלים בין גברים לנשים באחוז הסטודנטים באוניברסיטה הפתוחה לא היה גדול, בקרב הצעירים הערבים בלט האחוז הגבוה של נשים הלומדות בה לתואר (73.8% לתואר ראשון ו-61.3% לתואר שני).

בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) קיבלו 45,124 צעירים בני 34-18 תואר ראשון ממוסד להשכלה גבוהה (כולל האוניברסיטה הפתוחה), מהם 6,783 צעירים ערבים (15.0% מן הצעירים שקיבלו תואר ראשון). האחוז הגבוה של מקבלי תואר ראשון היה ממכללות אקדמיות (45.2%), והאחוז הגבוה של מקבלי תואר שני היה מאוניברסיטאות (66.7%). יחס זה היה דומה בשתי קבוצות האוכלוסייה.

אחוז הנשים הערביות מבין הצעירים הערבים מקבלי תואר ראשון היה בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) 72.7% ומבין מקבלי תואר שני – 75.8%, גבוה יותר מאחוז זה בקרב הנשים היהודיות ואחרות. בקרב מקבלי תואר שלישי עמד אחוז הנשים על 51.2%, והיה דומה לאחוז בקרב צעירות יהודיות ואחרות.

בשנת 2021 היה אחוז הצעירים הערבים בני 34-25 בעלי השכלה גבוהה 27.6% (לעומת 40.7% בקרב צעירים יהודים ואחרים), והממוצע במדינות OECD היה 41.5%. אחוז הנשים הערביות בעלות השכלה גבוהה היה 36.1%, ואחוז הגברים הערבים בעלי השכלה גבוהה – 19.4%.

צעירים בני 34-25 בעלי השכלה גבוהה בישראל ובשאר מדינות ה-OECD (ממוצע) בשנת 2021 (באחוזים)

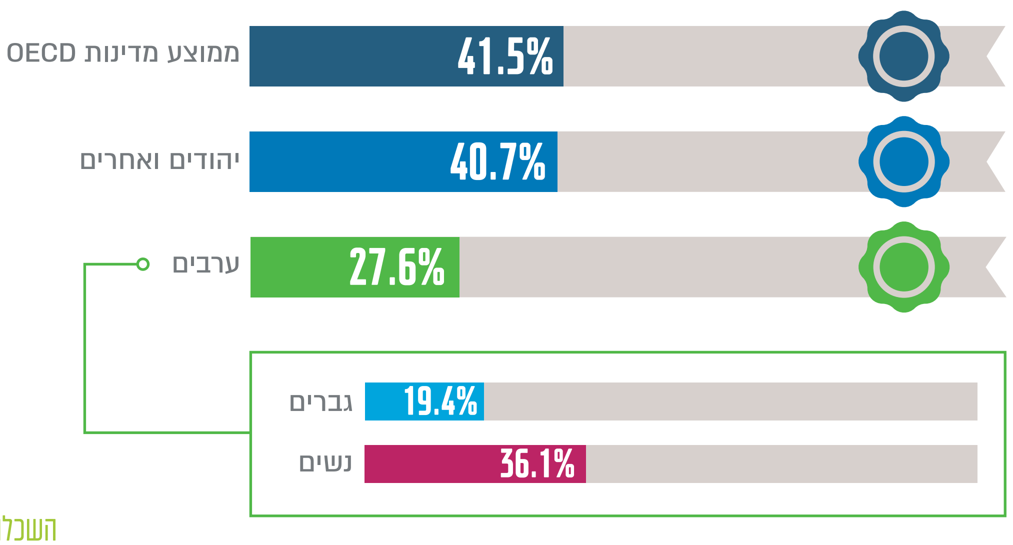

בשנים 2021-2019 היה אחוז המועסקים בעבודה כלשהי מבוגרי מוסדות להשכלה גבוהה 67.9% בממוצע בקרב הצעירים הערבים בני 34-20 שלמדו בישראל ו-62.4% בממוצע בקרב צעירים שלמדו בחו"ל. מהם 43.3% בממוצע ו-50.0% בממוצע, בהתאמה, היו מועסקים במקצוע מתאים. אחוזים אלו היו נמוכים יותר מאחוזי המועסקים בקרב יהודים ואחרים.

צעירים בני 34-20 המועסקים בעבודה כלשהי מקרב בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה בישראל בשנים 2021-2019 (ממוצע תלת-שנתי), לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

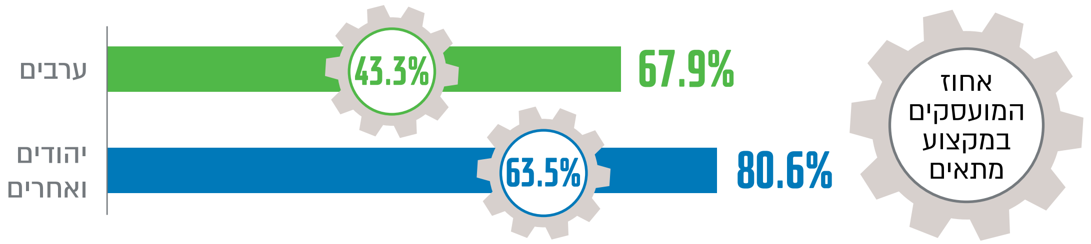

פרק ו: תעסוקה

בשנת 2021 היה אחוז המועסקים בקרב צעירים ערבים נמוך מאחוז המועסקים בקרב צעירים יהודים ואחרים: 34.5% בקרב בני 24-18 ו-58.0% בקרב בני 34-25 לעומת 67.2% ו-79.5%, בהתאמה, בקרב היהודים ואחרים.

בקרב הצעירים הערבים היה אחוז הגברים המועסקים בשנת 2021 גבוה מאחוז הנשים המועסקות: 42.8% מן הגברים בני 24-18 ו-69.6% מן הגברים בני 34-25 לעומת 25.9% ו-46.1%, בהתאמה, בקרב הנשים. אותה מגמה נמצאה גם בקרב הדרוזים והבדואים בנגב. בקרב יהודים ואחרים נמצאה מגמה הפוכה: אחוז הנשים המועסקות היה גבוה מאחוז הגברים המועסקים.

צעירים מועסקים בשנת 2021, לפי קבוצת אוכלוסייה, מין וגיל (באחוזים)

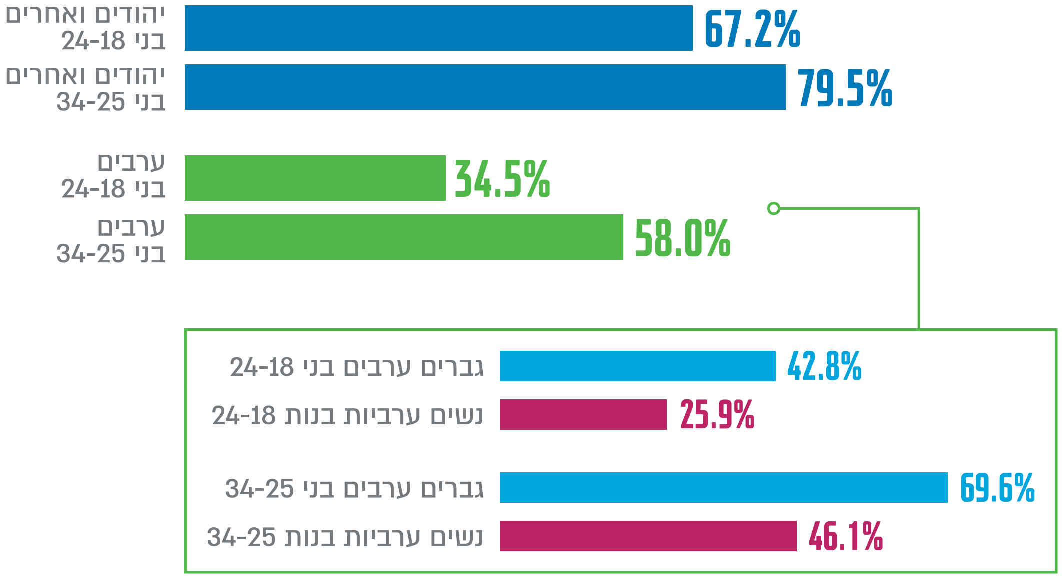

צעירים מועסקים לפי היקף המשרה

אחוז הצעירים הערבים המועסקים במשרה מלאה היה בשנת 2021 נמוך מאחוז המועסקים היהודים ואחרים בקרב בני 24-18 (69.4% לעומת 71.8%, בהתאמה) וגבוה מאחוז המועסקים היהודים ואחרים בקרב בני 34-25 (75.5% לעומת 63.4%, בהתאמה).

אחוז המועסקים במשרה מלאה בשנת 2021 היה גבוה בקרב גברים מבקרב נשים בשתי קבוצות האוכלוסייה ובשתי קבוצות הגיל (24-18 ו-34-25).

התפלגות הצעירים לפי ענף כלכלי ומשלח יד

חמשת ענפי הכלכלה שבהם היה אחוז המועסקים הרב ביותר בקרב צעירים ערבים בני 34-25 בשנת 2021 הם: שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד (14.7% לעומת 8.6% בקרב יהודים ואחרים); בינוי (14.6% לעומת 3.2% בקרב יהודים ואחרים); מסחר סיטוני וקמעוני, תיקון כלי רכב, מנועים ואופנועים (13.4% לעומת 9.5% בקרב יהודים ואחרים); חינוך (12.0% לעומת 13.2% בקרב יהודים ואחרים); ותעשייה וחרושת (10.1% לעומת 8.6% בקרב יהודים ואחרים).

הבדלים בין גברים לנשים נמצאו בקרב שתי קבוצות האוכלוסייה. כך למשל, בקרב צעירים ערבים 23.6% מן הגברים היו מועסקים בשנת 2021 בענף הבינוי לעומת 0.9% מן הנשים; 15.0% היו מועסקים בתעשייה וחרושת לעומת 3.7% מן הנשים; ו-10.3% היו מועסקים בשירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות לעומת 0.8% מן הנשים. בקרב הנשים הערביות נמצא אחוז גבוה של מועסקות בשירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד (25.0% לעומת 9.4% מן הגברים) ובחינוך (28.5% לעומת 1.5% מן הגברים).

בשנת 2021 עסקו 35.9% מן הצעירים הערבים במשלחי יד ניהוליים, אקדמיים, חופשיים וטכניים (לעומת 57.2% מן היהודים ואחרים); 29.5% היו פועלים מקצועיים (לעומת 8.4% מן היהודים ואחרים); 22.1% עסקו בפקידות, מכירות ושירותים (לעומת 26.6% מן היהודים ואחרים); ו-7.1% היו פועלים בלתי מקצועיים (לעומת 2.7% מן היהודים ואחרים).

הבדלים בין נשים לגברים נמצאו בשתי קבוצות האוכלוסייה. כך למשל, בקרב צעירים ערבים היה אחוז הנשים שהיו מועסקות בשנת 2021 במשלחי יד ניהוליים, אקדמיים, חופשיים וטכניים ובמשלחי יד מסוג פקידות, מכירות ושירותים גבוה ביותר מפי שניים מאחוז זה בקרב הגברים. לעומת זאת אחוז הגברים שהיו פועלים מקצועיים היה גבוה הרבה יותר מאחוז זה בקרב הנשים (48.3% לעומת 2.6%, בהתאמה).

התפלגות צעירים מועסקים לפי מספר שנות לימוד

בשנת 2021 היו 66.1% מן המועסקים בני 24-18 בעלי השכלה של 12-11 שנות לימוד: 36.9% בקרב צעירים ערבים לעומת 76.1% בקרב צעירים יהודים ואחרים. האחוז הגבוה של מועסקים בעלי השכלה נמוכה בקרב צעירים יהודים ואחרים עשוי להעיד על שירות צבאי באותה עת. עוד בולט אחוז הצעירים שאינם בכוח העבודה בקרב צעירים שלמדו עד עשר שנות לימוד (61.7% בקרב ערבים לעומת 52.2% בקרב יהודים ואחרים) ובקרב צעירים שלמדו 13 ויותר שנות לימוד (73.2% בקרב צעירים ערבים שלמדו 15-13 שנות לימוד לעומת 63.9% בקרב מי שלמדו 16 שנות לימוד ויותר). בקרב הצעירים היהודים ואחרים היו אחוזים אלו נמוכים הרבה יותר, קצת יותר מ-40.0%.

בקרב צעירים בני 34-25 שכבר הספיקו לרכוש השכלה גבוהה נמצא בשנת 2021 אחוז המועסקים הגבוה ביותר ברמות ההשכלה הגבוהות: 58.1% בקרב צעירים ערבים שלמדו 15-13 שנות לימוד (לעומת 79.9% בקרב יהודים ואחרים), ו-69.1% בקרב צעירים ערבים שלמדו 16 שנות לימוד ויותר (לעומת 80.2% בקרב יהודים ואחרים). אחוז הצעירים שלא היו בכוח העבודה היה נמוך הרבה יותר בקרב קבוצת הגיל הבוגרת (34-25) מבקרב קבוצת הגיל הצעירה (24-18).

הבדלים בין נשים לגברים נמצאו בשתי קבוצות האוכלוסייה ובשתי קבוצות הגיל, בכל רמות ההשכלה. כך למשל, בקרב צעירים ערבים היה בשנת 2021 אחוז הגברים המועסקים גבוה מאחוז הנשים המועסקות. ברמות ההשכלה הנמוכות (עד 12 שנות לימוד) נמצא פער בין 23.1 נקודות האחוז ל-54.3 נקודות האחוז, וברמות ההשכלה הגבוהות (13 ויותר שנות לימוד) – בין 5.3 נקודות האחוז ל-24.8 נקודות האחוז.

צעירים מועסקים לפי מספר שנות לימוד בשנת 2021, לפי מין וגיל (באחוזים)

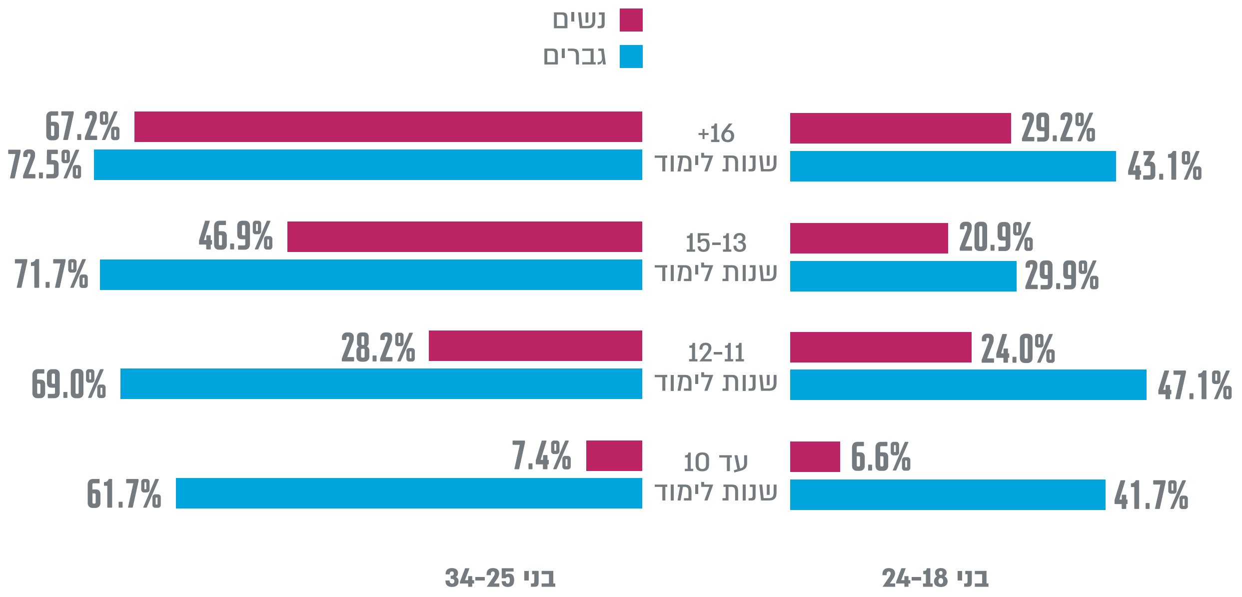

שכר חודשי ושעתי ממוצע (ברוטו) בקרב שכירים ועצמאים

השכר החודשי הממוצע ברוטו של צעירים בני 34-25, שכירים ועצמאים, עמד בשנת 2020 על 9,578 ש"ח: 7,381 ש"ח בקרב ערבים לעומת 9,940 ש"ח בקרב יהודים ואחרים. הבדלים בין שתי קבוצות האוכלוסייה נמצאו גם בשכר השעתי הממוצע. בקרב הערבים נמצאו הבדלים בין המינים בשכר החודשי, והם מצביעים על שכר חודשי ממוצע גבוה בקרב הגברים מבקרב הנשים.

שכר חודשי ממוצע (ברוטו) בקרב צעירים בני 34-25, שכירים ועצמאיים, לפי קבוצת אוכלוסייה (בש"ח)

חשש לאבד את העבודה והערכת הסיכוי למצוא עבודה אחרת

בשנת 2021 הביעו 8.4% מן הצעירים חשש גדול לאבד את עבודתם: 12.8% מן הצעירים הערבים לעומת 7.4% מן הצעירים היהודים ואחרים.

75.9% מן הצעירים העריכו בשנת 2021 שיש להם סיכוי רב למצוא עבודה אחרת ברמת הכנסה דומה לזו שיש להם באותה עת, במקרה של אובדן עבודתם הנוכחית. אחוז זה היה נמוך בקרב ערבים מבקרב יהודים ואחרים (64.2% לעומת 78.7%, בהתאמה).

תנאים סוציאליים והטבות מן המעסיק שקיבלו צעירים מועסקים

אחוז גבוה מן הצעירים דיווחו כי השכר שקיבלו בשנת 2021 כלל ימי חופש (87.0%) והפרשה לקרן פנסיה (82.8%). קבלת ימי מחלה וקרן השתלמות דווחו על ידי כמחצית מן הצעירים וכשליש ציינו הטבות, כגון ביטוח חיים וקורסים. אחוז הצעירים הערבים שקיבלו הטבות ממעסיקיהם היה נמוך מאחוז זה בקרב יהודים ואחרים, כמעט בכל סוגי ההטבות.

צעירים בני 20-34 שקיבלו בשנת 2021 ביטוח פנסיוני, ימי חופשה וימי מחלה במסגרת עבודתם, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

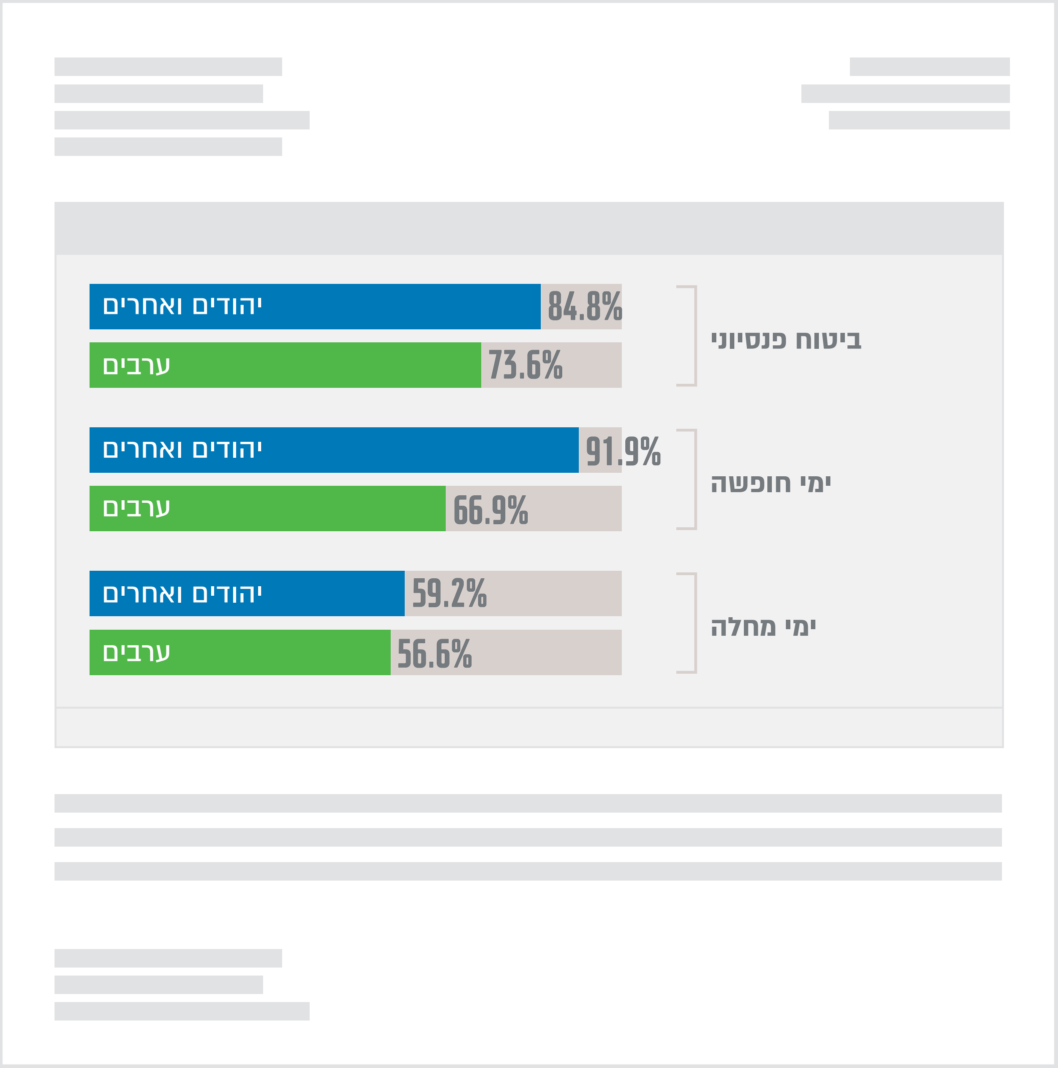

שביעות רצון מן העבודה ומן האיזון בין הזמן המוקדש לעבודה לזמן המוקדש לתחומים אחרים

בשנת 2021 הביעו 91.6% מן הצעירים בני 20-34 שביעות רצון מן העבודה: 87.6% מן הצעירים הערבים ו-92.6% מן הצעירים היהודים ואחרים.

בשנת 2021 63.7% מן הצעירים הביעו שביעות רצון מן האיזון בחייהם בין עבודה ובין תחומים אחרים: 68.2% מן הערבים ו-62.7% מן היהודים ואחרים. בקרב הצעירים הערבים היה אחוז הנשים שהביעו שביעות רצון מן האיזון בין עבודה לתחומים אחרים גבוה מאחוז זה בקרב הגברים (77.1% לעומת 62.1%, בהתאמה).

פרק ז: שירות צבאי ושירות לאומי-אזרחי

אחוז הגברים שדיווחו בשנים 2021-2019 כי שירתו אי-פעם בצבא היה 77.0% בממוצע בקרב היהודים ואחרים לעומת 67.4% בממוצע בקרב הדרוזים.

אחוז הצעירים בני 34-20 שדיווחו בשנים 2021-2019 כי שירתו אי-פעם בשירות לאומי-אזרחי היה 8.2% בממוצע: 6.6% בממוצע בקרב הערבים לעומת 8.6% בממוצע בקרב היהודים ואחרים. באוכלוסייה הערבית היה אחוז הדרוזים שדיווחו כי שירתו אי-פעם בשירות לאומי-אזרחי גבוה מאחוז זה בקרב כלל הערבים (11.9% בממוצע לעומת 6.6% בממוצע, בהתאמה).

צעירים בני 34-20 ששירתו אי-פעם בשירות לאומי-אזרחי, לפי קבוצות באוכלוסייה (באחוזים)

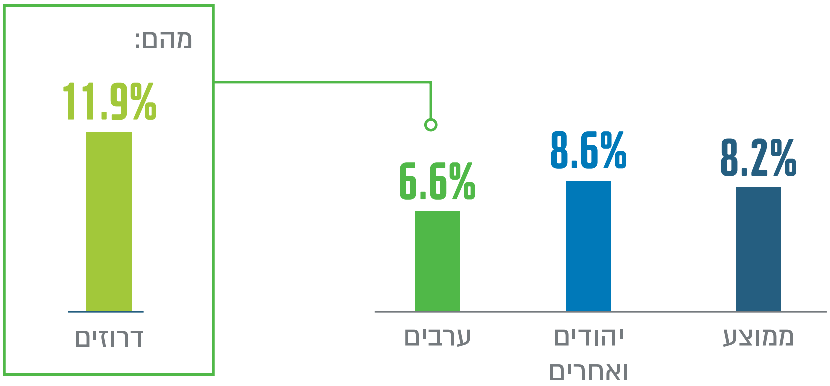

בקרב צעירים יהודים ואחרים ובקרב צעירים ערבים בלט בשנים 2021-2019 האחוז הממוצע הגבוה של נשים שדיווחו כי שירתו אי-פעם בשירות לאומי-אזרחי, זאת לעומת אחוז זה בקרב גברים. כך למשל, 10.7% מן הנשים הערביות דיווחו כי הן שירתו בשירות לאומי-אזרחי לעומת 2.6% מן הגברים.

הצעירים הערבים דיווחו בשנת 2020 על מניעים מגוונים להחלטתם להתנדב לשירות לאומי-אזרחי, ובהם: רצון לעשות משהו מועיל בתקופה שבין סיום התיכון להמשך הלימודים או היציאה לעבודה (88.0%), טיפוח אישיות עצמאית ואחראית (87.8%), השגת עבודה טובה יותר בעתיד (84.3%) והתנסות בדברים חדשים (83.1%).

בקרב הצעירות הערביות בלטו בשנת 2020 כמה מניעים שמבחינים אותן מן הגברים הערבים ומלמדים על הרצון שלהן להתפרנס ולדאוג לפרנסתן גם בעתיד. בצד הרצון שלהן לתרום לחברה הערבית (83.1% מן הנשים ציינו זאת כמניע לעומת 71.0% מן הגברים), אחוז גבוה יותר מן הנשים ציינו כמניע לשירות לאומי-אזרחי את האפשרות לרכוש ניסיון מקצועי (81.5% לעומת 72.0% מן הגברים), את רצונן להימנע מאבטלה (64.3% לעומת 37.8% מן הגברים) ואת הרווח הכספי (60.2% לעומת 38.9% מן הגברים). מניע נוסף שצוין היה הרצון לפתח קשרים עם יהודים (46.5% לעומת 18.0% מן הגברים).

33.5% מבין הצעירים שהתנדבו לשירות לאומי-אזרחי ציינו בשנת 2020 כי קרובי משפחתם התנגדו להחלטתם להתנדב לשירות לאומי-אזרחי, ו-20.4% דיווחו שקרובי משפחתם תמכו בהחלטה זו. כל היתר (46.1%) ציינו שהדעות של קרובי משפחתם היו חלוקות. אחוז הצעירים שזכו לתמיכה בהחלטתם להתנדב לשירות לאומי-אזרחי היה גבוה ביותר מפי שניים בקרב גברים מבקרב נשים (29.6% לעומת 14.2%, בהתאמה). כמו כן הנתונים מצביעים על יותר פתיחות בנוגע לשירות בשירות לאומי-אזרחי בשנים האחרונות: בעוד בקרב בני 34-30 דווח על תמיכה של קרובי המשפחה בקרב 12.9%, בקרב בני 24-18 אחוז המדווחים על תמיכה היה 23.6%.

פרק ח: חסרי מעש: צעירים שאינם לומדים ואינם עובדים

בשנת 2021 היה אחוז הצעירים שלא עבדו ולא למדו (חסרי מעש) 21.0% בקרב בני 24-18, 17.2% בקרב בני 29-25 ו-16.1% בקרב בני 34-30. אחוז זה היה גבוה בקרב צעירים ערבים מבקרב צעירים יהודים ואחרים, בכל קבוצות הגיל (פער של 28.7-25.5 נקודות האחוז).

בקרב הצעירים הערבים היה האחוז הגבוה ביותר של צעירים שלא עבדו ולא למדו בשנת 2021 בקרב הבדואים בנגב (54.1% בקרב בני 24-18, 47.9% בקרב בני 29-25 ו-53.6% בקרב בני 34-30), והאחוז הנמוך ביותר – בקרב הצעירים הדרוזים (37.4%, 38.5% ו-34.1%, בהתאמה).

צעירים בני 24-18 שאינם עובדים ואינם לומדים בשנת 2021, לפי קבוצות באוכלוסייה (באחוזים)

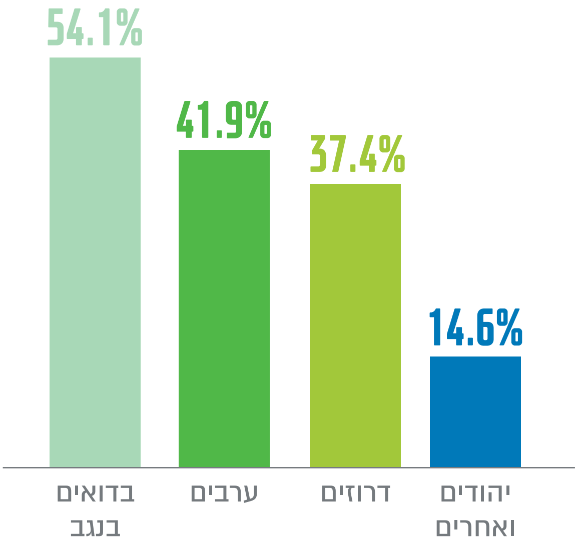

בשנת 2021 נמצאו הבדלים בין גברים לנשים באוכלוסייה הערבית, בכל קבוצות הגיל, כאשר אחוז הנשים שלא עבדו ולא למדו היה גבוה מאחוז הגברים. הפער בין הגברים לנשים עולה עם העלייה בגיל, והיה הגבוה ביותר בקבוצת הגיל 34-30.

בקבוצת הגיל הצעירה (בני 24-18) עמד בשנת 2021 אחוז הלא עובדים ולא לומדים בקרב צעירים ערבים בני 19-18 על 44.8%, בקרב בני 21-20 על 41.9% ובקרב בני 24-22 על 39.5%. אחוזים אלו גבוהים ביותר מפי שניים מאחוז הצעירים היהודים ואחרים שלא עבדו ולא למדו באותה שנה.

בין השנים 2021-2012 חלה עלייה באחוז הגברים הערבים בני 34-18 שלא עבדו ולא למדו. בקרב הנשים הערביות חלה עלייה מתונה בקבוצת הגיל 24-18, ואילו בשתי קבוצות הגיל האחרות חלה ירידה.

האחוז הממוצע של צעירים שאינם עובדים ואינם לומדים (NEET) במדינות ה-OECD היה בשנת 2021 15.1% בקרב בני 24-18 ו-17.7% בקרב בני 29-25. בקרב הצעירים הערבים בישראל היו אחוזים אלו גבוהים הרבה יותר מן הממוצע במדינות ה-OECD: 41.9% בקרב בני 24-18 ו-40.0% בקרב בני 29-25.

צעירים ערבים בני 29-18 שאינם עובדים ואינם לומדים בישראל ובמדינות ה-OECD בשנת 2021, לפי גיל (באחוזים)

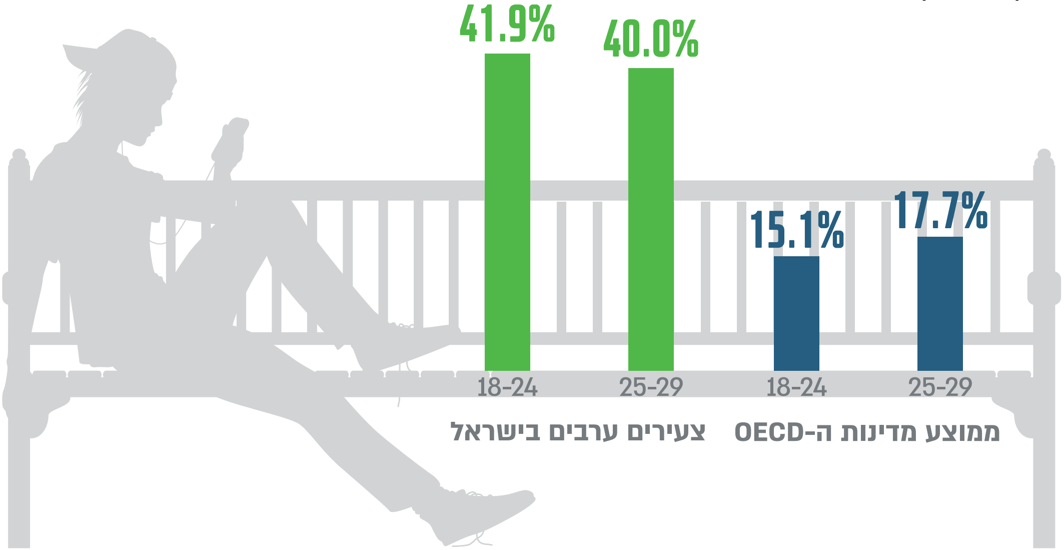

אחוז הלא עובדים ולא לומדים הולך ופוחת עם העלייה במספר שנות הלימוד של הפרט (למעט בקרב מי שלמדו 16 שנות לימוד ויותר), בשתי קבוצות האוכלוסייה ובכל קבוצות הגיל. בקרב הצעירים הערבים הירידה מתונה הרבה יותר בקבוצת הגיל 34-30. כך, בקרב צעירים ערבים בני 24-18 עמד אחוז הלא עובדים ולא לומדים בשנת 2021 על 63.3% בקרב מי שלמדו עד 10 שנות לימוד ועל 11.0% בקרב מי שלמדו 15-13 שנות לימוד. בקרב הצעירים היהודים ואחרים הייתה השפעת הלימודים בולטת אף יותר.

צעירים ערבים בני 24-18 שאינם עובדים ואינם לומדים, לפי מספר שנות הלימוד (באחוזים)

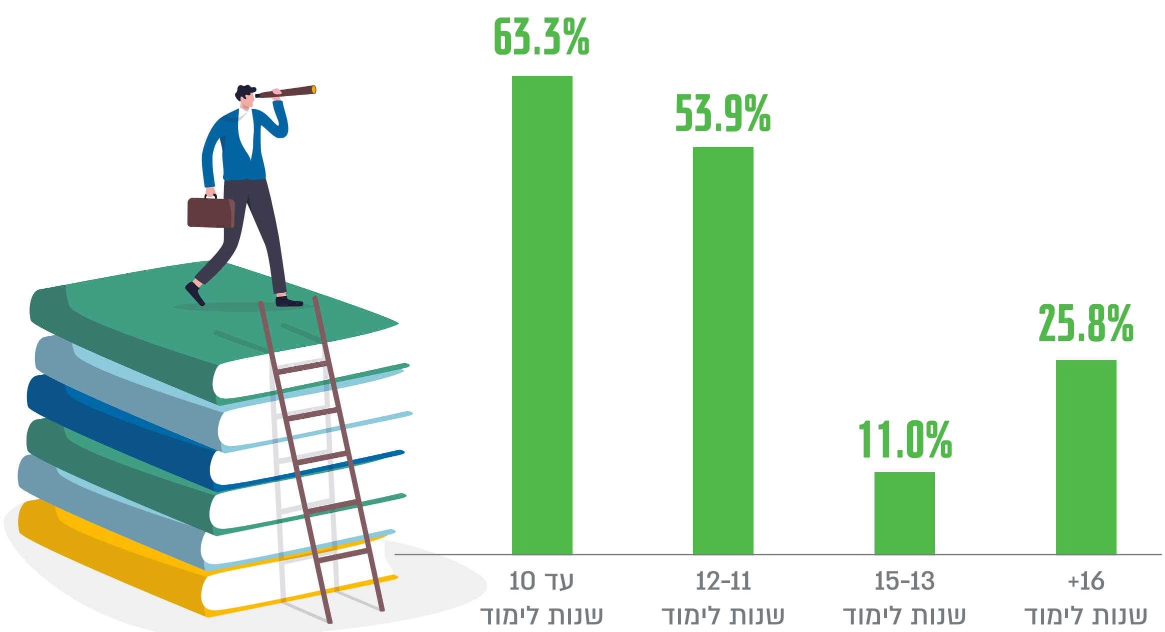

פרק ט: פשיעה ואלימות

תיקים, מעצרים והרשעה בדין

אחוז התיקים הגלויים שנפתחו, התיקים הגלויים עם כתבי אישום שהוגשו נגד צעירים והמעצרים בקרב צעירים ערבים מלמד על ייצוג יתר שלהם במערכת המשפט. כך למשל, בשנת 2021 48.6% מכלל התיקים שנפתחו לצעירים בני 24-18 היו לצעירים ערבים, 39.7% מכלל התיקים הגלויים עם כתבי אישום שהוגשו נגד צעירים בני 24-18 היו לצעירים ערבים, ומבין כלל המעצרים של צעירים בגיל זה היה אחוז הצעירים הערבים שנעצרו גבוה אף יותר – 65.4%.

תיקים גלויים שנפתחו, תיקים גלויים עם כתבי אישום שהוגשו נגד צעירים ומעצרים בקרב צעירים ערבים בני 24-18 בשנת 2021 מכלל התיקים והמעצרים (באחוזים)

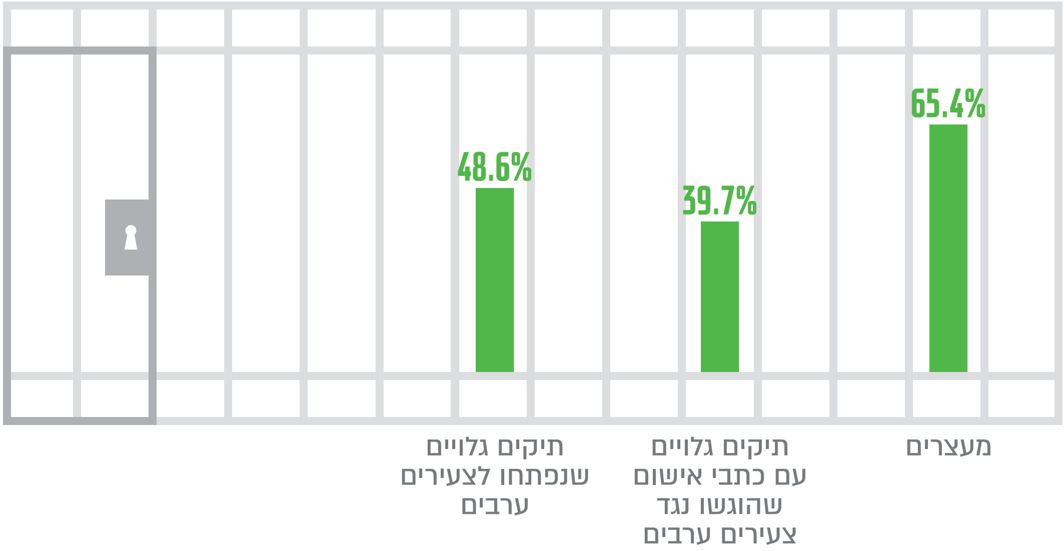

בין השנים 2000 ל-2021 פחת שיעור התיקים הגלויים שנפתחו לצעירים בני 34-18 בשתי קבוצות האוכלוסייה. בצד זאת, בכל השנים שנבדקו היה שיעור התיקים שנפתחו לצעירים ערבים גבוה הרבה יותר משיעור התיקים שנפתחו לצעירים יהודים ואחרים. כך למשל, בשנת 2021 היה שיעור התיקים שנפתחו לצעירים ערבים בני 24-18 71.9 (לאלף צעירים), בעוד שיעור זה בקרב יהודים ואחרים היה 24.9 (לאלף צעירים). ההבדלים בין ערבים ליהודים ואחרים באו לידי ביטוי בקרב הגברים בלבד. בקרב הנשים הנתונים דומים, ושיעור התיקים שנפתחו לנשים בשתי קבוצות האוכלוסייה היה נמוך משיעור התיקים שנפתחו לגברים.

שיעור התיקים הגלויים עם כתבי אישום שהוגשו נגד צעירים בני 34-18 בשתי קבוצות האוכלוסייה גם הוא פחת בין השנים 2000 ל-2021 ועמד בשנת 2021 על כ-10.0 (לאלף צעירים). מגמת הירידה נצפתה בשתי קבוצות האוכלוסייה, עם זאת שיעור תיקים אלו היה גבוה יותר בקרב הערבים מבקרב היהודים ואחרים (לעיתים כפי שניים).

מספר המעצרים של צעירים עמד בשנת 2021 על בין 8.0 (לאלף צעירים) בקרב בני 34-30 ל-11.9 (לאלף צעירים) בקרב בני 24-18. מספרים אלו היו גבוהים יותר בקרב גברים מבקרב נשים ובקרב ערבים מבקרב יהודים ואחרים, זאת בכל השנים שנבדקו.

מגמה בולטת בקרב הגברים הערבים בלבד, בכל השנים שנבדקו, היא שמספר המעצרים קטן עם העלייה בגיל.

בין 2001 ל-2019 חלה ירידה של כמחצית במספר הצעירים בני 34-18 המורשעים בדין, בשתי קבוצות האוכלוסייה ובכל קבוצות הגיל; הן בקרב נשים הן בקרב גברים.

בשתי קבוצות האוכלוסייה, הן בקרב נשים הן בקרב גברים, מספר המורשעים בדין היה הנמוך ביותר בקבוצת הגיל 19-18 ודומה בשאר קבוצות הגיל (24-20, 29-25, 34-30).

תיקי עבירות רכוש ותיקי פשיעה חקלאית

בשנת 2021 היה שיעור תיקי עבירות רכוש גלויים שנפתחו לצעירים בני 34-18 7.5 (לאלף צעירים). שיעור זה היה גבוה הרבה יותר בקרב צעירים ערבים מבקרב צעירים יהודים ואחרים (כ-17.0 לעומת כ-5.0, בהתאמה) ובקרב גברים ערבים מבקרב נשים ערביות (כ-30.0 לעומת כ-2.0, בהתאמה).

בשנת 2021 נפתחו 196 תיקי פשיעה חקלאית גלויים לצעירים ערבים (כמעט כולם גברים) בני 34-18, מרביתם נפתחו במחוז צפון (75) ובמחוז דרום (73).

תיקי חשיפה וקורבנות לעבירות

בשנת 2021 היו שיעורי תיקי החשיפה הגלויים (לאלף צעירים) שנפתחו: 15.1 לבני 24-18, 13.0 לבני 29-25 ו-9.3 לבני 34-30. בקרב גברים ערבים היה שיעור זה גבוה יותר (64.0-48.3 תיקים לאלף צעירים) מבקרב גברים יהודים ואחרים (17.1-10.7 תיקים לאלף צעירים).

אחוז הקורבנות לעבירות שונות (גניבה ללא שימוש בכוח, אלימות או איום באלימות, הטרדה מינית, עבירה מקוונת) בקרב צעירים בני 34-18 היה בשנת 2020 10.6%: 5.3% בקרב צעירים ערבים ו-12.3% בקרב צעירים יהודים ואחרים. בשתי קבוצות האוכלוסייה ובכל סוגי העבירות נמצאה מגמת ירידה באחוז הקורבנות בין השנים 2015 ל-2020.

קורבנות בני 34-18 לעבירות שונות בשנת 2020, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

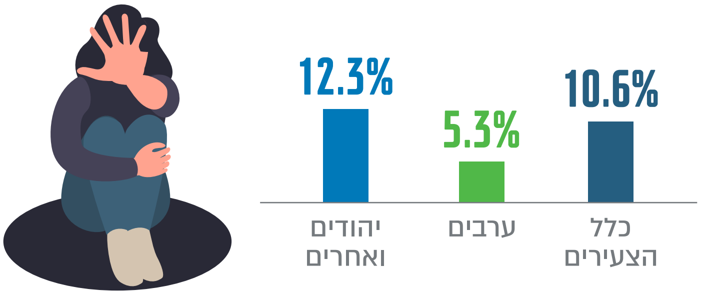

עבירות אלימות

בשנת 2021 היה שיעור התיקים הגלויים על עבירות אלימות גופנית ואיומים שנפתחו לצעירים בני 34-18 בין 17.5 ל-20.0 (לאלף צעירים). שיעור זה היה גבוה יותר בקרב גברים ערבים מבקרב גברים יהודים ואחרים: בין 65.2 ל-70.5 (לאלף צעירים) בקרב ערבים לעומת בין 19.9 ל-25.1 (לאלף צעירים) בקרב גברים יהודים ואחרים.

בשנת 2021 היה שיעור התיקים הגלויים על עבירות אלימות גופנית ללא איומים שנפתחו לצעירים בני 34-18 בין 9.5 ל-11.7 (לאלף צעירים). גם במקרה זה שיעור התיקים שנפתחו לגברים ערבים היה גבוה משיעור התיקים שנפתחו לגברים יהודים ואחרים: בין 30.0 ל-37.0 (לאלף צעירים) בקרב גברים ערבים לעומת בין 11.7 ל-14.8 (לאלף צעירים) בקרב גברים יהודים ואחרים.

בשנת 2021 היה שיעור התיקים הגלויים על עבירות במשפחה שנפתחו לצעירים ערבים בני 24-18 7.7 (לאלף צעירים), 11.8 (לאלף צעירים) לבני 29-25 ו-14.8 (לאלף צעירים) לבני 34-30. שיעור התיקים שנפתחו לצעירים ערבים על עבירות בין בני זוג היה 2.7, 6.0 ו-8.7, בהתאמה. בכל סוגי העבירות במשפחה ובין בני זוג היה שיעור התיקים שנפתחו לצעירים ערבים, ובפרט לגברים, גבוה משיעור התיקים שנפתחו לצעירים יהודים ואחרים ולנשים בשתי קבוצות האוכלוסייה.

שיעור התיקים הגלויים שנפתחו לצעירים בשנת 2021 על עבירות במשפחה (לאלף צעירים), לפי קבוצת אוכלוסייה וגיל

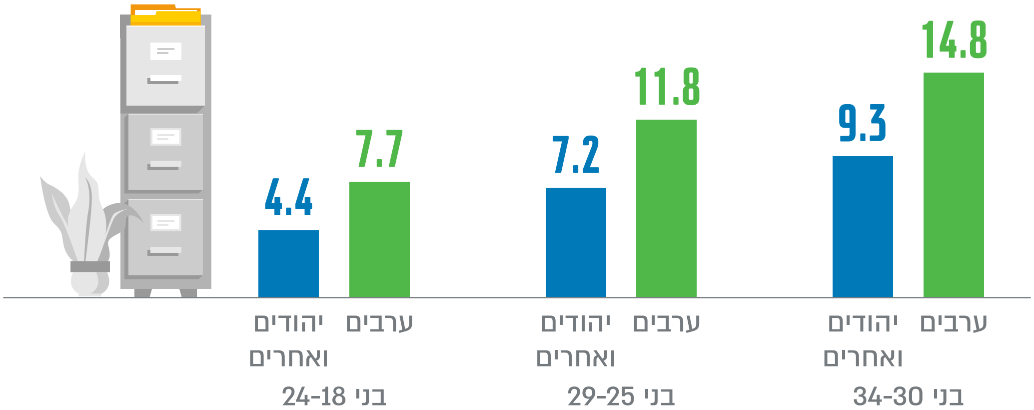

שיעור התיקים הגלויים שנפתחו לצעירים בשנת 2021 על עבירות בין בני זוג (לאלף צעירים), לפי קבוצת אוכלוסייה וגיל

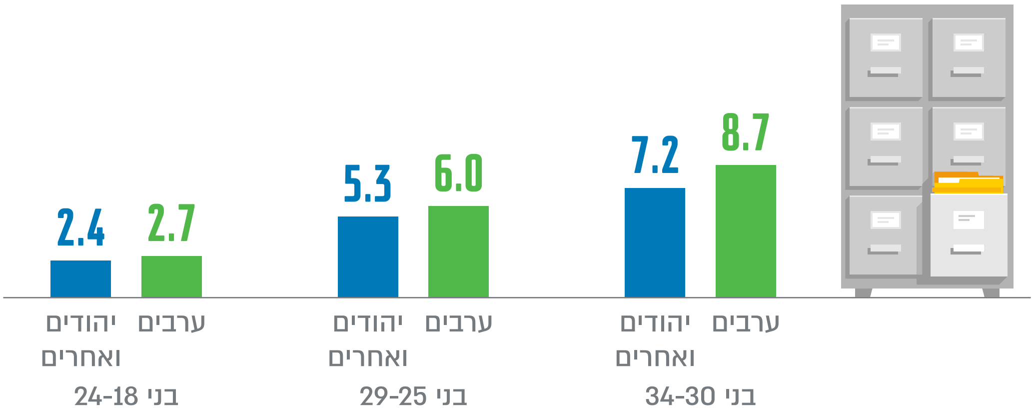

פרק י: דיור, דפוסי מגורים ושביעות רצון מאזור המגורים

דפוסי מגורים

בשנת 2021 גרו 65.1% מן הצעירים בני 34-18 בדירה בבעלות המשפחה: 88.4% מן הצעירים הערבים לעומת 58.8% מן הצעירים היהודים ואחרים. בקרב הצעירים הדרוזים והצעירים הבדואים בנגב אחוז הגרים בדירה בבעלות המשפחה היה גבוה מן האחוז בקרב כלל הצעירים הערבים: 93.7% ו-90.0%, בהתאמה, לעומת 88.4%.

בשנת 2021 גרו 28.4% מן הצעירים בני 34-18 בדירה בשכירות פרטית: 6.9% מן הצעירים הערבים לעומת 34.1% מן הצעירים היהודים ואחרים. בקרב הצעירים הדרוזים והצעירים הבדואים בנגב היה אחוז הגרים בדירה בשכירות פרטית נמוך מן האחוז בקרב כלל הצעירים הערבים: 2.7% ו-3.5%, בהתאמה, לעומת 6.9%.

צפיפות הדיור

בשנת 2021 הייתה צפיפות הדיור שבה גרו צעירים ערבים בני 34-18 גבוהה מזו של צעירים יהודים ואחרים: צפיפות ממוצעת של 1.48 אנשים לחדר בקרב צעירים ערבים לעומת צפיפות ממוצעת של 1.00 אנשים לחדר בקרב צעירים יהודים ואחרים.

צפיפות דיור ממוצעת (מספר אנשים לחדר) בקרב צעירים בני 34-18 בשנת 2021, לפי קבוצת אוכלוסייה

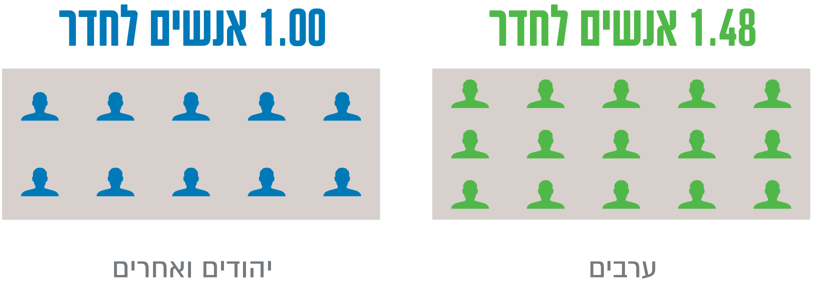

צפיפות הדיור הממוצעת בקרב הצעירים הבדואים בנגב בני 34-18 הייתה גבוהה מזו של כלל הצעירים הערבים: 1.83 לעומת 1.48, בהתאמה, וזו של הצעירים הדרוזים – נמוכה ממנה (1.25).

שביעות רצון מן הדירה ומאזור המגורים

בשנת 2021 הביעו 87.0% מן הצעירים בני 34-20 שביעות רצון מן הדירה שבה גרו: 80.1% מן הצעירים הערבים לעומת 88.8% מן הצעירים היהודים ואחרים. גם באשר לאזור המגורים הביעו 82.6% מן הצעירים שביעות רצון: 71.2% מן הצעירים הערבים לעומת 85.7% מן הצעירים היהודים ואחרים.

75.6% מן הצעירים בני 34-20 ציינו בשנת 2021 שיש להם תחושת ביטחון ללכת לבד בשעות החשיכה באזור מגוריהם. אחוז זה היה נמוך בקרב הצעירים הערבים מבקרב הצעירים היהודים ואחרים: 61.3% לעומת 79.3%, בהתאמה.

תחושת ביטחון ללכת לבד בשעות החשיכה בקרב צעירים בני 34-20 בשנת 2021, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

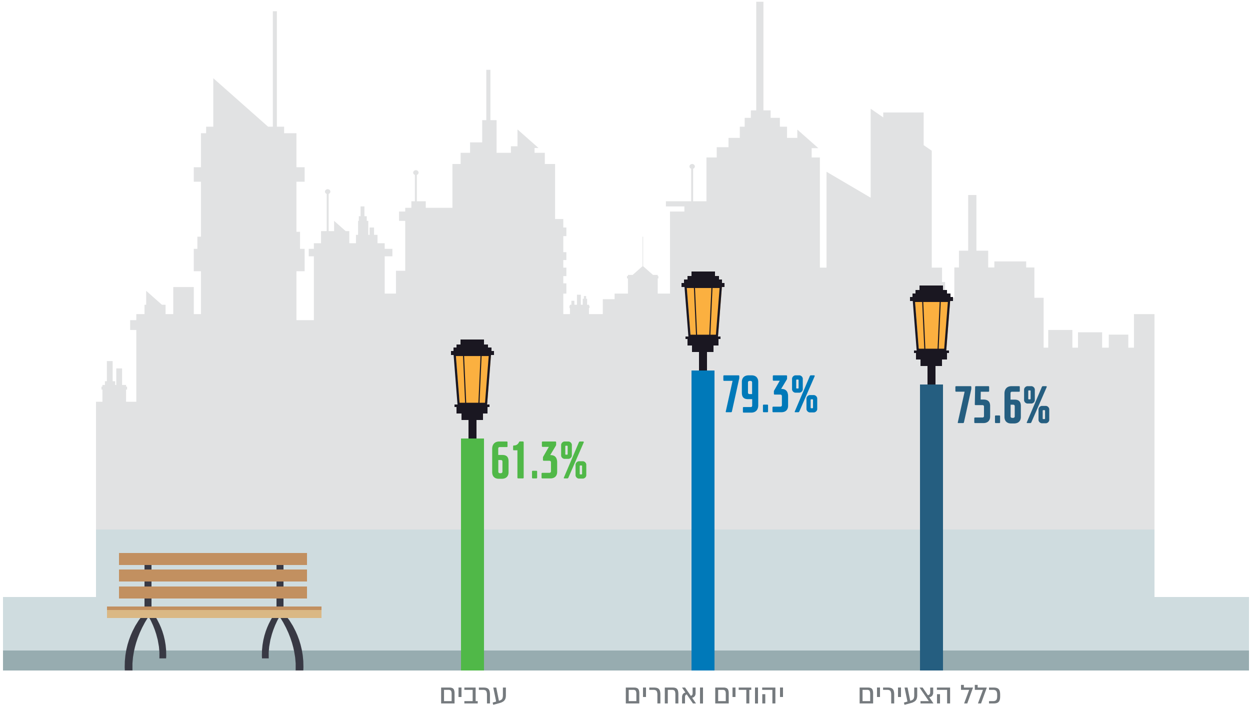

אחוז הנשים בנות 34-20 שציינו כי הן מרגישות בטוח ללכת לבד בשעות החשיכה באזור מגוריהן היה נמוך מאחוז הגברים שציינו זאת: 56.0% לעומת 66.9%, בהתאמה, בקרב צעירים ערבים, ו-68.5% לעומת 89.7%, בהתאמה, בקרב צעירים יהודים ואחרים.

אחוז הצעירים הערבים בני 34-20 שהביעו בשנת 2021 שביעות רצון מכמות השטחים הירוקים, ממצב הניקיון בשכונה, מן הכבישים, מן המדרכות ומן התחבורה הציבורית בשכונה היה נמוך מאחוז הצעירים שהביעו שביעות רצון מן הדירה ומאזור המגורים שלהם באופן כללי ועמד על כשליש עד כמחצית מן הצעירים, בעוד בקרב הצעירים היהודים ואחרים – כשני שלישים הביעו שביעות רצון מהיבטים אלה.

בשנת 2021 הביעו 59.0% מן הצעירים הסכמה עם האמירה שבשכונת מגוריהם אנשים משתפים פעולה כדי לשפר את השכונה: 50.9% מן הצעירים הערבים לעומת 61.4% מן הצעירים היהודים ואחרים.

פרק יא: רווחה וביטחון חברתי

בשנת 2020 היו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים 205.7 אלף צעירים בני 34-18: 71.3 אלף צעירים ערבים ו-134.4 אלף צעירים יהודים ואחרים. הקבוצה השכיחה של רשומים הייתה קבוצת הגיל הצעירה – 24-18 (54.2%).

67.4% מן הצעירים הרשומים בשנת 2020 היו בעלי נזקקות מוגדרת, והנזקקות השכיחה הייתה תפקוד לקוי של הורים או של ילדים/נוער (29.5%). בקרב צעירים ערבים היה אחוז הרשומים בעלי נזקקות מוגדרת 72.7%, והנזקקות השכיחה הייתה גם אצלם תפקוד לקוי של הורים או של ילדים/נוער (31.0%) ולאחריה עוני, קשיי הכנסה ותעסוקה (22.2%).

צעירים בני 34-18 שהיו רשומים בשנת 2020 במחלקות לשירותים חברתיים וסוג הנזקקות, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

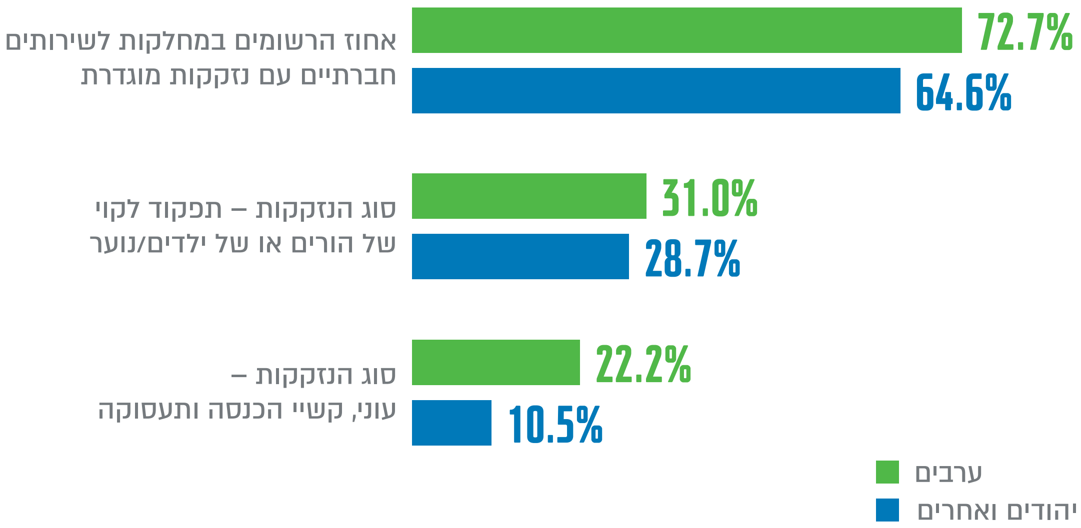

בשנת 2020 קיבלו 42,863 צעירים בני 34-18 שירותי רווחה בקהילה או במסגרות חוץ-ביתיות: 21.6% מהם ערבים ו-78.4% מהם יהודים ואחרים. אחוז מקבלי שירותי רווחה בקהילה בקרב הצעירים הערבים היה גבוה מאחוז זה בקרב צעירים יהודים ואחרים (84.3% לעומת 63.8%, בהתאמה). בקרב הצעירים הערבים, 41.3% ממקבלי שירותי הרווחה (בקהילה או במסגרת חוץ-ביתית) היו גברים ו-58.7% היו נשים. בקרב היהודים ואחרים עמדו אחוזים אלו על 55.6% ו-44.4% בהתאמה.

אחוז הצעירים שקיבלו קצבת ילדים בשנת 2020 היה 18.1%, ו-12.4% קיבלו דמי אבטלה. אחוז נמוך מן הצעירים הערבים, לעומת צעירים יהודים ואחרים, קיבלו דמי אבטלה (8.8% לעומת 13.4%, בהתאמה), ואחוז גבוה קיבלו קצבת ילדים (20.0% לעומת 17.6%, בהתאמה).

פרק יב: מוגבלויות ושיעורי תמותה

בשנת 2021 היה שיעור התמותה של צעירים בני 34-20 באוכלוסייה הערבית גבוה מזה של צעירים באוכלוסייה היהודית (בקרב גברים ונשים, בכל קבוצות הגיל שנבדקו). שיעור התמותה של הגברים הערבים היה גבוה משיעור התמותה של הנשים הערביות, ושיעור התמותה של בני 34-30 היה גבוה משיעור התמותה של בני 24-20.

אחוז הצעירים הערבים בני 34-20 שדיווחו בשנים 2021-2019 על מגבלת תפקוד חמורה היה 6.4% בממוצע: 7.0% בממוצע בקרב הגברים ו-5.8% בממוצע בקרב הנשים. בקרב צעירים יהודים ואחרים אחוז המדווחים על מגבלת תפקוד חמורה היה כמעט זהה (6.5% בממוצע), אך ההבדל בין הגברים לנשים היה גדול מעט יותר: 7.4% בממוצע בקרב הגברים לעומת 5.5% בממוצע בקרב הנשים.

צעירים בני 34-20 עם מגבלת תפקוד חמורה בשנים 2021-2019 (ממוצע תלת-שנתי), לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

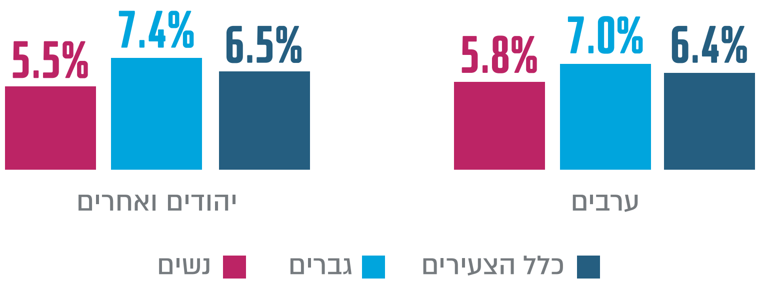

בשנת 2020 עמד אחוז הצעירים בני 34-18 שקיבלו קצבת נכות על 2.5%: 1.7% בקרב צעירים ערבים ו-2.7% בקרב צעירים יהודים ואחרים.

בשנת 2020 היה שיעור נושאי תעודת עיוור או לקוי ראייה 2.60 (לאלף צעירים) בקרב צעירים ערבים בני 34-18, ו-0.77 (לאלף צעירים) בקרב צעירים יהודים ואחרים. שיעור הזכאים לסל תקשורת (לקות שמיעה) היה 1.73 (לאלף צעירים) בקרב צעירים ערבים ו-0.68 (לאלף צעירים) בקרב צעירים יהודים ואחרים. מבין הצעירים הערבים, אחוז הגברים עם לקויות אלו היה גבוה מעט יותר מאחוז הנשים: 55.0% לעומת 45.0%, בהתאמה, נשאו תעודת עיוור או לקוי ראייה, ו-56.2% לעומת 43.8%, בהתאמה, היו זכאים לסל תקשורת.

שיעור הצעירים בני 34-18 (לאלף צעירים) שבשנת 2021 נשאו תעודת עיוור או לקוי ראייה, לפי קבוצת אוכלוסייה

2.60
ערבים

0.77
יהודים ואחרים

שיעור הצעירים בני 34-18 (לאלף צעירים) שבשנת 2021 היו זכאים לסל תקשורת (לקויי שמיעה), לפי קבוצת אוכלוסייה

1.73
ערבים

0.68
יהודים ואחרים

פרק יג: מצב כלכלי

חיים בעוני

20.3% מן הצעירים בני 34-18 חיו בשנת 2020 במשפחות מתחת לקו העוני. בקרב הצעירים הערבים היה אחוז זה גבוה יותר מפי שניים מאחוז זה בקרב צעירים יהודים ואחרים: 40.5% לעומת 14.8%, בהתאמה.

צעירים בני 34-18 שחיו בשנת 2020 במשפחות מתחת קו העוני, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

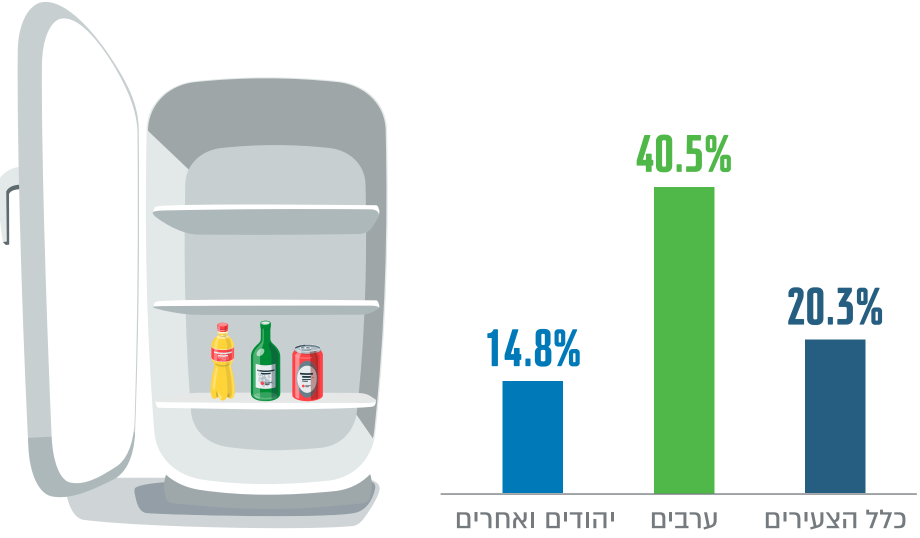

מצבן של הנשים הערביות היה בשנת 2020 טוב פחות ממצבם של הגברים הערבים: 44.4% מן הנשים לעומת 36.7% מן הגברים חיו במשפחות מתחת לקו העוני.

77.1% מן הצעירים הבדואים בנגב חיו בשנת 2020 במשפחות מתחת לקו העוני. בקרב המוסלמים, הדרוזים והנוצרים אחוז זה היה נמוך ועמד על 44.8%, 31.1% ו-22.3%, בהתאמה. אחוז הערבים הנוצרים שחיו מתחת לקו העוני היה דומה לאחוז זה בקרב כלל הצעירים (20.3%).

שביעות רצון הצעירים ממצבם הכלכלי והערכה של מצבם הכלכלי בעתיד

66.8% מן הצעירים בני 34-20 הביעו בשנת 2021 שביעות רצון ממצבם הכלכלי: 64.3% מן הצעירים הערבים ו-67.5% מן הצעירים היהודים ואחרים. באוכלוסייה הערבית אחוז גבוה מן הנשים הביעו שביעות רצון ממצבן הכלכלי (71.6% לעומת 56.3% מן הגברים). לעומת זאת, באוכלוסיית היהודים ואחרים אחוז הנשים שהביעו שביעות רצון ממצבן הכלכלי היה נמוך מזה של הגברים (64.2% לעומת 70.6%, בהתאמה).

80.7% מן הצעירים בני 34-20 העריכו בשנת 2021 שמצבם הכלכלי בעתיד יהיה טוב יותר. אחוז הצעירים הערבים שהעריכו כך היה נמוך מאחוז זה בקרב צעירים יהודים ואחרים: 66.6% לעומת 84.1%, בהתאמה.

השפעות המצב הכלכלי על הצעירים

המצב הכלכלי של הצעירים בני 34-20 גרם להם לוותר על צרכים בסיסיים בשנת 2021, והדבר בלט במיוחד בקרב הצעירים הערבים: 26.9% ציינו שהם אינם מצליחים לכסות הוצאות על צרכים בסיסיים (לעומת 18.4% בקרב צעירים יהודים ואחרים), ו-15.9% דיווחו שהם ויתרו על טיפול רפואי מסיבות כלכליות (לעומת 8.7% בקרב צעירים יהודים ואחרים).

צעירים בני 34-20 שדיווחו שאינם מצליחים לכסות הוצאות על צרכים בסיסיים בשנת 2021, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

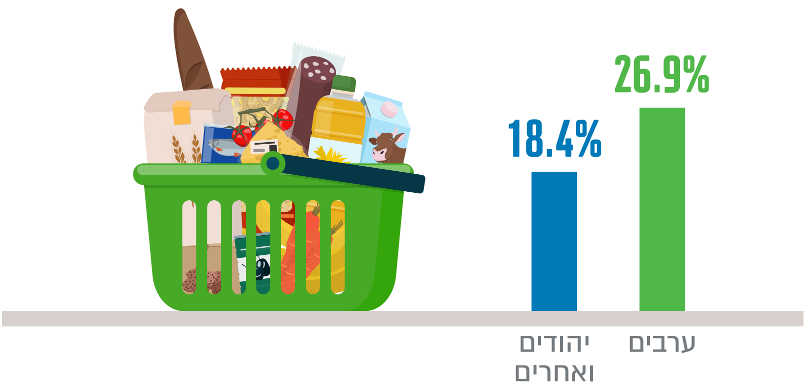

צעירים בני 34-20 שדיווחו על ויתור על טיפול רפואי מסיבות כלכליות בשנת 2021, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

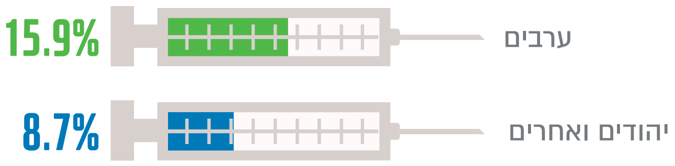

בשנת 2021 ויתרו 26.8% מן הצעירים על עיסוק בתחביב מסיבות כלכליות. בקרב הצעירים הערבים נמצא שאחוז גבוה מקרב הגברים מבקרב הנשים ויתרו על עיסוק בתחביב מסיבות כלכליות (32.9% לעומת 21.2%, בהתאמה).

פרק יד: חוסן נפשי וחברתי

בשנת 2021 דיווחו 78.9% מן הצעירים הערבים על שביעות רצון גבוהה מחייהם, ו-72.8% העריכו כי חייהם בעתיד יהיו טובים יותר. אף שאחוזים אלו גבוהים יחסית, הם נמוכים מאלו שדווחו על ידי צעירים יהודים ואחרים (93.5% ו-87.9% בהתאמה). אחוז הנשים הערביות שהעריכו שחייהן יהיו טובים יותר בעתיד היה גבוה מן האחוז של הגברים הערבים: 75.2% לעומת 70.0%, בהתאמה.

צעירים בני 34-20 שדיווחו על שביעות רצון גבוהה מחייהם וצעירים אשר העריכו כי חייהם בעתיד יהיו טובים יותר, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

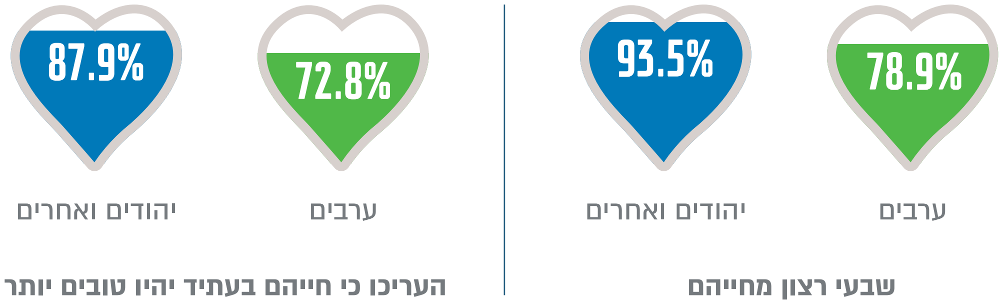

55.8% מן הצעירים הערבים דיווחו שהם מלאי מרץ לעיתים קרובות (לעומת 45.3% מן הצעירים היהודים ואחרים) ורק 13.3% מן הצעירים הערבים דיווחו על תחושת לחץ לעיתים קרובות (לעומת 23.0% מן הצעירים היהודים ואחרים).

אחוז גבוה של צעירים ערבים דיווחו בשנת 2021 שחוו תחושת אפליה: 49.6% לעומת 33.4% בקרב צעירים יהודים ואחרים. תחושת האפליה הגבוהה בקרב הצעירים הערבים באה לידי ביטוי בכמה היבטים הקשורים בזהות: הלאום שלהם (49.8% לעומת 6.7% בקרב צעירים יהודים ואחרים), דתם (26.7% לעומת 16.7%, בהתאמה) ומוצאם (26.4% לעומת 10.6%, בהתאמה).

צעירים בני 34-20 שדיווחו בשנת 2021 שחוו תחושת אפליה וסוג האפליה שחוו, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

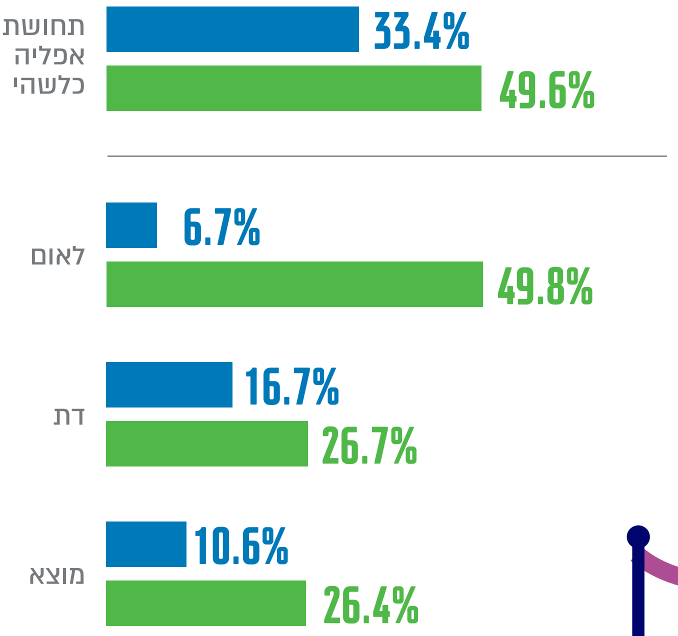

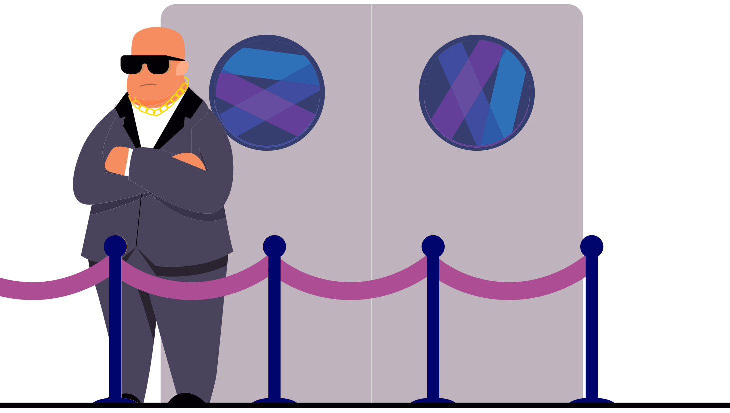

בשנת 2021 תיארו אחוז גבוה מן הצעירים הערבים קשר חיובי עם משפחותיהם: 92.6% ציינו כי הם מרוצים מן הקשר עם משפחותיהם, ו-82.4% חשו שבני משפחתם מעריכים אותם במידה רבה. קשר חיובי תואר גם בהקשר החברתי: 75.8% ציינו כי יש להם חברים שאיתם הם נפגשים או מדברים בטלפון פעם בשבוע לפחות.

בשנת 2021 אחוז נמוך מן הצעירים הערבים הסכימו עם ההיגד כי אפשר לבטוח במרבית האנשים: 13.3% לעומת 49.9% מקרב הצעירים היהודים ואחרים.

בשנת 2021 היו הצעירים הערבים מעורבים חברתית ופוליטית פחות מצעירים יהודים ואחרים: 9.3% מן הצעירים הערבים דיווחו שהשתתפו בפעילות התנדבותית פעם אחת לפחות בשנה האחרונה, זאת לעומת 27.4% מן הצעירים היהודים ואחרים; ו-4.7% מן הצעירים הערבים דיווחו על מעורבות בחיים ציבוריים או פוליטיים, זאת לעומת 13.9% מן הצעירים היהודים ואחרים.

צעירים בני 34-20 שהשתתפו בשנת 2021 בפעילות התנדבותית או היו מעורבים בחיים ציבוריים או פוליטיים, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

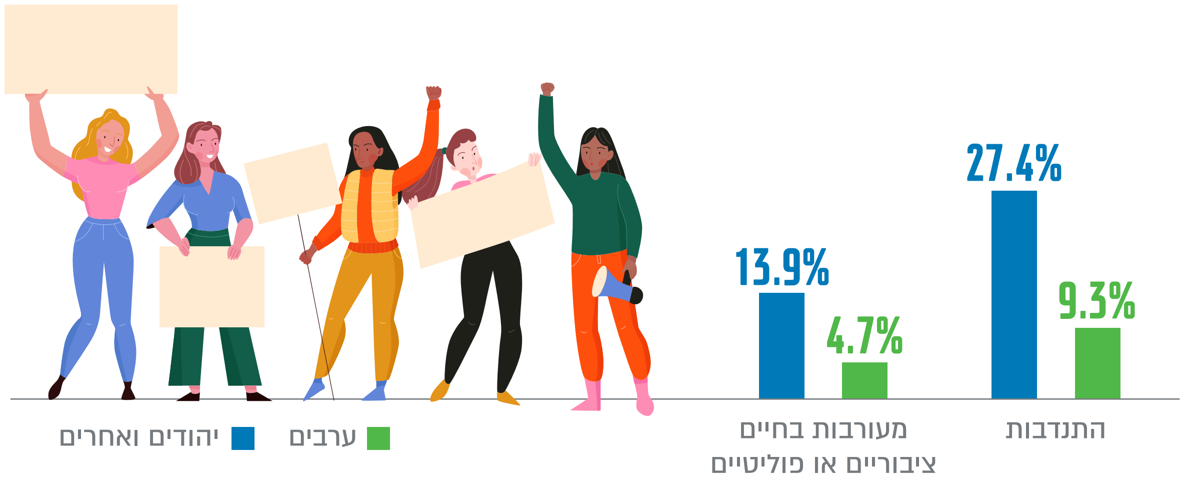

פרק טו: דפוסי נהיגה ובטיחות בדרכים

בשנת 2021 החזיקו 82.3% מן הצעירים הערבים בני 20-34 ברישיון נהיגה: 88.0% מן הגברים ו-77.0% מן הנשים. אחוז הצעירים הערבים שהחזיקו ברישיון נהיגה היה גבוה מאחוז היהודים ואחרים (82.3% לעומת 76.8%, בהתאמה).

63.1% מבין הצעירים בני 20-34 בעלי רישיון נהיגה נהגו בשנת 2021 חמישה עד שבעה ימים בשבוע. אחוז גבוה של צעירים ערבים מצעירים יהודים ואחרים נהגו בתדירות גבוהה: 76.0% נהגו חמישה עד שבעה ימים בשבוע לעומת 59.5% מקרב הצעירים היהודים ואחרים. אחוז גבוה יותר מן הגברים הערבים נהגו בתדירות של חמישה עד שבעה ימים בשבוע, זאת לעומת הנשים הערביות: 79.8% לעומת 71.9%, בהתאמה.

בשנת 2021 היו מעורבים בתאונות דרכים עם נפגעים 2,972 צעירים ערבים בני 20-34 ו-6,076 יהודים ואחרים. מבין הצעירים הערבים אחוז גבוה יותר של גברים מנשים היו מעורבים בתאונות שבהן היה 'נהג שלא נפגע' (29.3% לעומת 13.0%, בהתאמה) ובתאונות שבהן 'נהג שנפגע' (52.7% לעומת 48.2%, בהתאמה). לעומת זאת אחוז גבוה יותר של נשים מגברים היו מעורבות בתאונות עם 'נפגע שאינו הנהג': 38.9% לעומת 18.0%, בהתאמה.

בשנת 2021 אחוז נמוך מן הצעירים הערבים בני 20-34 דיווחו כי הרגישו בטוחים בדרכים, זאת לעומת צעירים יהודים ואחרים: 66.1% מן הצעירים הערבים דיווחו שהרגישו בטוחים כנהגים לעומת 70.6% מן הצעירים היהודים ואחרים. גם בין גברים לנשים נמצאו הבדלים בתחושת הביטחון בדרכים: אחוז הגברים הערבים שחשו בטוחים כנהגים היה 70.1%, בעוד אחוז הנשים היה 62.0%; ואחוז הגברים שהרגישו בטוחים כרוכבי אופנוע היה 29.7% לעומת אף לא אחת מן הנשים.

בשנת 2021 אחוז נמוך מן הצעירים הערבים בני 20-34 הפגינו התנהגות לא ראויה בדרכים, זאת לעומת צעירים יהודים ואחרים: 34.6% מן הצעירים הערבים דיווחו כי הם נהגו במהירות יתר בדרך עירונית לעומת 67.4% מן הצעירים היהודים ואחרים; 36.8% מן הצעירים הערבים דיווחו כי הם נהגו בעודם חשים עייפות לעומת 55.6% מן הצעירים היהודים ואחרים; ו-27.9% מן הצעירים הערבים דיווחו כי הם לא שמרו מרחק מן הרכב שלפניהם לעומת 43.7% מן הצעירים היהודים ואחרים. לעומת זאת אחוז גבוה יותר של צעירים ערבים דיווחו כי הם שוחחו בטלפון נייד ללא דיבורית בזמן הנהיגה: 30.9% לעומת 21.0% מן הצעירים היהודים ואחרים.

צעירים בני 34-20 שהפגינו התנהגות לא ראויה בדרכים, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

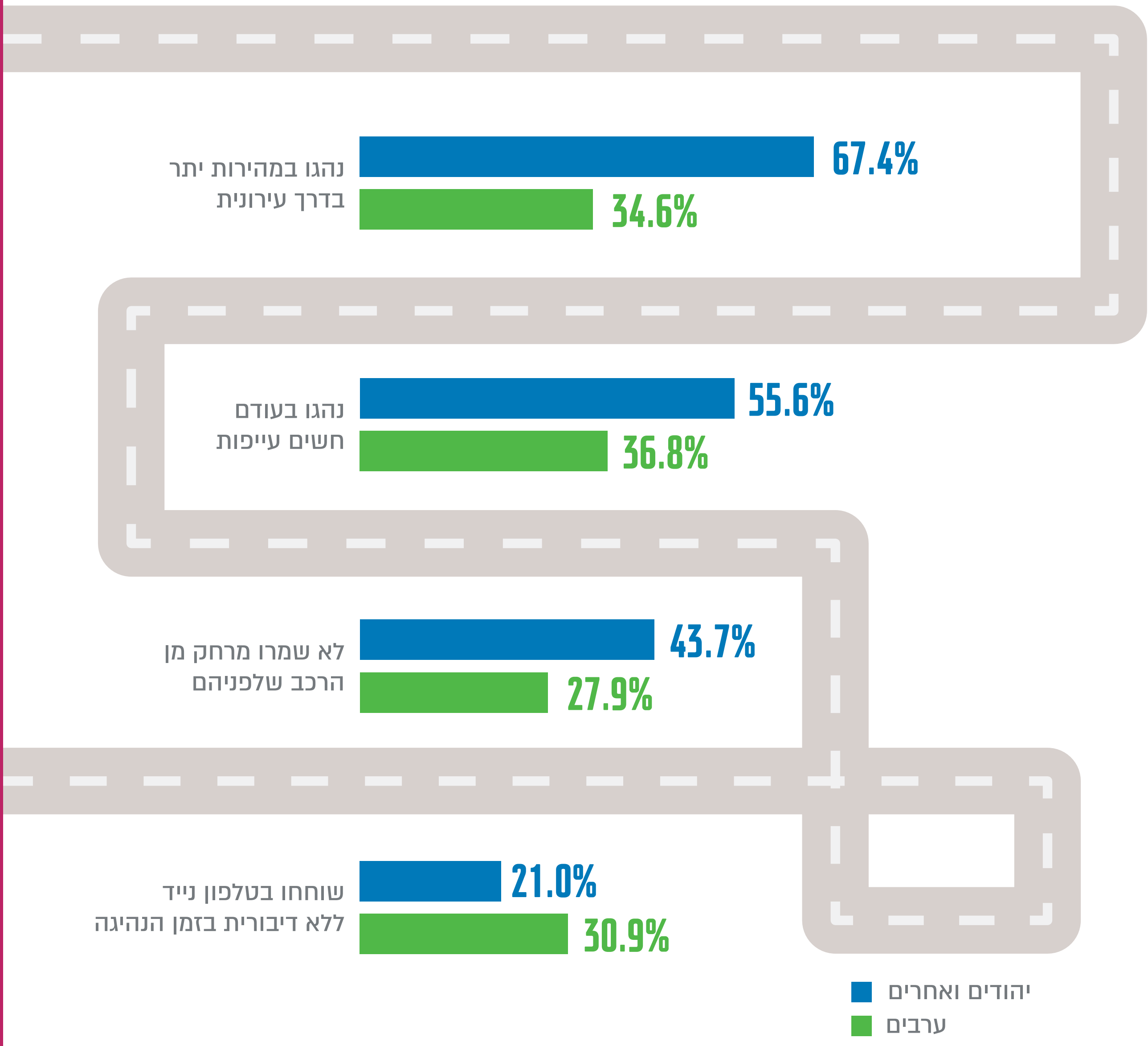

בשנת 2021 52.0% מן הצעירים בני 34-20 דיווחו כי הם מעריכים במידה רבה או במידה מסוימת את פעילות המדינה לקידום בטיחות בדרכים. אחוז הצעירים שהעריכו את פעילות המדינה לקידום בטיחות בדרכים היה גבוה בקרב צעירים ערבים מבקרב צעירים יהודים ואחרים: 65.8% לעומת 48.4%, בהתאמה.

פרק טז: שימוש באמצעים דיגיטליים

בשנת 2021 דיווחו 54.8% מן הצעירים הערבים בני 34-20 שהם השתמשו במחשב (לעומת 85.0% מן הצעירים היהודים ואחרים). 93.9% דיווחו שהשתמשו באינטרנט (לעומת 95.3% מן הצעירים היהודים ואחרים).

צעירים בני 34-20 שדיווחו בשנת 2021 שהשתמשו במחשב או באינטרנט, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

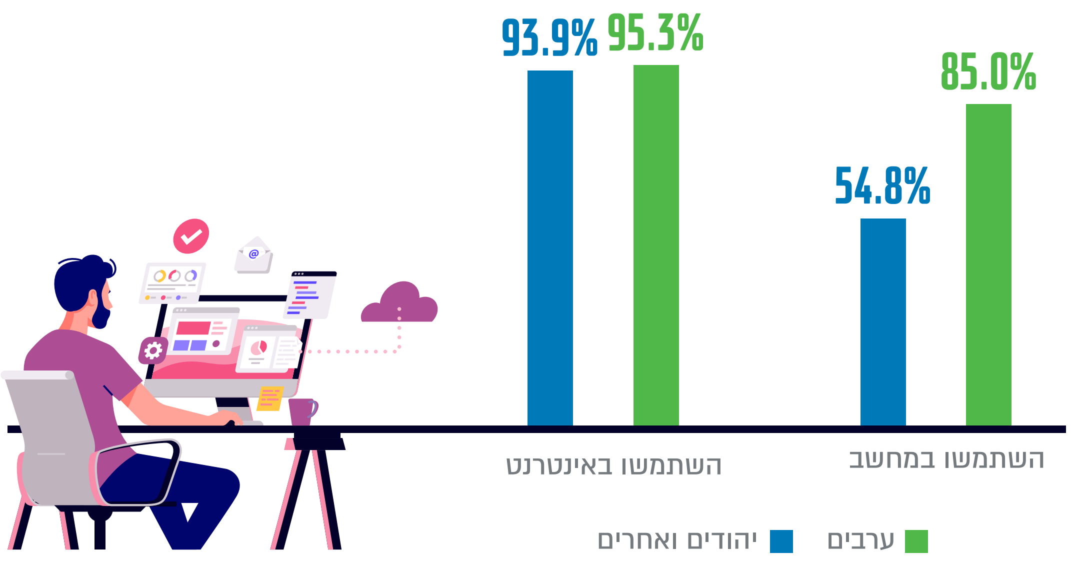

הצעירים נשאלו לאילו מטרות משמש אותם האינטרנט, למשל חיפוש מידע, תשלום חשבונות או משחקים. כמעט בכל 13 מטרות השימוש שנבדקו בשנת 2021 היה אחוז הצעירים הערבים שדיווחו כי השתמשו באינטרנט נמוך מזה של הצעירים היהודים ואחרים, למעט קבוצות דיון ברשתות החברתיות (כולל WhatsApp, משחקים ברשת או הורדת משחקים).

מטרות השימוש שבהן נמצא הפער הגדול ביותר בין שתי קבוצות האוכלוסייה הן: קניית מוצרים או שירותים (48.2% מן הצעירים הערבים לעומת 75.9% מן הצעירים היהודים ואחרים) והתכתבות בדואר האלקטרוני (65.2% מן הצעירים הערבים לעומת 91.5% מן הצעירים היהודים ואחרים).

בשמונה מבין 13 המטרות שנבדקו היה אחוז הצעירות הערביות שדיווחו על שימוש באינטרנט גבוה מזה של הצעירים הערבים. הפער הבולט ביותר בין הנשים לגברים היה בחיפוש מידע בנושא בריאות (74.9% מן הנשים לעומת 48.5% מן הגברים).

בשנת 2015 נמצאו פערים בולטים ברמת המיומנות לפתור בעיות בסביבה מתוקשבת בין צעירים ערבים בני 34-18 לצעירים יהודים ואחרים, כאשר רמת המיומנות של הצעירים הערבים הייתה נמוכה יותר. הציון הממוצע של הצעירים הערבים היה נמוך ב-49 נקודות מן הציון הממוצע של הצעירים היהודים ואחרים (241 נקודות לעומת 290 נקודות); ו-12.6% בלבד מן הצעירים הערבים הפגינו רמה גבוהה של מיומנות לפתרון בעיות בסביבה מתוקשבת, בעוד אחוז זה עמד על 50.7% בקרב הצעירים היהודים ואחרים.

ציון ממוצע של צעירים בני 34-18 בסקר מיומנויות לפתרון בעיות בסביבה מתוקשבת בשנת 2015, לפי קבוצת אוכלוסייה

צעירים בני 34-18 שהפגינו בשנת 2015 רמת מיומנות גבוהה לפתרון בעיות בסביבה מתוקשבת, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

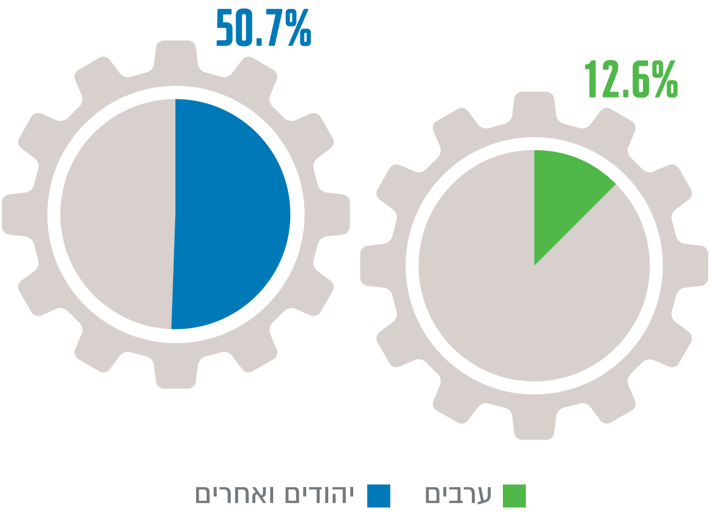

פרק יז: פנאי, ספורט ותרבות

בשנים 2021-2019 ההוצאה החודשית הממוצעת על שירותי תרבות, בידור וספורט בקרב משקי בית של צעירים ערבים הייתה נמוכה מזו של צעירים יהודים ואחרים (574 שקל לעומת 740 שקל, בהתאמה).

הוצאה חודשית ממוצעת על שירותי תרבות, בידור וספורט בקרב משקי בית של צעירים בשנים 2021-2019 (ממוצע תלת-שנתי), לפי קבוצת אוכלוסייה (בש"ח)

בשנת 2021 פי שניים יותר צעירים יהודים ואחרים דיווחו שיצאו לנופש בארץ לפחות פעם אחת בשנה החולפת (52.4% לעומת 26.2% בקרב צעירים ערבים). לעומת זאת הנתונים על יציאה לנופש בחו"ל דומים בשתי קבוצות האוכלוסייה: 12.5% מן הצעירים הערבים ו-11.1% מן הצעירים היהודים ואחרים דיווחו כי יצאו לנופש בחו"ל לפחות פעם אחת בשנה החולפת.

בשנת 2020 דיווחו 54.5% מן הצעירים הערבים שבחודש האחרון הם בילו את שעות הפנאי שלהם תמיד עם המשפחה (41.7% מן הגברים ו-67.8% מן הנשים), ו-25.9% ציינו שהם ביקרו קרוב משפחה או חברים (23.0% מן הגברים ו-29.0% מן הנשים). מדיווח הנשים עולה ש-53.8% מהן ביצעו עבודות בית וטיפול בגינה לעומת 12.7% מן הגברים.

צעירים ערבים בני 34-18 לפי אופני בילוי שעות הפנאי שלהם ("תמיד") בשנת 2020, לפי מין (באחוזים)

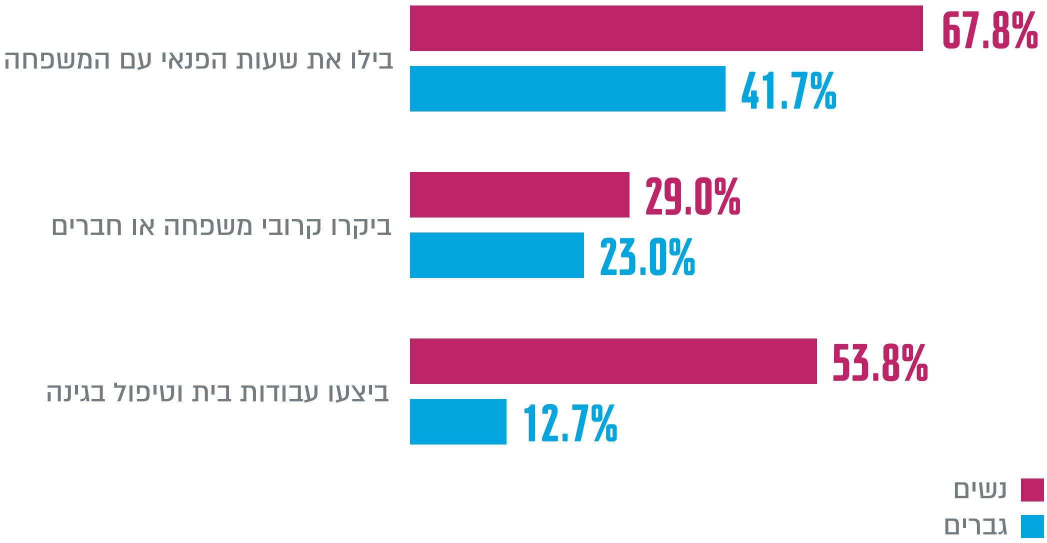

בשנת 2021 אחוז הצעירים הערבים שהביעו שביעות רצון ממשך הזמן שהם מקדישים לפעילויות פנאי (בסולם הנע מ-0 עד 10) היה נמוך מאחוז זה בקרב צעירים יהודים ואחרים: 33.3% מן הצעירים הערבים הביעו שביעות רצון נמוכה (0-3) לעומת 14.8% מן הצעירים היהודים ואחרים; ו-39.7% מן הצעירים הערבים הביעו שביעות רצון גבוהה (7-10) לעומת 54.2% מן הצעירים היהודים ואחרים.

בשנת 2021 אחוז גבוה יותר של צעירים ערבים מצעירים יהודים ואחרים השיבו שהם לא יצאו כלל לאירועי תרבות בשנה החולפת: 75.3% לעומת 56.8%, בהתאמה.

פרק יח: תפיסות ועמדות כלפי שירותים ומוסדות מדינה

בשנת 2021 היה אחוז הצעירים הערבים שדיווחו כי הם מעריכים בחיוב את תפקוד הכנסת גבוה מזה של הצעירים היהודים ואחרים: 35.9% לעומת 18.8%, בהתאמה. לעומת זאת אחוז נמוך מהם דיווחו כי הם מעריכים את תפקוד הרשות המקומית: 47.9% לעומת 66.4%, בהתאמה.

בשנת 2021 היה אחוז הצעירות הערביות שדיווחו כי יש להן הערכה כלפי תפקודם של מוסדות השלטון המקומי ואמון בהם גבוה מזה של הצעירים הערבים: 52.7% לעומת 42.8%, בהתאמה.

בשנת 2021 היה אחוז הצעירים הערבים שדיווחו כי הם חשים הערכה כלפי מוסדות המדינה ומערכותיה גבוה מזה של צעירים יהודים ואחרים: הערכת תפקוד מערכת הבריאות – 80.9% לעומת 64.8%, בהתאמה; הערכת תפקוד מערכת החינוך – 73.3% לעומת 42.8%, בהתאמה. הערכת תפקוד המשטרה נמצאה דומה בקרב שתי קבוצות האוכלוסייה: צעירים ערבים (41.7%) ויהודים ואחרים (41.6%).

צעירים בני 20-34 שדיווחו בשנת 2021 כי הם חשים הערכה כלפי תפקוד מוסדות מדינה, לפי קבוצת אוכלוסייה (באחוזים)

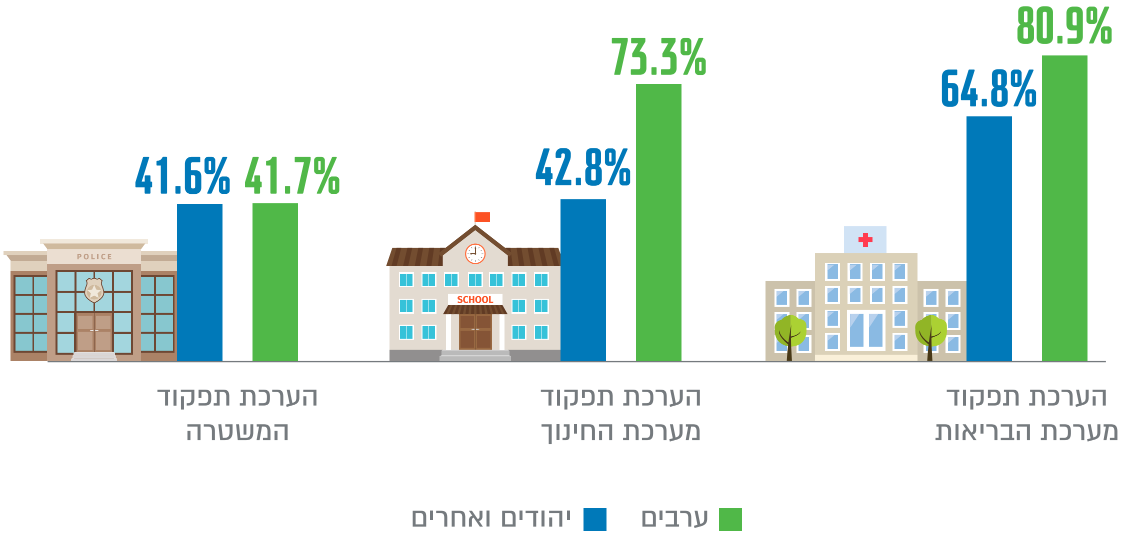

אחוז גבוה יותר של צעירות ערביות דיווחו בשנת 2021 כי הן חשות הערכה כלפי תפקוד המשטרה: 45.2% מהן העריכו כי תפקוד המשטרה טוב לעומת 37.8% מן הגברים. אחוז הצעירות הערביות שהעריכו כי תפקודה של מערכת החינוך טוב היה נמוך מעט יותר מאחוז הצעירים הערבים שדיווחו כך: 72.5% לעומת 74.1%, בהתאמה.

استهلال

هذه هي المرة الأولى التي يَصْدر فيها استعراض إحصائيّ شامل حول شريحة الشباب العرب في إسرائيل. أُستُقدِم هذا الاستعراض من قِبل سلطة الشباب التي أقيمت في وزارة المساواة الاجتماعيّة وانتقلت إلى وزارة تطوير النقب والجليل والمتانة القوميّة، وأنتجه (أي الاستعراض) معهد مايرس- جوينت- بروكديل، بالشراكة مع المعهد الإسرائيليّ للديمقراطيّة وسلطة الشباب.

أثبتت الكتب السنويّة الإحصائيّة نفسَها كأداة ذات قيمة عالية يستخدمها المخطِّطون، وواضعو السياسات، والأكاديميّون، والباحثون والطلبة. ويشير الطلب الواسع لإنتاج استطلاع إحصائيّ في موضوع الشباب، ولا سيّما في موضوع الشباب العرب، إلى الأهمّيّة المتعاظمة التي يوليها المجتمع الإسرائيليّ ومؤسّساته لموضوع الشباب.

الهدف يتمثّل في ترسيخ قاعدة بيانات تُشكِّلُ مصدرًا موثوقًا به، ويمكّن أيضًا من فحص نزعات طويلة الأمد. نسعى أن يُستخدَم الاستعراض الإحصائيّ أداةَ عمل من قبل تنويعة من الأجسام والجهات، وأن يخدم كلَّ من يتناول مسألة تخطيط الخدمات وتطويرها، ومن ينغمسون في الدراسة والبحث، وأن يساعد في زيادة عدد الخدمات الـمُعَدّة لشريحة الشباب في إسرائيل وتحسينها نوعيًّا، لغرض تحسين جودة حياة هؤلاء. يَعرض المستنَد التالي موجَزَ الاستطلاع الإحصائيّ، ويستطيع القرّاء الاطّلاع على الاستعراض كاملًا على موقع الإنترنت التابع لمعهد بروكديل: brookdale.jdc.org.il، وعلى موقع الإنترنت التابع لشبكة الشباب في وزارة المساواة الاجتماعيّة: سُلطة الشباب (www.gov.il).

جرى تقسيم المستنَد إلى فصول عدّة، ويتناول كلّ واحد منها مجالًا معيَّنًا في عدد من أبعاد الحياة التي تميّز الشباب في إسرائيل عامّة، والشباب العرب الذين يعيشون في إسرائيل على وجه الخصوص.

يرتكز الاستعراض على **بيانات من تقديرات السكّان**؛ وعلى **بيانات من استطلاعات جارية من قِبل دائرة الإحصاء المركزيّة**: استطلاعات **القوى البشريّة** التي أُجريَت في السنوات 2019-2021، **واستطلاع مصروفات الأسرة** الذي أُجرِيَ في العام 2020، **والاستطلاع الاجتماعيّ** الذي أُجرِيَ في العام 2021 (وفي حالات معيَّنة قمنا بعرض معدّل بيانات جرى تجميعها على امتداد ثلاث سنوات من الاستطلاعات التي أُجريَت في فترة السنوات 2019-2021)، **واستطلاعات الأمن الشخصيّ** التي أُجرِيَت في العام 2015 وفي العام 2020، **واستطلاع مهارات (PIAAC)** الذي أُجرِيَ في العام 2015؛ **وعلى ملفّات مكتبيّة لبيانات الإجرام والعنف** في العام 2020 وفي العام 2021؛ وعلى **بيانات تتعلّق بالمتقدّمين إلى الامتحان الـپسيخومتريّ وامتحان ياعيل** في العام 2021؛ وعلى **مسح الشباب في المجتمع الفلسطينيّ في إسرائيل** في فترة العامَيْن 2019-2020 الذي أَجرَتْه جمعيّة الجليل - الجمعيّة العربيّة القُطريّة للبحوث والخدمات الصحّيّة.[1]

حرصًا على راحة القرّاء، لم نُشِرْ إلى الفروق ذات الدلالة الإحصائيّة في النصّ، وتطرّقنا إلى هذا الأمر في الجداول الـمُدْرَجة ضمن الاستعراض الإحصائيّ الكامل.

---

[1] خطيب، م.، زيد، د. ومحمد، أ. (2021). مسح الشباب في المجتمع الفلسطيني في إسرائيل 2020. جمعية الجليل- الجمعية العربية القُطريّة للبحوث والخدمات الصحيّة

شكر

نتقدّم بالشكر إلى نساء شبكة الشباب في وزارة النقب، والجليل والمتانة القوميّة (سابقًا في وزارة المساواة الاجتماعيّة) -إلى إليشيڤـع سَـڤـاتو، مديرة سلطة الشباب، وعدناه جرانيت، باحثة المعلومات والبيانات، على الشراكة في إنتاج الاستعراض الإحصائيّ. شكر خاصّ للسيّدة جرانيت على المرافَقة في جميع مراحل العمل على الاستعراض، والتي شملت نقاشات ومشاورات بشأن البيانات التي سيجري تجميعها ومعالجتها، وعلى المساعدة في تحصيل المعلومات، والقراءة، وتقديم الملاحظات حول الاستعراض نفسه.

نشكر كذلك مديرة مركز القيَم والمؤسّسات الديمقراطيّة في المعهد الإسرائيليّ للديمقراطيّة، المحامية عَنات طَهون أشكنازي، على الشراكة في إنتاج الاستعراض الإحصائيّ وعلى المرافَقة في مراحل الإعداد. والمسؤولة عن مرافقة الأبحاث في المعهد الإسرائيليّ للديمقراطيّة د. دانا بلاندر.

نتقدّم بشكر خاصّ إلى جمعيّة الجليل -الجمعيّة العربيّة القُطْريّة للبحوث والخدمات الصحيّة، ونخصّ بالذكْر محرِّري «مسح الشباب في المجتمع الفلسطينيّ في إسرائيل» د. محمّد خطيب؛ السيدة دعاء زيد؛ السيد أحمد الشيخ محمّد، من مركز البحث «ركائز» في الجمعية, على السماح لنا باستخدام نتائج وجداول من تقرير البحث.

من اجل إعداد الاستعراض، قمنا باستخدام خدمات التحليل الخاصّة التابعة لدائرة الإحصاء المركزيّة وملفّات PUF التابعة لها. نتقدّم بشكر خاصّ إلى شخصَيْن في قسم الإعلام والاتّصال في مكتب الخبير الإحصائيّ القوميّ الرئيسيّ: داڤيد لنداو، محلّل معلومات ومركّز (مرموق) لتحليلات خاصّة، ومجال المعلومات، وخدمة ومحتوى الإنترنت؛ وأڤيشاي كوهن (مركّز معلومات إنترنتيّة)، على المساعدة الكبيرة التي قدّماها في مجال تحصيل البيانات. نتقدّم بشكرنا إلى شرطة إسرائيل، ولا سيّما نيلي زاولن، على البيانات التي زوّدتنا بها نزولًا عند طلبنا. كذلك قمنا، لغرض إعداد الاستعراض، باستخدام بيانات مكتبيّة مُخْفاة الهُويّة من غرفة البحث الافتراضيّة التابعة لوزارة التربية والتعليم. نشكر موظفي وزارة التربية والتعليم على المساعدة التي قدّموها في مجال إتاحة البيانات.

الفصل الأوّل: خصائص ديمچرافيّة

في العام 2021، وصل تعداد فئة الشباب العرب أبناء 18-34 إلى 473.7 ألف نسمة (لا يشمل ذلك سكّان القدس الشرقية): 22.5% من مجْمَل تعداد الشباب في إسرائيل، وَ 29.5% من مجْمَل السكّان العرب في البلاد. بلغ عدد الشباب العرب سكّان القدس الشرقيّة في ذلك العام 107.6 ألف نسمة.

في العام 2021، وصل تعداد الشباب البدو في النقب إلى 85.9 ألف شابّ^-18.1% من مجْمل الشبّان العرب؛ في هضبة الجولان وصل تعداد الشباب إلى 6.4 ألف شابّ درزيّ من أصل 42.8 ألف شابّ درزيّ، ويشكّلون نسبة 9.1% من مجْمَل الشباب العرب.

عدد الشباب العرب أبناء 18-34 في العام 2021، ونسبتهم من مجْمَل الشباب في إسرائيل، ومن مجْمَل السكّان العرب

473,700
شباب عرب أبناء
18-34

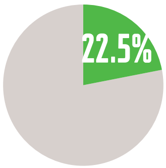

شباب عرب من مجْمَل
شباب إسرائيل

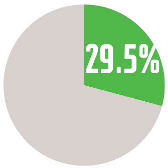

شباب عرب من مجْمَل
السكّان العرب

عدد الشباب العرب أبناء 18-34 في العام 2021 بحسب الموقع الجغرافيّ

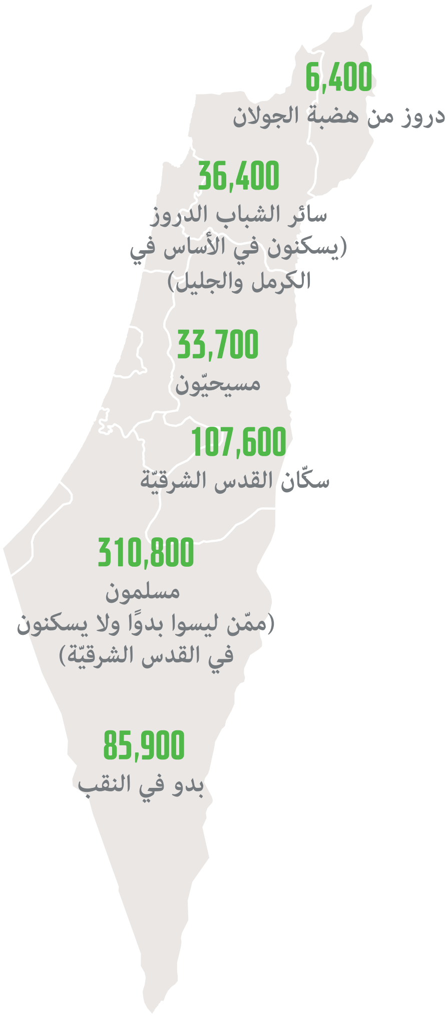

^ يسكن بدو النقب في ١٨ مدينة وبلدة: مدينة رهط؛ المجالس المحلّيّة في حورة والكسيفة واللقيّة وعرعرة النقب وشقيب السلام وتلّ السبع؛ بلدات المجلس الإقليميّ القسوم: أمّ بطين والسيّد والدريجات وكحلة ومولدة ومكحول وترابين الصانع؛ بلدات المجلس الإقليميّ واحة الصحراء: أبو قرينات وقصر السرّ وبير هدّاج وأبو تلول.

فئة الشباب العرب هي فئة سكّانيّة صغيرة السنّ، إذ تتراوح أعمار 47.3% منهم بين 18 وَ 24 عامًا (مقابل 28.9% في صفوف أبناء 25-29 و 23.8% في صفوف أبناء 30-34). هذه الفئة متديّنة في الأساس، إذ صرّح ما لا يزيد عن 19.4% منهم أنّهم "ليسوا متديّنين"، وهذه النسبة تتراجع أكثر إذا تطرّقنا إلى المسلمين فقط (11.4%).

في العام 2020، أشار 43.5% من الشباب العرب أنّ الهُويّة العربيّة هي التي تمثّلهم (من بين الهُويّات الأخرى: الفلسطينيّة؛ الدينيّة؛ الإسرائيليّة)، وأشار 33.3% منهم أنّ الهُويّة الدينيّة هي التي تمثّلهم، وقال 14.8% إنّ الهُويّة الفلسطينيّة هي التي تمثّلهم، بينما أشار 8.4% إلى هُويّتهم الإسرائيليّة كهُويّة تمثيليّة.

شباب عرب أبناء 18-34 في العام 2020 بحسب تعريف الهُويّة التي تمثّلهم (بالنِّسب المئويّة)

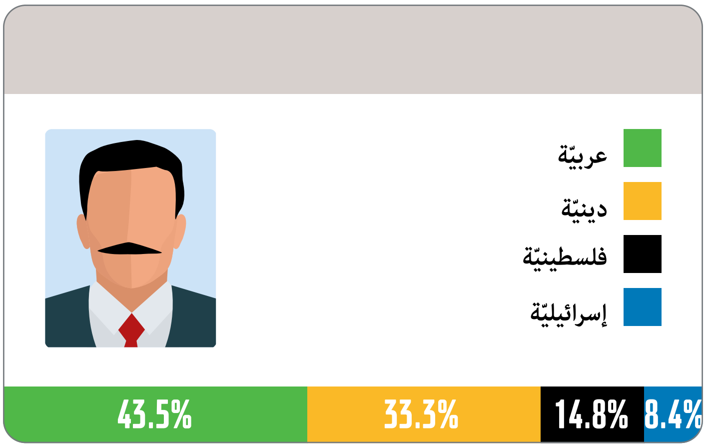

لمنطقة السكن دَوْر في تعريف هُويّة الشباب العرب؛ فقد أشار 49.7% من الشباب العرب في لواء حيفا، وَ 48.0% من الشباب العرب في لواء الشمال، أنّ الهُويّة العربيّة هي التي تمثّلهم، وتليها الهُويّة الدينيّة. في المقابل، برزت الهُويّة الدينيّة في لواءَيِ المركز والجنوب، إذ صرّح 47.2% من الشباب في لواء المركز، وَ 45.5% في لواء الجنوب، أنّ الهُويّة الدينيّة هي التي تمثّلهم. في لواء المركز، صرّح 25.4% من الشباب أنّ الهُويّة الفلسطينيّة هي التي تمثّلهم. في لواءَيْ حيفا والجنوب، كانت نسبة الشباب الذين قالوا إنّ الهُويّة الإسرائيليّة تمثّلهم متدنّية جدًّا (2.4% وَ 3.8% بالتتالي، مقابل 9.2% في لواء المركز، وَ 12.3% في لواء الشمال).

الفصل الثاني: التوزيع الجغرافيّ

في العام 2021، سكن 73.1% من الشباب العرب في بلدات مدينيّة صغيرة يصل تعداد سكّانها حتّى 49,999 نسمة، بينما سكن 66.6% من الشباب اليهود وآخرون في بلدات مدينيّة كبيرة ومتوسّطة بلغ عدد سكّانها 50,000 نسمة فما فوق.

شباب أبناء 18-34 في العام 2021، بحسب شكل السكن (مدينة أم قرية) (بالنِّسَب المئويّة)

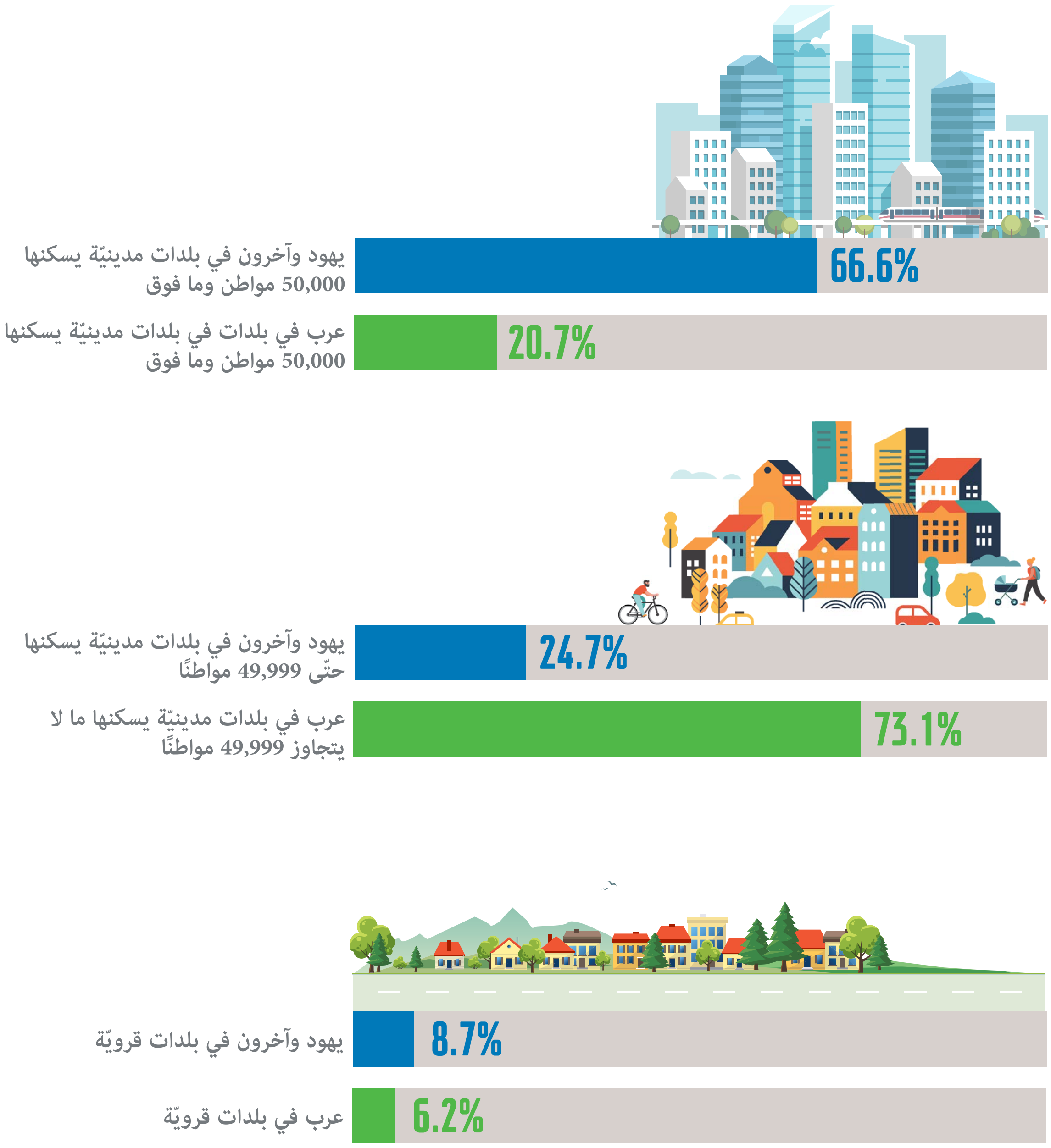

في العام 2021، تراوحت نسبة الشبّان العرب في البلدات المدينيّة (لا يشمل المدن المختلطة) بين 23.4% من مجمَل السكّان (في معليا)، وَ 32.5% من مجمَل السكّان (كفر برا).

في المدن المختلطة السبع: تل ابيب-يافا, حيفا, عكا, الرملة, اللد, معليا-ترشيحا, نوف هجليل (لا تشمل القدس)، في نهاية 2020 سكن 11.9% من الشباب: 8.8% من الشباب العرب وَ 12.8% من الشباب اليهود وآخرين. لم يشكّل الشباب العرب أغلبيّة في أيّ من المدن المختلطة: في عكّا ونوف هَجـَليل (نَتْسْراتْ عيليت) واللدّ، شكّل هؤلاء أكثر من ثلث فئة الشباب في المدينة، وتراوحت نسبتهم في مدينتَي الرملة ومعلوت ترشيحا بين ربع وثلث فئة الشباب. في المقابل، لم تتجاوز نسبة الشباب العرب في مدينة تل أبيب (التي يسكن فيها معظم الشباب في إسرائيل) 5.5%.

يشير توزيع الشباب بحسب الألوية إلى تباين جغرافيّ بين السكّان العرب والسكّان اليهود وآخرين: فبينما تجمَّعَ الشباب العرب في العام 2021 في لواء الشمال، تجمَّعَ الشباب اليهود وآخرون في لواءَيِ المركز وتل أبيب.

شباب أبناء 18-34 في العام 2021، بحسب المجموعة السكّانية واللواء (بالنِّسَب المئويّة)

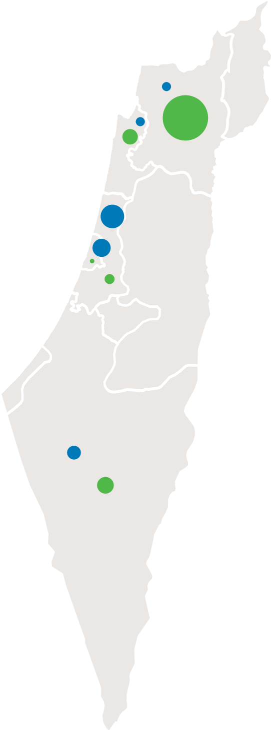

	عرب	يهود وآخرون
لواء الشمال	50.1%	9.3%
لواء حيفا	17.2%	10.2%
لواء المركز	11.7%	26.1%
لواء تل أبيب	1.8%	20.4%
لواء الجنوب	18.4%	15.2%

89.9% من الشباب العرب لم يفكّروا في العام 2020 في الهجرة الهجرة الى دولة أخرى. 10.1% قالوا إنّهم فكّروا في هذا الأمر.

الفصل الثالث: العائلة

العزوبيّة

نسبة العُزّاب في صفوف الشبّان أبناء 18-34 تتراجع مع الارتفاع في السنّ في المجموعتين السكّانيّتين؛ في العام 2021 كان 98.7% من الرجال وَ 86.9% من النساء في صفوف الشباب العرب أبناء 18-24 عُزّابًا وعزباوات، بينما وصلت نسبة الرجال العُزّاب في الفئة العمْريّة 25-34 إلى 53.7% ونسبة النساء العزباوات إلى 22.1%.

في العام 2021، كانت نسبة الرجال العُزّاب أعلى من نسبة النساء العزباوات في المجموعتين السكّانيّتين، وفي جميع الفئات العمْريّة، لكن الفجوات بين الجنسين في صفوف الشباب اليهود وغيرهم كانت أصغر من نظيرتها في صفوف الشباب العرب، وذلك بسبب نسبة أقلّ من الرجال العُزّاب، ونسبة أعلى من النساء العزباوات.

الشابّات الدرزيّات يتزوّجن في سنّ متأخّرة أكثر من الشابّات البدويّات في النقب: في العام 2021، كانت نسبة 91.5% من الشابّات الدرزيّات في الفئة العمْريّة 18-24 عزباوات، مقابل 81.4% من الشابّات البدويّات في النقب في نفس الفئة العمْريّة.

شباب عُزّاب أبناء 18-24 في العام 2021، بحسب الجنس والمجموعة السكّانيّة (بالنسب المئوية)

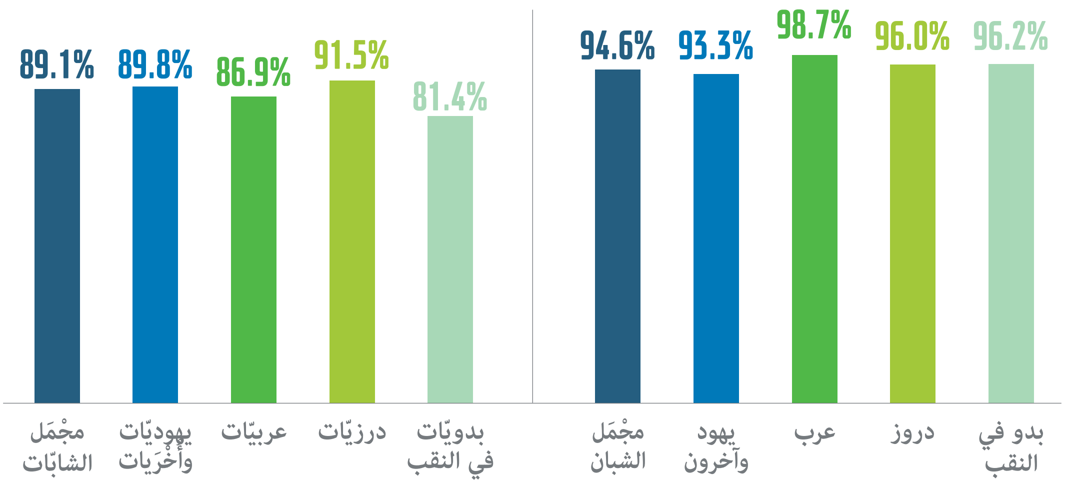

الزواج

في العام 2020، كان معدّل سنّ العرسان الذين تزوّجوا لأوّل مرّة 26.9، وبلغت نسبة سنّ العرائس اللواتي تزوّجن لأوّل مرّة 24.6. الرجال المسلمون والرجال اليهود تزوّجوا في المعدّل في سنّ مبْكِرة أكثر من الرجال الدروز والمسيحيّين. النساء المسلمات تزوّجن في المعدّل في سنّ مبْكِرة أكثر من النساء اليهوديّات والدرزيّات، ولا سيّما من النساء المسيحيّات اللواتي تزوّجن لأوّل مرّة في سنّ متأخّرة أكثر.

معدّل سنّ الزواج في العام 2020 في صفوف عرسان وعرائس تزوّجوا لأوّل مرّة بحسب الجنس والمجموعة السكّانيّة

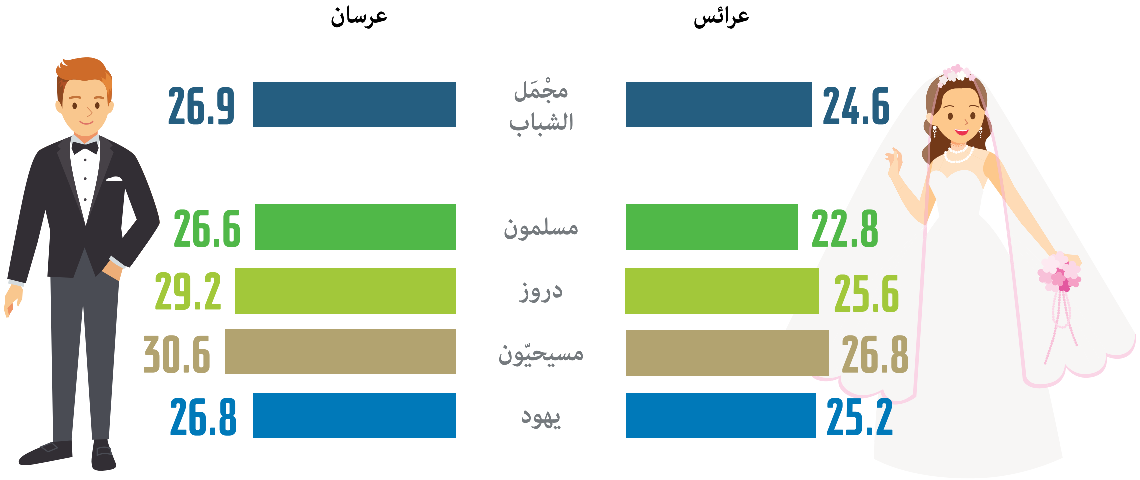

في العام 2020، كان الانتشار الأعلى للمتزوّجين في صفوف الرجال المسلمين في لواءَي الشمال (39.1%) والجنوب (29.9%)، والأمر مشابه في صفوف النساء المسلمات: 40.0% في لواء الشمال وَ 28.7 في لواء الجنوب؛ في صفوف المسيحيين كان 78.2% من العرسان وَ 76.4% من العرائس من لواء الشمال؛ في صفوف الشباب اليهود كان 60.3% من العرسان وَ 60.4% من العرائس من ألوية المركز وتل أبيب والقدس.

في العام 2020، كان 67.5% من العرسان المسلمين وَ 67.3% من العرائس المسلمات من بلدات مدينيّة صغيرة (حتّى 49,999 نسمة)، وَ 11.4% من العرسان وَ 11.3% من العرائس -من بلدات قرويّة. في صفوف اليهود، كان 55.8% من العرسان وَ 55.5% من العرائس من بلدات مدينيّة كبيرة (100,000 نسمة فما فوق).

الطلاق

في العام 2020، كانت نسبة المتطلّقين (لكلّ 1,000 من المتزوّجين) عالية جدًّا في صفوف الشباب المسلمين أبناء 20-24، رجالًا ونساءً على حدّ سواء: 24.0 (لكلّ ألف متزوّج) في صفوف الرجال، وَ 16.4 (لكلّ ألف متزوّجة) في صفوف النساء. في الفئات العمْريّة الأخرى، وصلت نسبة هؤلاء إلى 13.7 في الفئة العمْريّة 25-29 وَ 10.6 في الفئة العمْريّة 30-34 في صفوف الرجال، وَ 9.8 وَ 8.9 في صفوف النساء بالتتالي. في صفوف الشباب اليهود، كانت النِّسَب متشابهة في جميع الفئات العمْريّة: في صفوف الرجال وصلت النسبة إلى 10.0 لكلّ ألف متزوّج، وفي صفوف النساء وصلت النسبة إلى 12.0 لكلّ ألف متزوّجة.

نسبة المتطلّقين في صفوف الشباب في العام 2020، بحسب الجنس والدين والسنّ (لكلّ ألف متزوّج في نفس الفئة العمْريّة)

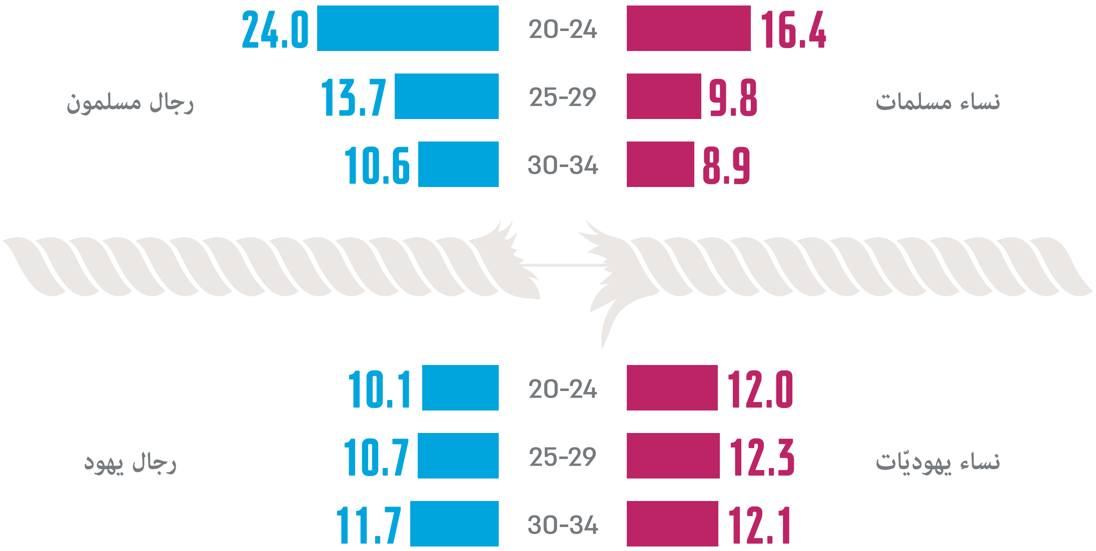

في العام 2020، تطلَّق 3,607 رجال شبّان وَ 5,089 امرأة شابّة. في صفوف المسلمين، تطلَّقَ 737 رجلًا (20.4% من مجْمَل المتطلّقين)، وَ 1,065 امرأة (20.9% من مجْمَل المتطلّقات). في صفوف اليهود، وصلت هذه النِّسَب إلى 73.5% وَ 22.4% بالتتالي.

أنماط الزواج في صفوف الشباب العرب

في العام 2020، كان 55.4% من الشباب العرب من أبناء 18-34 متزوّجين في الحاضر أو في الماضي من زوج/ة بدون قرابة عائليّة بينهما. غالبيّة الشباب في ألوية حيفا (67%)، والمركز (66.9%)، والشمال (57.8%) لم يتزوّجوا من أقارب، بينما كان زواج الأقارب أكثر شيوعًا في لواء الجنوب – 68.9%.

زواج الأقارب شائع أقلّ في صفوف أبناء 18-24: 38.0% من الشباب العرب أبناء 18-24 تزوّجوا من زوج/ة مع قرابة عائليّة معيّنة بينهما، بينما وصلت النسبة في سنّ متقدّمة أكثر إلى 44.5% (25-29) وَ 46.3% (أبناء 30-34).

شباب عرب متزوّجون في الحاضر أو تزوّجوا في الماضي مع قرابة عائليّة بينهما، في العام 2020، بحسب السنّ (بالنِّسَب المئويّة)

في العام 2020، أشار 49.2% من الشباب العرب في لواء الشمال أنّهم تزوّجوا بعد التعرّف على الزوج/ة قبل الزواج، وبدون تدخّل الأهل. وصلت هذه النسبة في الألوية الأخرى إلى 23.7% في لواء المركز، وَ 21.2% في كلّ من لواء حيفا ولواء الجنوب. في لواء حيفا، كان نمط الزواج الشائع هو التعرّف قبل الزواج بحضور الأهل (43.0%)، وفي لواء المركز -التعريف لغرض الزواج بمبادرة طرف ثالث، والتعارف بعد الزواج (45.8%).

العوائق التي تقف أمام الزواج كما أشار إليها في عام 2020 شباب عرب عُزّاب أبناء 18-34 هي: عدم العثور على زوج/ة (32.3%)؛ توفير مسكن (28.3%)؛ الوضع الاقتصاديّ (24.1%). العوائق الرئيسيّة في صفوف الرجال كانت توفير المسكن والوضع الاقتصاديّ (37.6% وَ 33.5%، بالتتالي)، بينما كان العائق الرئيسيّ لدى النساء هو عدم العثور على زوج (54.9%)، وبدرجة أقلّ – توفير مسكن (18.4%).

مواقف تجاه زواج الأقارب

25.3% من الشباب العرب أبناء 18-34 أشاروا في العام 2020 أنّهم يعارضون زواج الأقارب، وأشار 39.3% أنّهم لا يفضّلون زواج الأقارب، وأشار 35.4% أنّهم لا يعارضون زواج الأقارب: 41.2% من الرجال وَ 29.4% من النساء.

نسبة الشباب العرب الذين عبّروا عن معارضتهم لزواج الأقارب كانت في لواء حيفا (47.0%) ولواء المركز (36.6%) أعلى من نظيرتها في لواءَي الشمال (19.8%) والجنوب (10.3%). في لواء الجنوب، صرّح 57.7% من الشبّان أنّهم لا يعارضون زواج الأقارب.

مواقف تجاه الزواج بين الأديان (الزواج المختلط)

62.7% من الشباب العرب أبناء 18-34 عبّروا في العام 2020 عن معارضتهم للزواج من زوج/ة من ديانة أخرى: 59.5% من الرجال، وَ 66.1% من النساء، وَ 24.4% من الشباب العرب لم يعارضوا هذا النوع من الزواج.

في العام 2020، سكنت النسبة الأعلى من الشباب العرب أبناء 18-34 الذين عارضوا الزواج بين أبناء الديانات المختلفة في لواء الجنوب (71.4%)، والنسبة الأدنى في لواء حيفا (48.3%). نسبة الشباب الذين عبّروا عن معارضتهم للزواج بين أبناء الديانات المختلفة وصلت إلى 63.8% في البلدات غير المختلطة، وإلى 52.9% في البلدات المختلطة.

توزيع الشبّان العرب أبناء 18-34 بحسب مواقفهم تجاه الزواج بين أبناء الديانات المختلفة في العام 2020، بحسب اللواء (بالنِّسَب المئويّة)

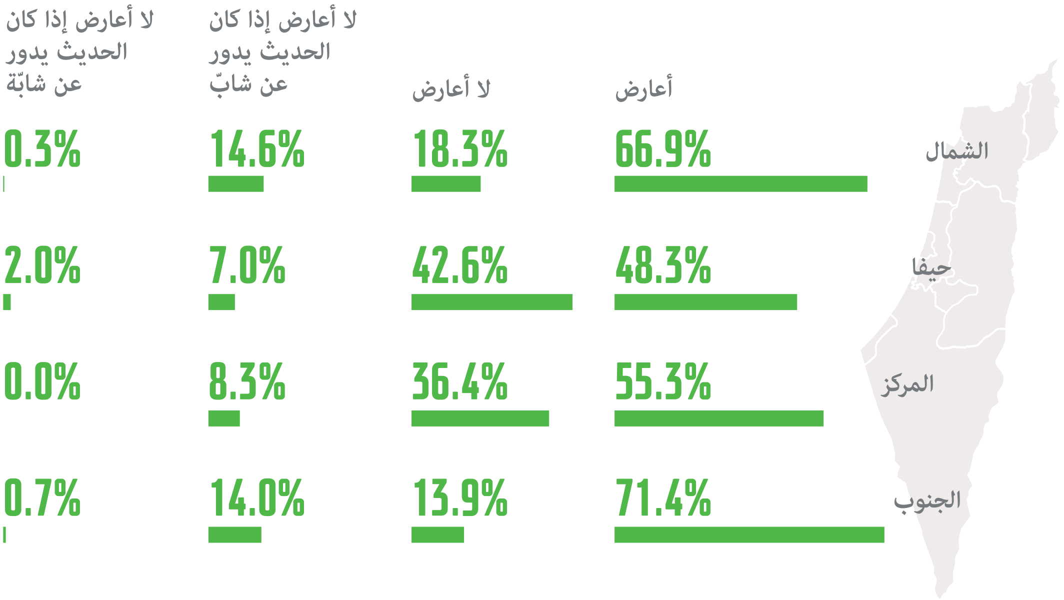

الإنجاب والخصوبة

نسبة خصوبة الشابّات العربيّات الأعلى في العام 2021 كانت في صفوف بنات 25-29 عامًا (188.4 لكلّ ألف امرأة في الفئة العمْريّة هذه). في صفوف النساء اليهوديّات وأخريات، كانت نسبة الخصوبة الأعلى في صفوف بنات 30-34 عامًا (194.8 لكلّ ألف امرأة في الفئة العمْريّة هذه).

نسبة الخصوبة الأعلى في العام 2021 كانت في صفوف البدويّات في النقب، في جميع الفئات العمْريّة (227.7-283.0 لكلّ ألف امرأة) -وهي نسبة أعلى من النسبة القطْريّة ومن النسبة في الفئتين السكّانيّتين وفي الفئات السكّانيّة العربيّة. نسبة الخصوبة الأدنى كانت في صفوف المسيحيّات (25.1-126.9 لكلّ ألف امرأة). نسبة الخصوبة الأعلى في صفوف المسيحيّات كانت في الفئة العمْريّة 30-34، الأمر الذي ينتج عن سنّ الزواج المتأخّر أكثر في هذه الفئة.

نِسَب الخصوبة في صفوف الشابّات العربيّات في العام 2021 بحسب الدين والسنّ (لكلّ ألف شابّة)

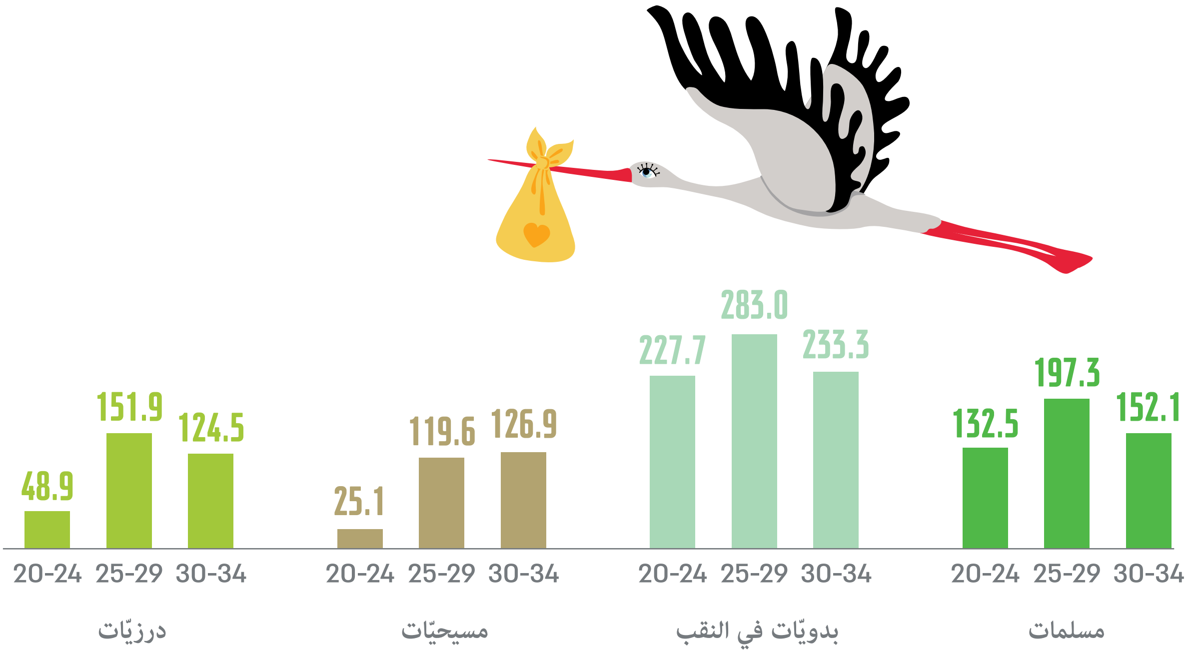

في العام 2021، كان معدّل سنّ الأمّ في الولادة الأولى 27.8 عام: 25 عامًا في صفوف العربيّات، وَ 28.7 عام في صفوف اليهوديّات وأخريات. في صفوف السكّان العرب تَبَيَّنَ أنّ المسلمات يَلِدْنَ في سنّ مبْكرة أكثر من غيرهنّ، ففي العام 2021، كانت سنّ الإنجاب كالتالي: 24.6 عام في صفوف المسلمات؛ 27.2 عام في صفوف الدرزيّات؛ 28.7 عام في صفوف المسيحيّات.

في العام 2021، لم يكن لِـ 65.1% من الشابّات في سنّ 18-34 عامًا أولادٌ: 58.2% من العربيّات، مقابل 66.9% من اليهوديّات وأخريات. معدّل عدد الأولاد وصل إلى 0.83: 1.01 في صفوف العربيّات، مقابل 0.78 في صفوف اليهوديّات وأخريات.

في العام 2021، كانت نسبة النساء اللواتي بدون أولاد في صفوف البدويّات أعلى من نظيرتها في صفوف الدرزيّات (60.5% مقابل 50.5% بالتتالي)، لكن معدّل الأولاد للمرأة الواحدة في صفوف الدرزيّات كان أدنى من نظيره في صفوف البدويّات (0.94 مقابل 1.38 بالتتالي). ينبع هذا الفرق من نسبة أعلى من العائلات التي لدى كلّ منها ثلاثة أولاد وأكثر في صفوف البدويّات (31.8% مقابل 11.0% في صفوف الدرزيّات).

شابّات في سنّ 18-34 بدون أولاد (بالنِّسَب المئويّة) ومعدّل عدد الأولاد للشابّة في العام 2021 بحسب الفئات السكّانيّة

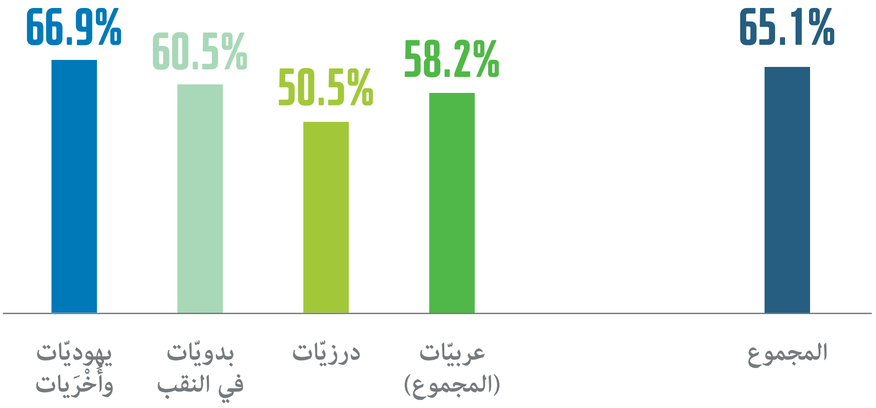

معدّل عدد الأبناء	المجموع	عربيّات (المجموع)	درزيّات	بدويّات في النقب	يهوديّات وأُخْرَيات
	0.83	1.01	0.94	1.38	0.78

ترتيبات السكن

نسبة الشبّان أبناء 25-34 الذين سكنوا في العام 2021 مع زوج/ة وَ/أو مع أولاد كانت متشابهة في المجموعتين السكّانيّتين (62.6% من الشباب العرب، وَ 65.1% من الشباب اليهود)، لكن عُثِر على فروق في نسبة الشباب الذين سكنوا مع الأهل أو مع أقرباء العائلة (35.7% من الشباب العرب، وَ 23.7% من الشباب اليهود)، وفي نسبة الشباب الذين سكنوا لوحدهم أو مع شركاء (1.7% من الشباب العرب، وَ 11.2% من الشباب اليهود).

عُثِر على فروق بين الرجال والنساء أبناء 25-34 في مسألة ترتيبات السكن، في صفوف الفئتين السكّانيّتين. النزَعات في المجموعتين متشابهة، لكن الفجوات بارزة أكثر في صفوف الشباب العرب. في العام 2021، سكن 76.7% من النساء العربيّات مع زوج و/أو مع أولاد، وسكن 26.6% منهنّ مع الأهل أو مع أقرباء العائلة. في صفوف الرجال العرب، سكن 48.7% مع زوجة وَ/أو أولاد، وسكن 48.6% مع الأهل أو مع أقرباء العائلة. في صفوف الشباب اليهود، سكن 73.1% من النساء وَ 57.1% من الرجال مع زوج/ة وَ/أو مع أولاد، وسكن 28.8% من الرجال وَ 18.7% من النساء مع الأهل أو مع أقرباء العائلة.

الفصل الرابع: التربية والتعليم

مستوى التحصيل العلميّ

في العام 2021، كانت نسبة الشباب العرب الذي درَسوا حتّى عشر سنوات تعليميّة أعلى من هذه النسبة في صفوف الشباب اليهود وآخرين: 6.2% من الشباب العرب أبناء 18-24، وَ 11.7% من الشباب العرب أبناء 25-34 مقابل 1.5% وَ 2.2% بالتتالي من الشباب اليهود وآخرين. نسبة الشباب البدو الذين درسوا حتّى عشر سنوات كانت عالية على نحو خاصّ: 16.2% في صفوف أبناء 10-24 عامًا وَ 25.3% في صفوف أبناء 25-34.

شباب ذوو تحصيل علميّ حتّى عشر سنوات تعليميّة في العام 2021، بحسب المجموعات السكّانيّة والسنّ (بالنِّسَب المئويّة)

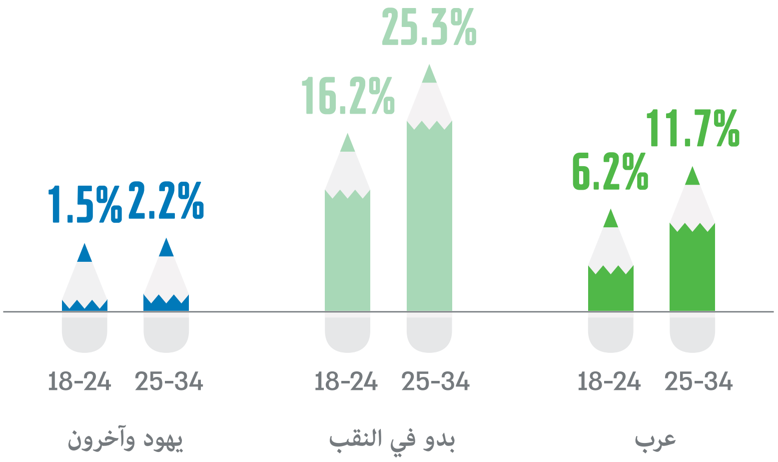

في العام 2021، كانت نسبة مَن درسوا 16 سنة تعليميّة فما فوق في صفوف الشباب العرب أبناء 18-24 أعلى من نظيرة هذه النسبة في صفوف اليهود وآخرين أبناء الفئة العمْريّة نفسها (7.2% مقابل 5.1% بالتتالي)، لكنّها كانت في صفوف الشباب العرب أبناء 25-34 أدنى ممّا في صفوف اليهود وآخرين أبناء الفئة العمْريّة نفسها (26.1% مقابل 39.4% بالتتالي).

الفروق بين الجنسين في صفوف الشباب العرب في الفئتين العمْريّتين (18-24 وَ 24-34) تشير إلى نسبة أعلى من النساء المتعلّمات. هكذا، على سبيل المثال، كانت نسبة الرجال العرب الذين درَسوا عشر سنوات تعليميّة في العام 2021 أكثر من ضعفين من هذه النسبة في صفوف النساء العربيّات في الفئتين العمْريّتين.

وُجِدتْ فروق بين الشباب العرب من جهة، والشباب اليهود وآخرين من جهة أخرى، عند فحص الشهادة الأعلى التي حصلوا عليها، وتَبرز الفروق على وجه الخصوص في الفئات العمْريّة الأكبر (25-34). على سبيل المثال، حمل 27.6% من الشباب العرب أبناء 25-34 في العام 2021 شهادة أكاديميّة مقابل 40.7% من الشباب اليهود وآخرين.

نسبة النساء العربيّات اللواتي حصلن على شهادة أعلى في العام 2021 أعلى من نسبة الرجال العرب، في جميع مستويات التحصيل العلميّ تقريبًا. برز هذا الفرق بين النساء والرجال في صفوف البدو في النقب في الأساس، وذلك في نسبة من أنهَوا المرحلة الثانويّة بدون شهادة بجـروت، وفي نسبة الحاصلين على شهادة بجـروت فقط.

التعليم فوق الابتدائيّ

في السنة الدراسيّة 2021/2020، بلغت نسبة مستحقّي شهادة البجـروت في التعليم العربيّ 78.8% في صفوف الطالبات، وَ 55.4% في صفوف الطلبة. في السنة الدراسيّة 2020/2019، بلغت نسبة استحقاق شهادة البجـروت النوعيّة (التي تستوفي شروط الحدّ الأدنى للدراسة الأكاديميّة) 52.8%: 42.7% في صفوف الطلبة العرب، وَ 56.2% في صفوف الطلبة اليهود.

مستحقّو شهادة بجـروت نوعيّة في التعليم العربيّ والتعليم العبريّ في السنة الدراسيّة 2020/2019 (بالنسب المئوية)

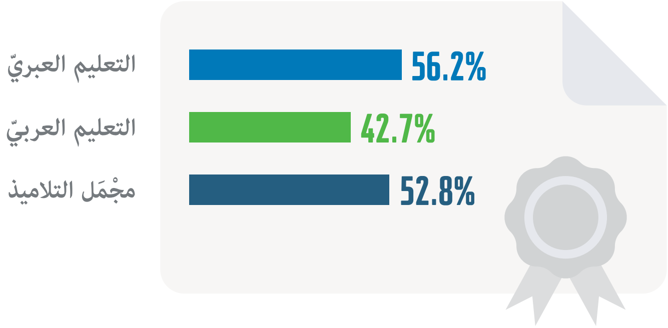

في السنة الدراسيّة 2021/2020، بلغت نسبة مجمَل طلبة الصف الثاني عشر الذين تَوافَرَ لديهم استحقاق شهادة بجـروت بخمس وحدات في اللغة الإنجـليزيّة 56.4%، وبلغت نسبة مستحقّي البجـروت بخمس وحدات في الرياضيّات 21.9%، وتوافَرَ استحقاق البجـروت بخمس وحدات في علوم الحاسوب لِـ 11.1% منهم. في التعليم العربيّ، بلغت النِّسَب 33.8%، وَ 14.2%، وَ 8.0% بالتتالي.

في امتحان "پيزا" الذي أُجْرِيَ في العام 2018، كان معدّل علامة مجمَل الطلبة 470 في القراءة (لغة الأمّ)، وَ 463 في الرياضيّات، وَ 462 في العلوم. في التعليم العربيّ، بلغ معدّل العلامات 362 في القراءة (لغة الأمّ)، وَ 379 في الرياضيّات، وَ 375 في العلوم.

عند الانتقال من السنة الدراسيّة 2021/2020 إلى السنة الدراسيّة 2022/2021، وصلت نسبة التسرّب إلى 1.8% في التعليم العربيّ والتعليم العبريّ معًا. نسبة تسرُّب الطلبة في التعليم العربيّ وصلت إلى 2.5% في صفوف الذكور، وإلى 1.0% في صفوف الإناث.

تأهيل مهنيّ ومساقات (كورسات)

نسبة الشباب أبناء 20-34 الذين أفادوا، في العام 2021، بأنّهم تعلّموا مساقًا (كورس) واحدًا للتأهيل المهنيّ كانت أدنى في صفوف الشباب العرب (27.5%) من نظيرتها في صفوف اليهود وآخرين (31.6%). في العام 2020، درس 8,646 شابًّا عربيًّا من أبناء 18-34 في مساقات للتأهيل المهنيّ للكبار بإشراف وزارة الرفاه والأمن الاجتماعيّ، وتوافَرَ لِـ 5,067 منهم استحقاقُ الحصول على شهادة مهنيّة في أحد هذه المساقات.

في العام 2020، أفاد 37.1% من الشابّات العربيّات في سنّ 18-34 أنّهنّ درَسن في مساق تأهيل في مجال التجميل، وأفاد 35.1% أنّهنّ درَسن مساقات في فرع الإدارة والتسويق والأموال، وأفاد 12.2% منهنّ أنّهنّ درَسن مساق تأهيل في فرع التربية والتعليم والرعاية الاجتماعيّة. نسبة الشبّان العرب الذين أفادوا بأنّهم درَسوا مساقًا تأهيليًّا في فرعَي المواصلات والمركّبات بلغ 55.5%، وَ 7.0% بالتتالي.

في العام 2020، أفاد 32.0% من الشبّان العرب أبناء 18-34 أنّهم درَسوا في مساق تأهيليّ مرّة واحدة على الأقلّ: 25.4% من الرجال، وَ 38.7% من النساء. نسبة مَن أفادوا بأنّهم درَسوا في مساق تأهيلي بلغت 49.2% من الشبّان الذين كان دخل عائلاتهم أعلى من المعدّل، ووصلت إلى 34.4% من الشبّان العُزّاب.

في العام 2021، كانت نسبة الشباب أبناء 20-34 الذين أفادوا بأنّهم درَسوا في مساقات إنترنتيّة أدنى في صفوف الشباب العرب (9.6%) من نظيرتها في صفوف الشباب اليهود وآخرين (27.3%).

التعليم فوق الثانوي

في السنة الدراسيّة 2020/2019، درَس 50,899 شابًّا في أُطُر التعليم فوق الثانويّ. 75.3% من هؤلاء كانوا من أبناء 24 عامًا فما دون. عدد الشباب العرب من هؤلاء وصل في تلك الفترة إلى 7,033، ونسبة الرجال من بينهم وصلت إلى 71.6%. 99.4% من الطلبة العرب في التعليم فوق الثانويّ درَسوا من أجل الحصول على شهادة الهندسيّين أو التقنيّين وما شابه.

برامج تحضيريّة قبل أكاديميّة

في السنة الدراسيّة 2019/2018، درَس في برامج تحضيريّة قبل أكاديميّة 11,998 شابًّا من أبناء 18-34، من بينهم 2,566 شابًّا عربيًّا (58.3% من النساء، وَ 41.7% من الرجال). من بين مجْمَل الشباب العرب في البرامج التحضيريّة قبل الأكاديميّة، انخرط 2,247 طالبًا في مسار تخصُّصيّ في ثلاثة مجالات أساسيّة: العلوم الإنسانيّة والاجتماعيّة (1,505)؛ العلوم الدقيقة والهندسة (697)؛ الفيزياء والبيولوجيا (45). نسبة النساء في مسار العلوم الإنسانيّة والاجتماعيّة كانت 74.1%، وكانت نسبة الرجال في مسار العلوم الدقيقة والهندسة 80.5%، وفي الفيزياء والبيولوجيا 68.9%

علامة امتحان الـﭙسيخومتري

معدّل العلامة في الامتحان الـﭙسيخومتريّ في العام 2021 كانت 579 في صفوف الممتحَنين باللغة العبريّة، و495 في صفوف الممتحَنين باللغة العربيّة.

معدّل علامة الـﭙسيخومتري في العام 2021، بحسب لغة الامتحان

ممتحَنون باللغة العبريّة	ممتحَنون باللغة العربيّة
579	495

معدّل علامة الممتحَنين باللغة العبريّة كان أعلى من معدّل علامة الممتحَنين باللغة العربيّة في جميع الفئات العمْريّة. معدّل علامة الرجال في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن (العرب واليهود على حدّ سواء) كان أعلى من معدّل علامة النساء.

الدراية في اللغات

في السنة الدراسيّة 2019/2018، تقدّم 81.5% من طالبات الصفوف الثانية عشرة في التعليم العربيّ إلى امتحان البـﭼـروت في موضوع اللغة العبريّة، وتقدّم إلى هذا الامتحان كذلك 61.7% من طلبة الصفوف الثانية عشرة في التعليم العربيّ. هذه النسبة وصلت إلى 66.9% في صفوف البدو في النقب، وَ 83.3% في صفوف الدروز، ووصلت إلى 71.7% في صفوف العرب بدون احتساب الدروز والبدو.

في العام 2021، أشار 75.3% من الشباب العرب أبناء 20-34 أنّ درايتهم في اللغة العبريّة هي بمستوى جيّد في المحادثة، وأفاد 81.7% أنهم يملكون دراية جيّدة في القراءة باللغة العبريّة، وأفاد 80.5% بأنّهم يملكون دراية جيّدة في الكتابة باللغة العبريّة. نسبة الذين أفادوا بأنّهم يملكون دراية التحدّث باللغة الإنـﭼـليزيّة كانت في صفوف الشباب اليهود وآخرين (71.6%) أعلى من نظيرتها في صفوف الشباب العرب (45.1%)، وكانت في صفوف الشابّات العربيّات (50.8%) أعلى من نظيرتها في صفوف الشبّان العرب (39%).

الفصل الخامس: التعليم العالي

في السنة الدراسيّة 2021/2020، درس 275,918 شابًّا من أبناء 18-34 في مؤسّسة للتعليم العالي، ومن بين هؤلاء درس 228,498 للّقب الأوّل، وَ 41,850 للّقب الثاني، ودرس 5,570 للّقب الثالث. 17.1% من بين مجمَل الطلبة الجامعيّين كانوا من العرب، وَ 82.9% كانوا من اليهود وآخرين. هذه النِّسَب بقيت على هذه الشاكلة عند الحديث عن الدراسة للّقبين الأوّل والثاني، لكن نسبة العرب الذين يَدْرسون لنَيْل اللقب الثالث تتراجع: 9.4% من الطلبة كانوا من العرب، مقابل 90.6% كانوا من اليهود وآخرين. الفئة الأكبر في صفوف الطلبة الجامعيّين العرب كانت فئة الطلبة الذين درَسوا في كلّيّات أكاديميّة للتربية والتعليم (22.7% للّقب الأوّل، وَ 25.5% للّقب الثاني)، بينما كانت الفئة الأكبر في صفوف الطلبة اليهود وآخرين هم الطلبة الذين درَسوا في الجامعة المفتوحة (87.3% للّقب الأوّل، وَ 93.3% للّقب الثاني).

طلبة جامعيّون في السنة الدراسيّة 2021/2020، وبحسب المجموعة السكّانيّة واللقب (بالنسب المئوية)

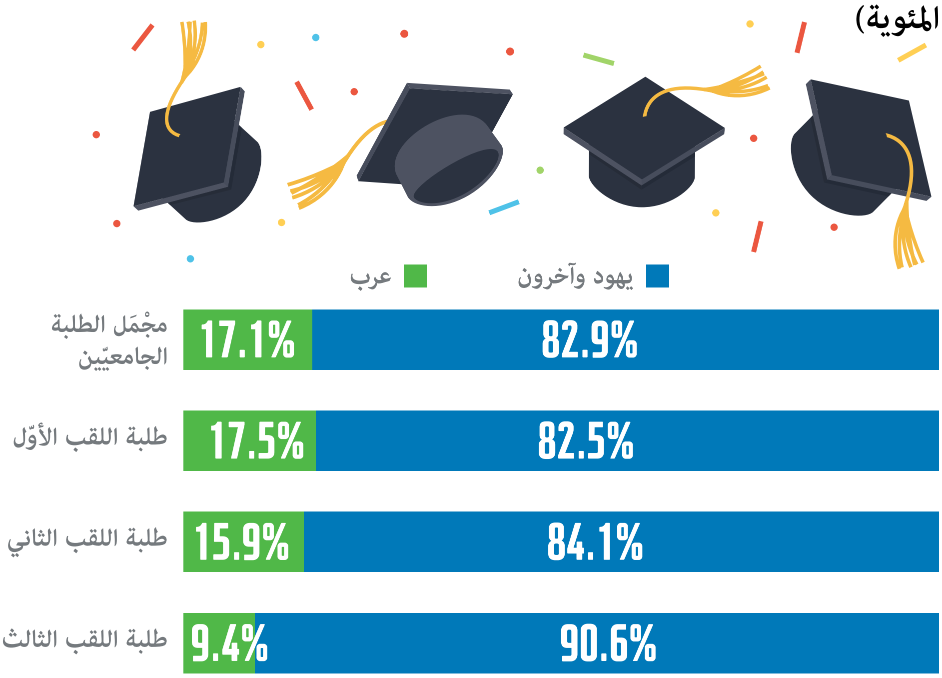

نسبة النساء اللواتي درَسن في مؤسّسة للتعليم العالي (لا يشمل الجامعة المفتوحة) في السنة الدراسيّة 2021/2020 كانت أعلى من نسبة الرجال: 58.5% درَسن للّقب الأوّل، وَ 60.0% درَسن للّقب الثاني، وَ 52.4% درَسن للّقب الثالث. في صفوف الشباب العرب، برزت الفجوة بين النساء والرجال على نحوٍ أكبر، إذْ شكّلت الطالبات الجامعيّات نحو ثلثَيْ مجمَل الجامعيّين العرب أبناء 18-34 وأكثر من ذلك.

طلبة جامعيّون للّقب الأوّل في السنة الدراسيّة 2021/2020، بحسب الجنس والمجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

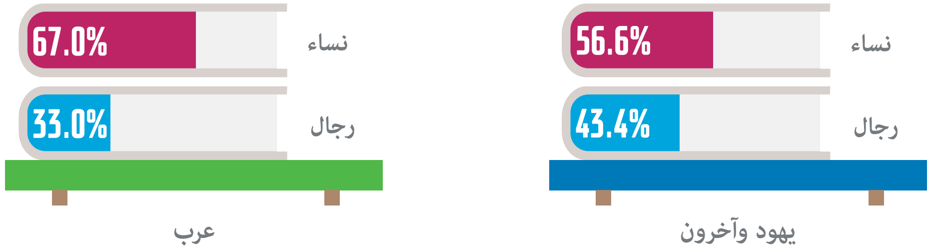

58.0% من طلبة اللقب الأوّل في السنة الدراسيّة 2021/2020 كانوا من أبناء 24 عامًا في الحدّ الأقصى. في صفوف الشباب العرب، بلغت هذه النسبة 83.8%، وبلغت في صفوف اليهود وآخرين 52.0%.

نسبة الطلبة الجامعيّين الذين درَسوا لنَيْل اللقب الأوّل في كلّيّات أكاديميّة وصل في السنة الدراسيّة 2021/2020 إلى 48.1%: 49.9% في صفوف الشباب العرب، وَ 47.7% في صفوف الشباب اليهود وآخرين. درَس 40.1% من الشباب للّقب الأوّل في الجامعات (باستثناء الجامعة المفتوحة): 35.5% في صفوف العرب وَ 41.1% في صفوف اليهود وآخرين. في اللقب الثاني، ارتفعت نسبة الدارسين في الجامعات في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن.

في السنة الدراسيّة 2021/2020، كانت المواضيع الأساسيّة التي درَسها الطلبة الجامعيّون العرب للّقب الأوّل: التربية وتأهيل المعلّمين (21.3%)؛ الهندسة والهندسة المعماريّة (15.8%)؛ العلوم الاجتماعيّة (15%). مجالات الدراسة الرئيسيّة في صفوف الطلبة الجامعيّين اليهود وآخرين كانت: الهندسة والهندسة المعماريّة (21.0%)؛ العلوم الاجتماعيّة (17.8%)؛ الرياضيّات والفيزياء والزراعة (15.9%)؛ التربية وتأهيل المعلّمين (14.0%).

وصل عدد الشباب أبناء 18-34 الذين درَسوا في السنة الدراسيّة 2021/2020 للّقب الأوّل في الجامعة المفتوحة 36,132 طالبًا (15.8% من مجْمَل طلبة اللقب الأوّل)، ودرَس فيها 1,187 شابًّا للّقب الثاني (2.8% من مجْمَل طلبة اللقب الثاني). في صفوف الشباب العرب، بلغ عدد طلبة اللقب الأوّل في الجامعة المفتوحة 4,604 (11.5% من مجْمَل الطلبة العرب للّقب الأوّل)، وبلغ عدد طلبة اللقب الثاني من بينهم 80 (1.2% من مجْمَل الطلبة العرب للّقب الثاني). وفي حين لم تكن الفجوة بين الجنسين كبيرة في نسبة الطلبة الجامعيّين الذين التحقوا بالجامعة المفتوحة كبيرة، برزت في صفوف الشباب العرب النسبة الكبيرة للنساء اللواتي يدْرسن فيها لنَيْل اللقب (73.8% للّقب الأوّل، وَ 61.3% للّقب الثاني).

في السنة الدراسيّة 2021/2020، حصل 45,124 شابًّا في الفئة العمْريّة 18-34 على اللقب الأوّل من مؤسّسة للتعليم العالي (يشمل ذلك الجامعة المفتوحة)، وضمّ هؤلاء 6,783 شابًّا عربيًّا (15.0% من الشباب الذين حصلوا على اللقب الأوّل). النسبة العالية للحاصلين على اللقب الأوّل كانت في كلّيّات أكاديميّة (45.2%)، والنسبة العالية للحاصلين على اللقب الثاني كانت في الجامعات (66.7%). هذه النسبة متشابهة في المجموعتين السكّانيّتين.

نسبة النساء العربيّات من بين الشباب العرب الذين حصلوا على اللقب الأوّل في السنة الدراسيّة 2021/2020 (72.7%)، ومن بين الحاصلين على اللقب الثاني (75.8%) كانت أعلى من هذه النسبة في صفوف النساء اليهوديّات وأخريات. بلغت نسبة النساء في صفوف الحاصلين على اللقب الثالث 51.2%، وكانت مشابهة لنظيرتها في صفوف الشابّات اليهوديّات وأخريات.

في العام 2021، بلغت نسبة الشباب العرب أبناء 25-34 ذوي التحصيل العلميّ العالي 27.6% (مقابل 40.7% في صفوف الشباب اليهود وآخرين)، علْمًا أنّ المعدّل في دول OECD بلغ 41.5%. نسبة النساء العربيّات ذوات التحصيل العلميّ العالي كانت 36.1%، ونسبة الرجال العرب ذوي التحصيل العالي بلغت 19.4%.

شباب أبناء 25-34 ذوو تحصيل علميّ عالٍ في إسرائيل وسائر دول OECD (معدّل) في العام 2021 (بالنِّسَب المئويّة)

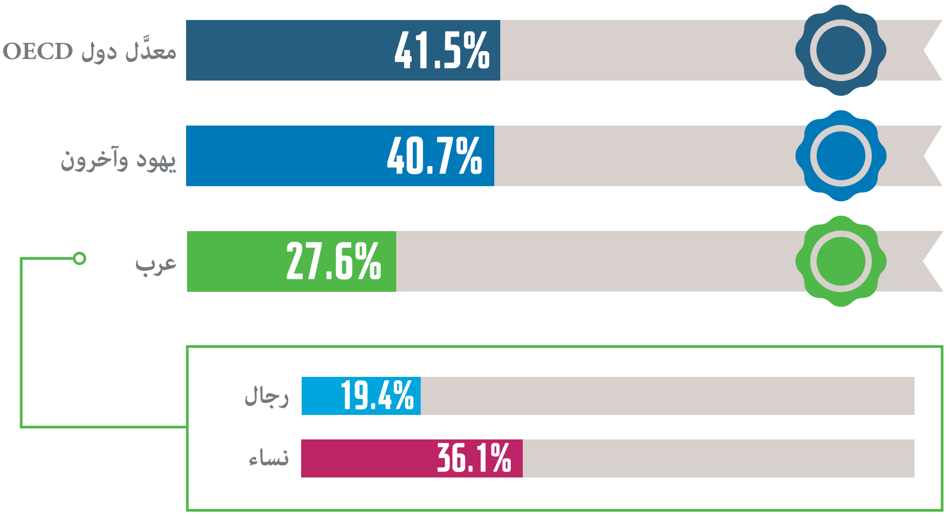

في فترة الأعوام 2019-2021، بلغت نسبة المشتغلين في أيّ عمل كان من خرّيجي مؤسّسات التعليم العالي 67.9% في المعدّل في صفوف الشباب العرب أبناء 20-34 الذين درَسوا في إسرائيل، وَ 62.4% في صفوف الشباب الذين درَسوا خارج البلاد. من بين هؤلاء عمل 43.3% بالمعدّل وَ 50.0% بالمعدّل (بالتتالي) في مهنة ملائمة. هذه النِّسَب أدنى من نِسَب المشتغلين في صفوف اليهود وآخرين.

شباب أبناء 20-34 ممّن يشتغلون في أيّ عمل كان من بين خرّيجي مؤسّسات التعليم العالي في إسرائيل في فترة الأعوام 2019-2021 (معدّل ثلاث سنوات)، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

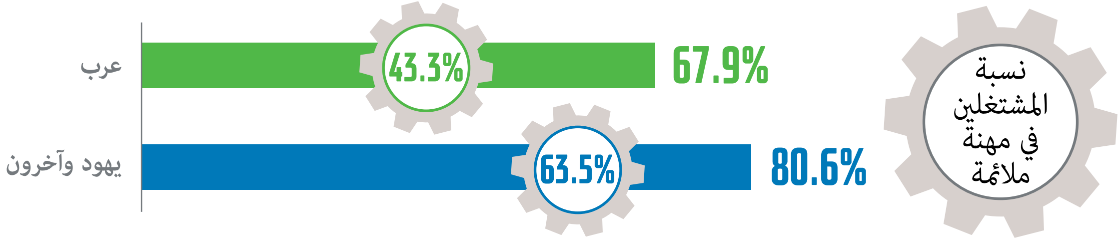

الفصل السادس: التشغيل

في العام 2021، كانت نسبة المستخدَمين في صفوف الشباب العرب أدنى من نظيرتها في صفوف الشباب اليهود وآخرين: 34.5% في صفوف أبناء 18-24 وَ 58.0% في صفوف أبناء 25-34، مقابل 67.2% وَ 79.5% (بالتتالي) في صفوف اليهود وآخرين.

في صفوف الشباب العرب، كانت نسبة الرجال المستخدَمين في العام 2021 أعلى من نسبة النساء المستخدَمات: 42.8% من الرجال أبناء 18-24 وَ 69.6% من الرجال أبناء 25-34، مقابل 25.9% وَ 46.1% بالتتالي. النزعة نفسها نجدها في صفوف الدروز والبدو في النقب. في صفوف اليهود وآخرين، نجد نزعة معاكسة: نسبة النساء المستخدَمات كانت أعلى من نسبة الرجال المستخدَمين.

الشباب المستخدَمون في العام 2021، بحسب المجموعة السكّانيّة والجنس والسنّ (بالنِّسَب المئويّة)

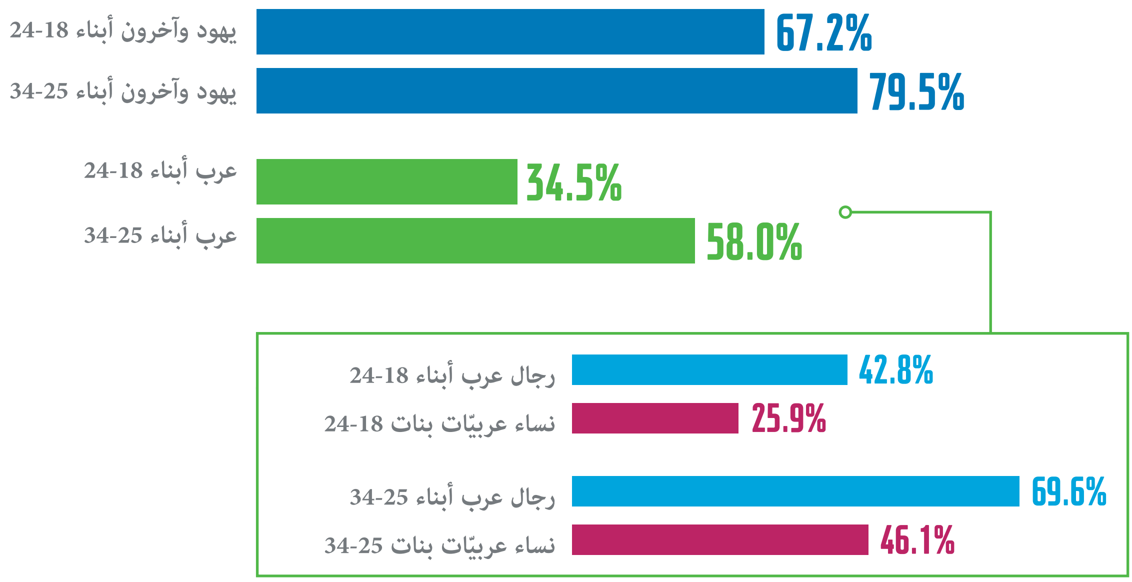

شباب مستخدَمون بحسب حجم الوظيفة

نسبة الشباب العرب الذين عملوا بوظيفة كاملة في العام 2021 كانت أدنى من نسبة المستخدَمين اليهود وآخرين أبناء 18-24 (69.4%، مقابل 71.8% -بالتتالي)، وأعلى من نسبة اليهود وآخرين المستخدَمين أبناء 25-34 (75.5%، مقابل 63.4% -بالتتالي).

نسبة المستخدَمين بوظيفة كاملة في العام 2021 كانت أعلى في صفوف الرجال من نظيرتها في صفوف النساء في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن (عرب ويهود وآخرين)، وفي الفئتَيْن العمْريّتَيْن (18-24 وَ 25-34).

توزيعة الشباب بحسب الفرع الاقتصاديّ والمهنة

الفروع الاقتصاديّة الخمسة التي كانت فيها نسبة المستخدَمين الأكثر في صفوف الشباب العرب أبناء 25-34 في العام 2021 هي: الخدمات الصحّيّة وخدمات الرفاه والتمريض (14.7%، مقابل 8.6% في صفوف اليهود وآخرين)؛ البناء (14.6%، مقابل 3.2% في صفوف اليهود وآخرين)؛

تجارة بالجملة وبالمفرّق وتصليح الـمَرْكبات والمحرّكات والدرّاجات الناريّة (13.4%، مقابل 9.5% في صفوف اليهود وآخرين)؛ التربية والتعليم (12.0%، مقابل 13.2% اليهود وآخرين)؛ الصناعة (10.1%، مقابل 8.6% في صفوف اليهود وآخرين).

وُجِدت فروق بين الرجال والنساء في صفوف المجموعتَيْن السكّانيّتين. على سبيل المثال، 23.6% من الرجال في صفوف الشباب العرب عملوا في العام 2021 في مجال البناء، مقابل 0.9% من النساء؛ 15% عملوا في الصناعة، مقابل 3.7% من النساء؛ 10.3% عملوا في خدمات المواصلات والتخزين والتغليف، والبريد والإرساليّات، مقابل 0.8% من النساء. في صفوف النساء العربيّات، عملت نسبة عالية في خدمات الصحّة وخدمات الرفاه والتمريض (25%، مقابل 9.4% من الرجال) وفي التربية والتعليم (28.5%، مقابل 1.5% من الرجال).

في العام 2021، عمل 35.9% من الشباب العرب في مهن إداريّة وأكاديميّة وحرّة وتقنيّة (مقابل 57.2% من اليهود وآخرين)؛ 29.5% كانوا عاملين مهنيّين (مقابل 8.4% من اليهود وآخرين)؛ 22.1% منهم عملوا في مجال المبيعات والخدمات والشؤون المكتبيّة (مقابل 26.6% من اليهود وآخرين)؛ 7.1% من الشباب العرب كانوا عاملين غير مهنيّين (مقابل 2.7% من اليهود وآخرين).

وُجِدت فروق بين النساء والرجال في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن. على سبيل المثال، كانت نسبة النساء العربيّات اللواتي عملن في العام 2021 في مهن إداريّة وأكاديميّة وحرّة وتقنيّة، ومهن من نوع مبيعات وخدمات وشؤون مكتبيّة أعلى بأكثر من ضعفَيْن من هذه النسبة في صفوف الرجال العرب. في المقابل، كانت نسبة الرجال الذين أُدرِجوا تحت تعريف عاملين مهنيّين أعلى من هذه النسبة في صفوف النساء (48.3%، مقابل 2.6% -بالتتالي).

توزيعة الشبّان المستخدَمين بحسب عدد سنوات الدراسة

في العام 2021، كان 66.1% من المستخدَمين أبناء 18-24 ممّن تلقَّوا الدراسة طَوال 11-12 سنة تعليميّة: 36.9% في صفوف الشباب العرب، مقابل 76.1% في صفوف الشباب اليهود وآخرين. النسبة المرتفعة للمستخدَمين ذوي التحصيل العلميّ المتدنّي في صفوف الشباب اليهود وآخرين قد تشير إلى الخدمة العسكريّة في تلك الفترة. بالإضافة إلى ذلك، تبرز نسبة الشباب الذين لا ينضوون في إطار القوّة العاملة في صفوف الشباب الذين درَسوا حتّى عشر سنوات (61.7% في صفوف العرب، مقابل 52.2% في صفوف اليهود وآخرين)، وفي صفوف من درَسوا طَوال 13 سنة وأكثر (73.2% في صفوف الشباب العرب الذين درَسوا طَوال 13-15 سنة تعليميّة، مقابل 63.9% في صفوف من درَسوا طَوال 16 سنة تعليميّة فما فوق). النِّسَب في صفوف الشباب اليهود وآخرين كانت أقلّ من ذلك بكثير، ووصلت إلى ما يربو بقليل على 40%.

في العام 2021، كانت النسبة الأعلى من المستخدَمين في مستويات التعليم العالي في صفوف أبناء 25-34 الذين تمكّنوا من اكتساب تحصيل علميّ عالٍ: 58.1% في صفوف الشباب العرب الذين درَسوا طَوال 13-15 سنة تعليميّة (مقابل 79.9% في صفوف اليهود وآخرين)، وَ 69.1% في صفوف الشباب العرب الذين درَسوا طَوال 16 سنة تعليميّة فما فوق (مقابل 80.2% في صفوف اليهود وآخرين). نسبة الشباب الذين لم ينخرطوا في قوّة العمل كانت متدنّية أكثر بكثير في صفوف الفئات العمْريّة الأكبر (25-34) من نظيرتها في صفوف الفئة العمْريّة الأصغر (18-24).

وُجِدت فروق بين النساء والرجال في المجموعتين السكّانيّتين وفي الفئتَيْن العمْريّتَيْن في جميع مستويات التحصيل العلميّ. على سبيل المثال، كانت نسبة الرجال المستخدَمين أعلى من نسبة النساء المستخدَمات في صفوف الشباب العرب في العام 2021. في مستويات التحصيل العلميّ المتدنّية (حتّى 12 سنة تعليميّة)، وُجِدت فجوة بين 23.1 نقطة النسبة المئويّة وَ 54.3 نقطة النسبة المئويّة، وفي مستويات التحصيل العلميّ الأعلى (13 سنة تعليميّة فما فوق) -بين 5.3 نقطة النسبة المئويّة وَ 24.8 نقطة النسبة المئويّة.

الشباب المستخدَمون بحسب عدد سنوات التعليم في العام 2021، وبحسب الجنس والسنّ (بالنِّسَب المئويّة)

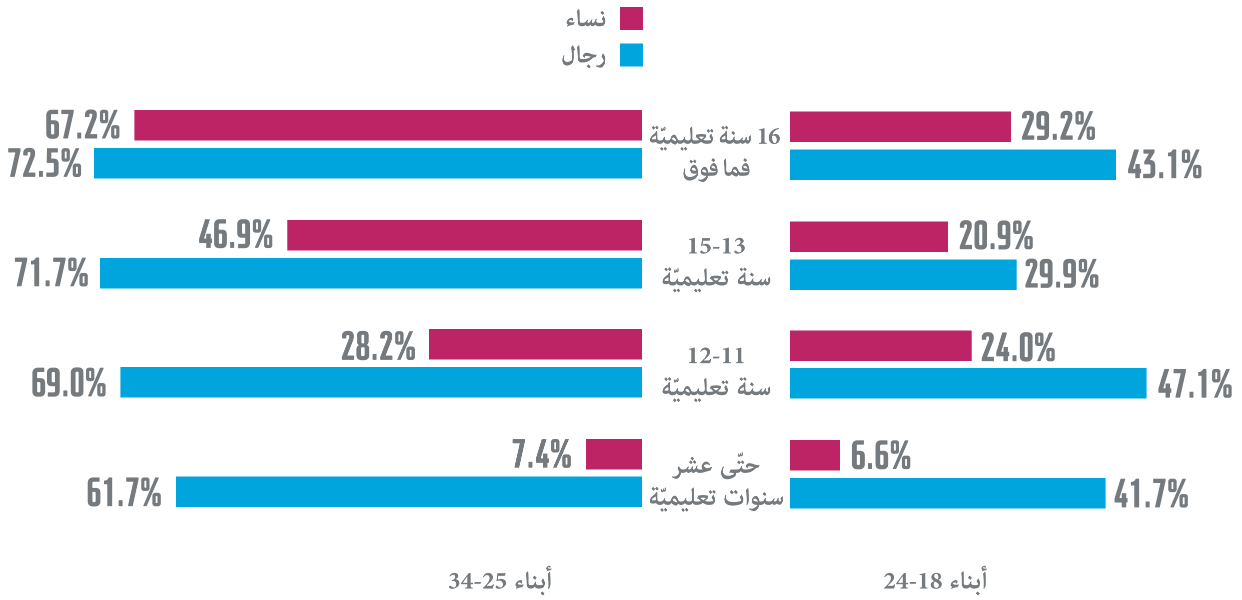

أجر شهريّ وأجر الساعة (إجماليّ /غير صافٍ) في صفوف الأجيرين والمستقلّين

معدّل الراتب الشهريّ الإجماليّ للشباب أبناء 25-34، أجيرين ومستقلّين، وصل في العام 2020 إلى 9,578 شيكلًا: 7,381 شيكلًا في صفوف العرب، مقابل 9,940 شيكلًا في صفوف اليهود وآخرين. الفروق بين المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن ظهرت أيضًا في معدّل الأجر المحتسَب للساعة. وُجِدت فروق في صفوف العرب بين الجنسَيْن في الأجر الشهريّ، يظهر من خلالها أنّ معدّل أجور الرجال الشهريّة أعلى من معدّل أجور النساء.

معدّل الأجر الشهريّ (إجماليّ) في صفوف الشباب أبناء 25-34، أجيرين ومستقلّين، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالشيكل)

الخشية من فقدان العمل، وتقدير احتمالات العثور على عمل آخَر

في العام 2021، عبّر 8.4% من الشباب عن خشية كبيرة من فقدان عملهم: 12.8% من الشباب العرب، مقابل 7.4% من الشباب اليهود وآخرين.

75.9% من الشباب قدّروا في العام 2021، أنّ حظوظهم عالية في العثور على عمل آخَر بمستوى دخل مشابه لعملهم في ذلك الوقت، في حالة فقدانهم عملهم الحاليّ. هذه النسبة كانت أدنى في صفوف العرب من نظيرتها في صفوف اليهود وآخرين (64.2%، مقابل 78.7% -بالتتالي).

حصول الشباب المستخدَمين على حقوق اجتماعيّة ومكافآت من صاحب العمل

أفادت نسبة عالية من الشباب أنّ الأجر الذي حصلوا عليه في العام 2021 شمل إجازات (87.0%)، واقتطاعًا ماليًّا من صاحب العمل لصالح صندوق التقاعد (82.8%). وأفاد نصف الشباب أنّهم حصلوا على أيّام مَرَضيّة وصندوق استكمال، وتحدّث ثلثهم عن مكافآت كتأمين الحياة ومساقات (كورسات) على سبيل المثال. نسبة الشباب العرب الذين حصلوا على مكافآت من أصحاب العمل كانت أدنى من هذه النسبة في صفوف اليهود وآخرين، في جميع أنواع المكافآت تقريبًا.

شباب أبناء 20-34 حصلوا في العام 2021 على تأمين تقاعديّ، وأيّام عطلة، ومَرَضيّات في إطار عملهم، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

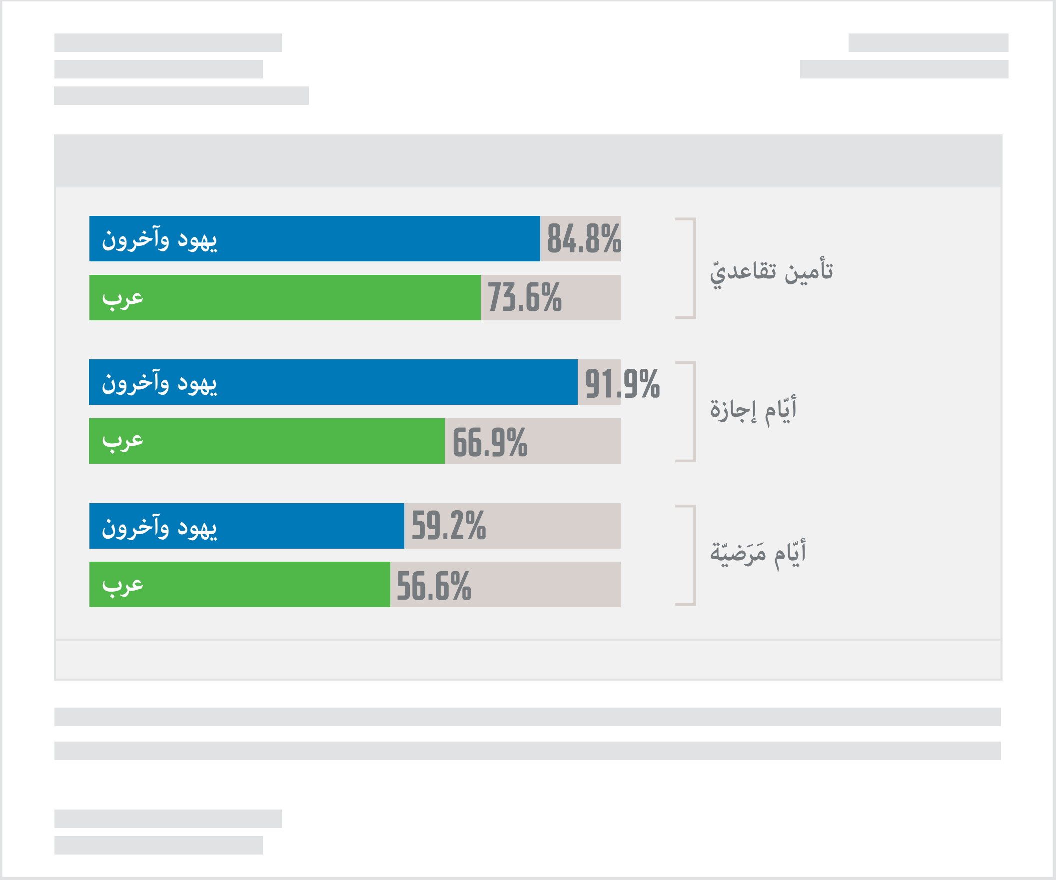

الرضى عن العمل وعن التوازن بين الوقتِ المخصَّص للعمل والوقتِ المخصَّص لمجالات أخرى

في العام 2021، عبّر 91.6% من الشبّان أبناء 20-34 عن رضاهم عن عملهم: 87.6% من الشباب العرب، وَ 92.6% من الشباب اليهود وآخرين.

نسبة الشباب الذين عبّروا في العام 2021 عن رضى عن التوازن بين العمل ومجالات إضافيّة كانت 63.7%: 68.2% في صفوف العرب، وَ 62.7% في صفوف اليهود وآخرين. في مجموعة الشباب العرب، كانت نسبة النساء اللواتي عبّرن عن رضاهنّ عن التوازن بين العمل ومجالات أخرى أعلى منها في صفوف الرجال (77.1%، مقابل 62.1% -بالتتالي).

الفصل السابع: الخدمة العسكريّة والخدمة الوطنيّة -المدنيّة

نسبة الرجال الذين أفادوا في الأعوام 2019-2021 أنّهم خدموا في الجيش وصلت إلى 77.0% بالمعدّل في صفوف اليهود وآخرين، مقابل 67.4% بالمعدّل في صفوف الدروز.

نسبة الشباب أبناء 20-34 الذين أفادوا في الأعوام 2019-2021 أنّهم خدموا في إطار الخدمة الوطنيّة – المدنيّة بلغت 8.2% في المعدّل: 6.6% في صفوف العرب، وَ 8.6% في صفوف اليهود وآخرين. في صفوف السكّان العرب، كانت نسبة الدروز الذين أفادوا أنّهم قد خدموا في إطار الخدمة الوطنيّة – المدنيّة أعلى من هذه النسبة في صفوف عموم العرب (11.9% في المعدّل، مقابل 6.6% في المعدّل -بالتتالي).

شباب أبناء 20-34 ممّن أدّوْا خدمة وطنيّة - مدنيّة، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

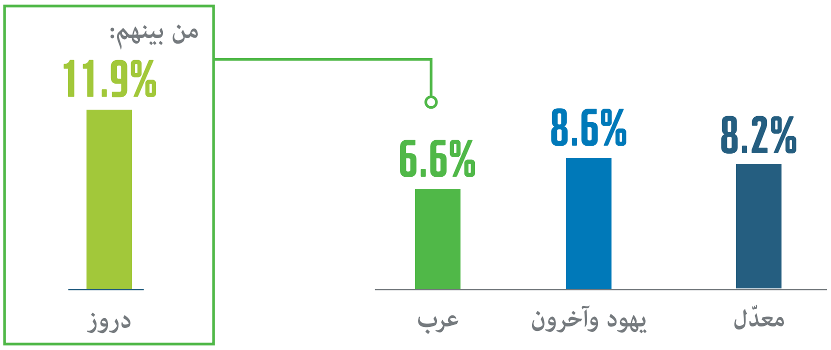

في الأعوام 2019-2021، برزت في صفوف الشباب اليهود وآخرين والعرب النسبةُ العالية للنساء اللواتي أفدن بأنّهنّ أدَّيْنَ الخدمة الوطنيّة – المدنيّة، مقارَنةً بهذه النسبة في صفوف الرجال. مثلا, 7.01% من النساء العربيات أشاروا الى انهن قاموا بالخدمة الوطنية- المدنية مقارنة ب-6.2% من الرجال العرب

تحدّث الشباب العرب، في العام 2020، عن دوافع متنوّعة لقرارهم التطوّع للخدمة الوطنيّة – المدنيّة، من بينها: الرغبة في القيام بأمر مفيد في الفترة التي بين نهاية المرحلة الثانويّة ومواصلة الدراسة أو الخروج للعمل (88%)؛ تنمية شخصيّة مستقلّة ومسؤولة (87.8%)؛ الحصول على عمل أفضل في المستقبل (84.3%)؛ خوض تجربة في أمور جديدة (83.1%).

في صفوف الشابّات العربيّات، برزت في العام 2020 بعض الدوافع التي تميّزهن عن الرجال العرب، وتشير إلى رغبتهنّ في كسب لقمة العيش والاكتساب في المستقبل كذلك. إلى جانب رغبتهنّ في العطاء لصالح المجتمع العربيّ (ذكرت 83.1% من النساء هذا الأمر على أنّه دافعٌ، مقابل 71% من الرجال)، وذكرت نسبة أعلى من النساء أنّ الدافع من وراء الرغبة في تأدية الخدمة الوطنيّة - المدنيّة هو اكتساب خبرة مهنيّة (81.5%، مقابل 72.0% من الرجال)، ورغبتهنّ في تفادي البطالة (64.3%، مقابل 37.8% من الرجال)، والمكسب المادّيّ (60.2%، مقابل 38.9% من الرجال). يمكن التطرّق كذلك إلى الرغبة في بناء علاقات مع اليهود على أنّها أحد الدوافع (46.5%، مقابل 18.0% في صفوف الرجال).

33.5% من الشباب الذين تطوّعوا للخدمة الوطنيّة – المدنيّة أشاروا، في العام 2020، أنّ أقرباء عائلاتهم عارضوا قرارهم التطوّع لهذه الخدمة، وأفاد 20.4% أنّ أقرباء عائلاتهم أيّدوا هذا القرار، وأفاد سائر المستطلَعين (46.1%) أنّ آراء أقربائهم كانت متباينة. نسبة الشباب الذين حصلوا على تأييد لقرارهم التطوّع للخدمة الوطنيّة – المدنيّة كانت أعلى بضعفَيْن في صفوف الرجال من نظيرتها في صفوف النساء (29.6%، مقابل 14.2% -بالتتالي). علاوة على ذلك، تشير البيانات إلى حقيقة أنّ السنوات الأخيرة تشهد مزيدًا من الانفتاح تجاه الخدمة الوطنيّة – المدنيّة: ففي حين دار الحديث في صفوف أبناء 30-34 عن تأييد أقرباء العائلة في صفوف 12.9%، وصلت نسبة مَن أفادوا بهذا الأمر في صفوف أبناء 18-24 إلى نسبة 23.6%.

الفصل الثامن: شباب لا يتعلّمون ولا يعملون

في العام 2021، وصلت نسبة الشباب الذين لم يعملوا ولم يتعلّموا إلى 21% في صفوف أبناء 18-24، وإلى 17.2% في صفوف أبناء 25-29، وإلى 16.1% في صفوف أبناء 30-34. هذه النسبة كانت أعلى في صفوف الشباب العرب من نظيرتها في صفوف الشباب اليهود وآخرين، في جميع الفئات العمْريّة (فجوة مقدارها 25.5-28.7 نقطة نسبة مئويّة).

في صفوف الشباب العرب، كانت النسبة الأعلى للشباب الذين لم يعملوا ولم يتعلّموا في العام 2021 في صفوف البدو في النقب (54.1% في صفوف أبناء 18-24؛ 47.9% في صفوف أبناء 25-29؛ 53.6% في صفوف أبناء 30-34)، والنسبة الأدنى في صفوف الشباب الدروز (37.4%؛ 38.5%؛ 34.1% -بالتتالي).

شبّان أبناء 18-24 لا يعملون ولا يتعلّمون في العام 2021، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

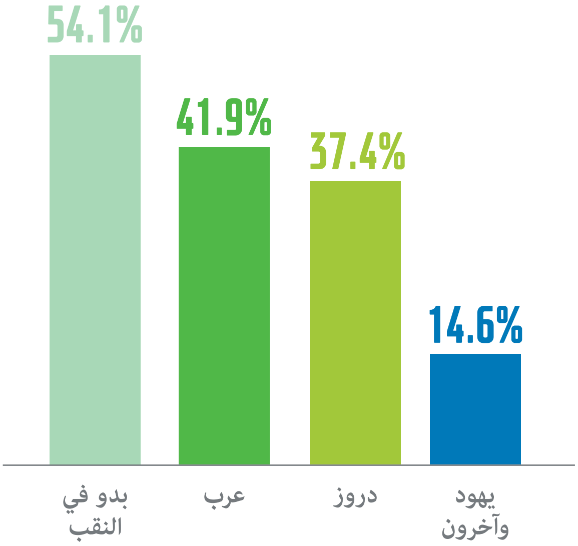

وُجِدت، في العام 2021، فروق بين الرجال والنساء في صفوف السكّان العرب، في جميع الفئات العمْريّة، إذ كانت نسبة النساء اللواتي لم يتعلّمن ولم يعملن أعلى من نسبة الرجال. الفجوة بين الرجال والنساء ترتفع مع ارتفاع السنّ، وكانت الأعلى في الفئة العمْريّة 30-34.

في العام 2021، وصلت نسبة من لا يتعلّمون ولا يعملون أبناء 18-19 إلى 44.8%، ووصلت النسبة في صفوف أبناء 20-21 إلى 41.9%، وفي صفوف أبناء 22-24 إلى 39.5%. هذه النِّسَب هي أعلى بمقدار أكثر من ضعفَيْن من نظيرتها لدى الشبّان اليهود وآخرين الذين لم يتعلّموا ولم يعملوا في السنة ذاتها.

في فترة الأعوام 2012-2021، طرأ ارتفاع في نسبة الرجال العرب أبناء 18-34 الذين لم يتعلّموا ولم يعملوا، وفي صفوف النساء العربيّات حصل ارتفاع معتدل في الفئة العمْريّة 18-24، بينما حصل تراجع في الفئتَيْن العمْريّتَيْن الأُخريَيْن.

معدّل نسبة الشباب الذين لا يتعلّمون ولا يعملون (NEET) في دول OECD وصل في العام 2021 إلى 15.1% في صفوف أبناء 18-24 عامًا، وإلى 17.7% في صفوف أبناء 25-29 عامًا. كانت

هذه النِّسَب في صفوف الشباب العرب في إسرائيل أعلى بكثير من نظيرتها في معدّل صفوف دول OECD: 41.9% في صفوف أبناء 18-24، وَ 40.0% في صفوف أبناء 25-29.

شباب عرب لا يتعلّمون ولا يعملون في إسرائيل وفي دول OECD في العام 2021، بحسب السنّ (بالنِّسَب المئويّة)

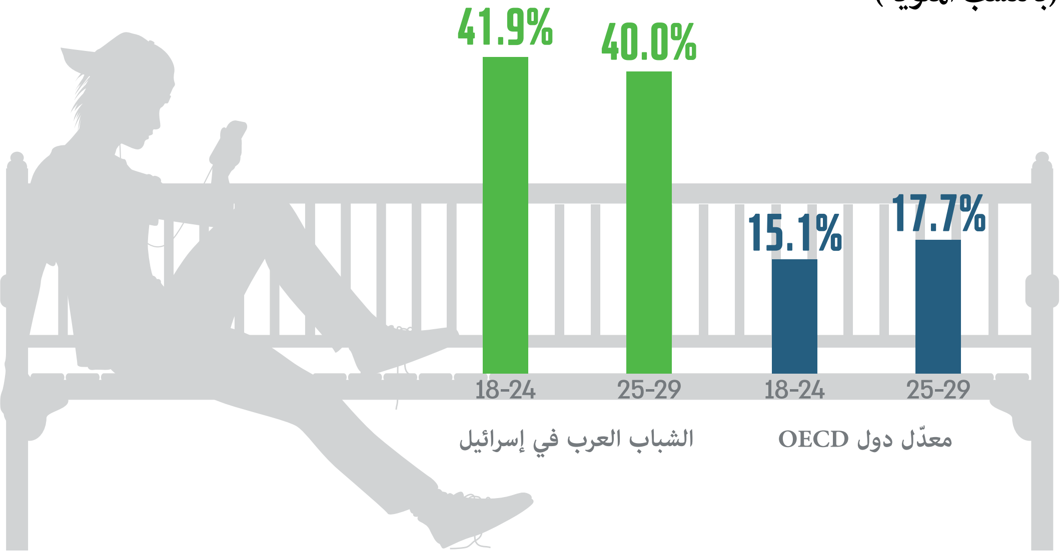

نسبة من لا يعملون ولا يتعلّمون تأخذ في التراجع مع الارتفاع في سنوات تعليم الفرد (إلّا في صفوف من تلقَّوْا 16 سنة دراسيّة فما فوق) في المجموعتين السكّانيّتين وفي جميع الفئات العمْريّة. التراجع في صفوف الشباب العرب معتدل أكثر في الفئة العمْريّة 30-34. في صفوف الشباب العرب أبناء 18-24، وصلت نسبة الذين لا يتعلّمون ولا يعملون في العام 2021 إلى 63.3% في صفوف من درَسوا عشر سنوات تعليميّة، وإلى 11.0% في صفوف من درَسوا 13-15 سنة تعليميّة. في صفوف الشباب اليهود وآخرين، برز تأثير التعليم على نحو أوضح من ذلك.

شباب عرب أبناء 18-24 ممّن لا يتعلّمون ولا يعملون بحسب عدد سنوات الدراسة (بالنِّسَب المئويّة)

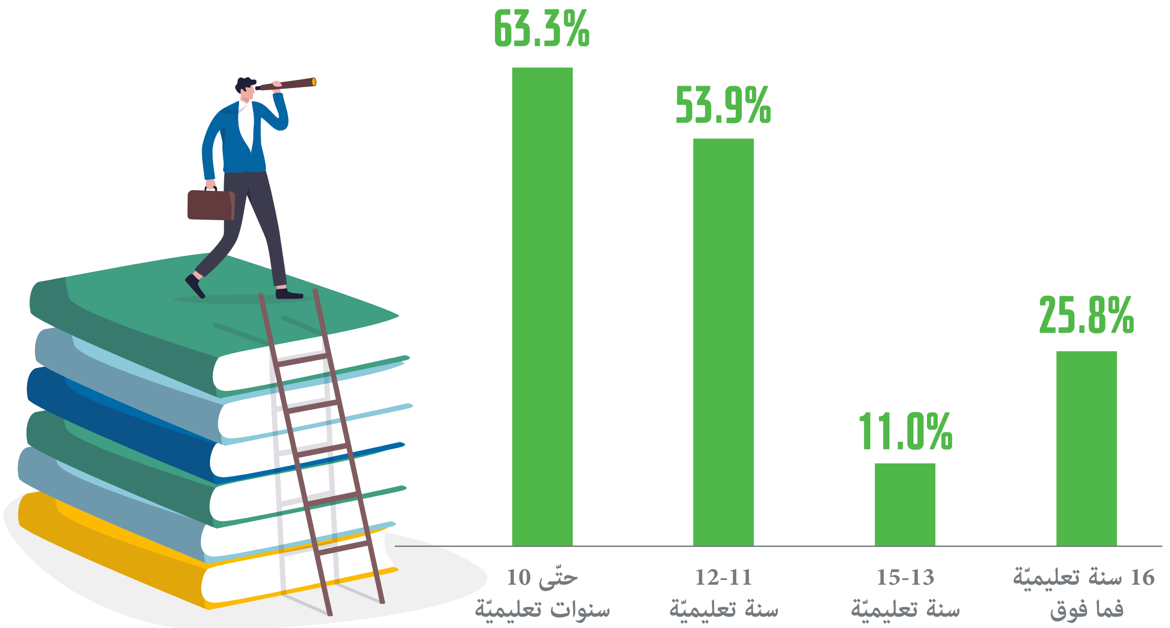

الفصل التاسع: الإجرام والعنف

ملفّات واعتقالات وإدانة

نسبة الملفّات العلنيّة التي فُتِحت، والملفّات العلنيّة مع لوائح اتّهام، والاعتقالات في صفوف الشباب العرب، كلّ هذه تشير إلى تمثيل فائض للعرب في جهاز القضاء. على سبيل المثال، في العام 2021 كانت نسبة 48.6% من مجْمَل الملفّات التي جرى فتحها للشباب أبناء 18-24 لشباب عرب، وَ 39.7% من مجْمَل الملفّات العلنيّة مع لوائح اتّهام التي قُدِّمت ضدّ شباب أبناء 18-24 كانت لشباب عرب، ومن بين جميع الاعتقالات لشباب في هذه السنّ كانت نسبة الشباب العرب أعلى من ذلك، ووصلت إلى 65.4%.

ملفات علنيّة جرى فتحها، وملفات علنية مع لوائح اتهام قُدّمت ضد شبان، واعتقالات في صفوف شبان أبناء 18-24 في العام 2021، من مجمل الملفّات والاعتقالات (بالنسب المئوية)

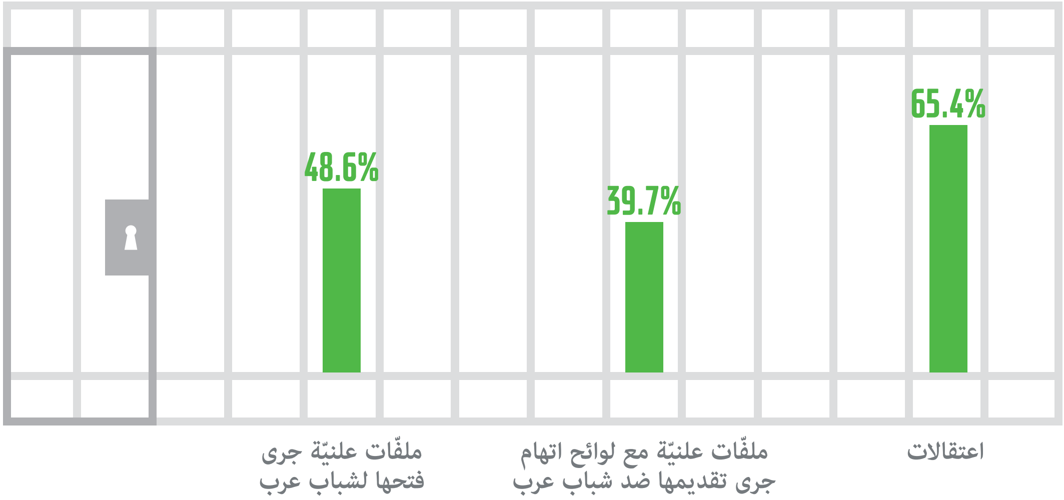

في فترة الأعوام 2000-2020، قلّت الملفّات العلنيّة التي جرى فتحها للشباب أبناء 18-34 في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن. إلى جانب ذلك، كانت نسبة الملفّات التي فُتِحت للشباب العرب في جميع السنوات التي جرى فحصها أعلى بكثير من نسبة الملفّات التي فُتِحت للشباب اليهود وآخرين. على سبيل المثال، نسبة الملفّات في العام 2021 التي فُتِحت للشباب العرب أبناء 18-24 كانت 71.9 (لكلّ ألف شابّ)، بينما كانت هذه النسبة في صفوف اليهود 24.9 (لكلّ ألف شابّ). الفروق بين العرب واليهود لم تظهر إلّا في صفوف الرجال. أمّا في صفوف النساء، فالبيانات متشابهة، ونسبة الملفّات التي فُتِحت للنساء في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن أقلّ من نسبة الملفّات التي فُتِحت للرجال.

نسبة الملفّات العلنيّة مع لوائح اتّهام التي فُتِحت للشباب أبناء 18-34 في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن تراجعت هي كذلك في فترة الأعوام 2000-2021، ووصلت في العام 2021 إلى 10.0 (لكلّ ألف شابّ). رُصِدت نزعة التراجع هذه في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن. على الرغم من ذلك، كانت نسبة الملفّات أعلى في صفوف العرب من نظيرتها في صفوف اليهود (بنحو ضعفَيْن في بعض الأحيان).

عدد الاعتقالات للشباب وصل، في العام 2021، إلى ما بين 8.0 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف أبناء 30-34 وَ 11.9 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف أبناء 18-24. هذه الأعداد كانت أعلى في صفوف الرجال ممّا في صفوف النساء، وكانت أعلى في صفوف العرب ممّا في صفوف اليهود وآخرين، وذلك في جميع السنوات التي جرى فحصها.

ثمّة نزعة بارزة في صفوف الرجال العرب فقط، في جميع السنوات التي جرى فحصها، تتمثّل في أنّ عدد الاعتقالات تراجَعَ مع الارتفاع في السنّ.

في فترة الأعوام 2001-2019، طرأ تراجُع بنحو النصف في عدد الشباب أبناء 18-34 الذين أُدينوا في المحكمة، في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن وفي جميع الفئات العمْريّة -في صفوف النساء والرجال على حدّ سواء.

في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن، في صفوف الرجال والنساء، كان عدد المدانين الأدنى في الفئة العمْريّة 18-19، ومتشابهًا في سائر الفئات العمْريّة (20-24؛ 25-29؛ 30-34).

ملفّات مخالَفات ممتلَكات، وملفّات جريمة زراعيّة

في العام 2021، كانت نسبة ملفّات مخالَفات الممتلَكات العلنيّة التي فُتِحت للشباب أبناء 18-34 7.5 (لكلّ ألف شابّ). هذه النسبة كانت أعلى بكثير في صفوف الشباب العرب من نظيرتها في صفوف الشباب اليهود وآخرون (نحو 17.0، مقابل نحو 5.0 -بالتتالي)، وكانت كذلك أعلى في صفوف الرجال العرب من نظيرتها في صفوف النساء العربيّات (نحو 30.0، مقابل نحو 2.0 -بالتتالي).

في العام 2021، فُتِح 196 ملفّ جريمة زراعيّة علنيّة للشباب العرب (غالبيّتهم العظمى من الرجال) أبناء 18-34، وفُتِحت غالبيّتها في لواء الشمال (75) وفي لواء الجنوب (73).

ملفّات كشفتها الشرطة وضحايا للمخالَفات

في العام 2021، نسبة ملفّات الكشف العلنيّة (لكلّ ألف شابّ) التي فُتِحت لأبناء 18-34 كانت: 15.1 (لكلّ ألف شابّ) لأبناء 18-24، وَ 13.0 لأبناء 25-29، وَ 9.3 لأبناء 30-34. في صفوف الرجال العرب، كانت هذه النسبة أعلى (64.0–84.3 ملفّ لكلّ ألف شابّ) من نظيرتها في صفوف الرجال اليهود وآخرين (10.7-17.1 ملفّ لكلّ ألف شابّ).

في العام 2020، نسبة ضحايا مخالفات مختلفة (سرقة دون استخدام القوّة؛ عنف أو تهديد باستخدام العنف؛ تحرّش جنسيّ؛ مخالفة إنترنتيّة) في صفوف الشباب أبناء 18-34 كانت 10.6%: 5.3% في صفوف الشباب العرب، وَ 12.3% في صفوف الشباب اليهود وآخرين. في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن، وفي جميع أنواع المخالفات، ظهرت نزعة تراجُع في نسبة الضحايا في الفترة الممتدّة بين العامَيْن 2015-2020.

ضحايا من أبناء 18-34 لمخالَفات مختلفة في العام 2020، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

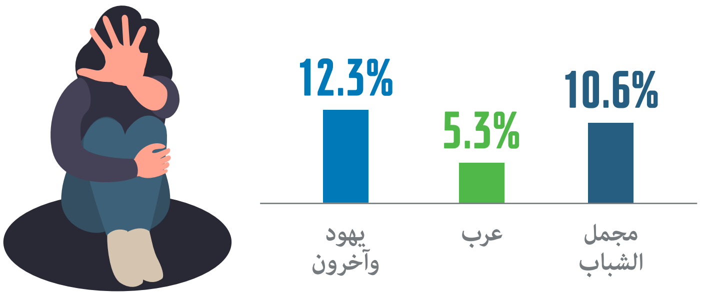

مخالَفات عنف

في العام 2021، تراوحت نسبة الملفّات العلنيّة التي فُتِحت لشبّان أبناء 18-34 بسبب مخالَفات عنف بدني وتهديدات بين 17.5 وَ 20.0 (لكلّ ألف شابّ). هذه النِّسَب كانت مرتفعة جدًّا في صفوف الرجال العرب مقارَنةً بنظيرتها في صفوف الرجال اليهود وآخرين: ما بين 65.2 وَ 70.5 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف الشباب العرب، مقابل ما يتراوح بين 19.9 وَ 25.1 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف اليهود وآخرين.

في العام 2021، تراوحت نسبة الملفّات العلنيّة التي فُتِحت لشباب في سنّ 18-34 بسبب ارتكاب مخالَفات عنف بدني بدون تهديد بين 9.5 وَ 11.7 (لكلّ ألف شابّ). في هذه الحالة كذلك كانت نسبة الملفّات التي فُتِحت لرجال عرب أعلى من نسبة الملفّات التي فُتِحت لرجال يهود وآخرين: ما بين 30.0 وَ 37.0 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف رجال عرب، مقابل ما يتراوح بين 11.7 وَ 14.8 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف رجال يهود وآخرين.

في العام 2021، كانت نسبة الملفّات العلنيّة التي فُتِحت لشباب عرب أبناء 18-24 بسبب مخالَفات داخل العائلة 7.7 (لكلّ ألف شابّ)، وَ 11.8 لأبناء 25-29، وَ 14.8 لأبناء 30-34. نسبة الملفّات التي فُتِحت لشباب عرب بسبب مخالَفات بين أزواج وصلت إلى 2.7، وَ 6.0، وَ 8.7، بالتتالي. نسبة الملفّات التي فُتِحت لشباب عرب، ولا سيّما الذكور منهم، في جميع أنواع المخالَفات داخل العائلة وبين الأزواج، كانت أعلى من نسبة الملفّات التي فُتِحت لشباب يهود وآخرين، وللنساء من المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن.

نسبة الملفّات العلنيّة التي فُتِحت للشباب في العام 2021 بسبب ارتكاب مخالَفات في العائلة (لكلّ ألف شابّ)، بحسب المجموعة السكّانيّة والسنّ

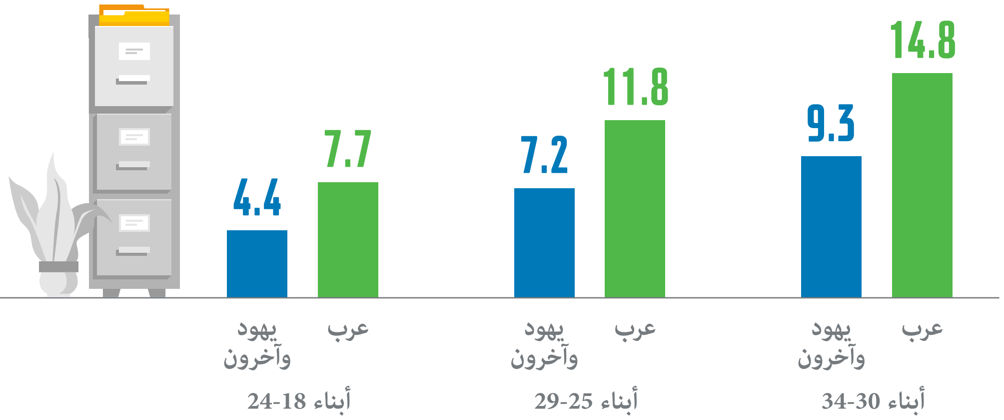

نسبة الملفّات العلنيّة التي فُتِحت لشباب في العام 2021 بسبب ارتكاب مخالَفات بين أزواج (لكلّ ألف شابّ)، بحسب المجموعة السكّانيّة والسنّ

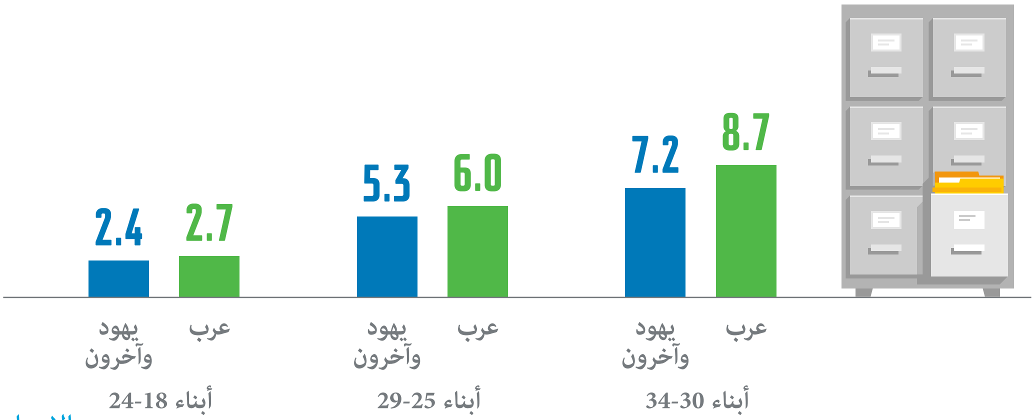

الفصل العاشر: المسكن، وأنماط السكن، والرضى عن منطقة السكن

أنماط السكن

في العام 2021، سكن 65.1% من الشباب أبناء 18-34 في شقّة تملكها العائلة: 88.4% من الشباب العرب، مقابل 58.8% من الشباب اليهود وآخرين. نسبة الذين سكنوا في شقّة تملكها العائلة في صفوف الشباب الدروز والبدو في النقب كانت أعلى من هذه النسبة في صفوف عموم الشباب العرب: 93.7% وَ 90.0% بالتتالي، مقابل 88.4%.

في العام 2021، سكن 28.4% من الشباب أبناء 18-34 في شقّة مستأجرة: 6.9% من الشباب العرب، مقابل 34.1% من الشباب اليهود وآخرين. في صفوف الشباب الدروز والبدو في النقب، كانت نسبة مَن سكنوا في شقق مستأجرة أقلّ من نظيرتها في صفوف عموم الشباب العرب: 2.7% وَ 3.5%، بالتتالي، في مقابل 6.9%.

اكتظاظ السكن

في العام 2021، كان الاكتظاظ في المساكن التي سكنها شباب عرب أبناء 18-34 أعلى من الاكتظاظ في المساكن التي سكنها شباب يهود وآخرون: معدّل الاكتظاظ وصل إلى 1.48 أفراد في الغرفة في صفوف الشباب العرب، مقابل فرد واحد (1.00) في صفوف الشباب اليهود وآخرين.

معدّل اكتظاظ السكن (عدد الأفراد في الغرفة)، في صفوف الشباب أبناء 18-34 في العام 2021، بحسب المجموعة السكّانيّة

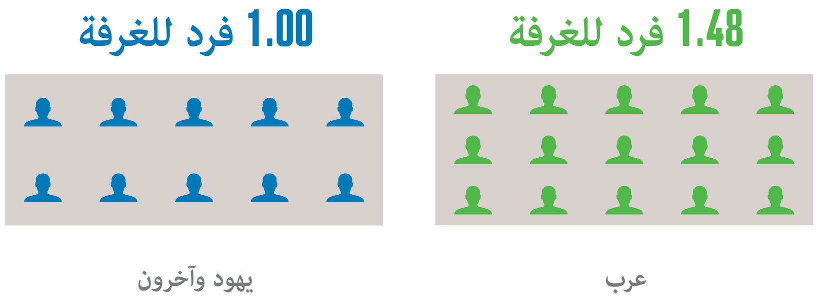

معدّل الاكتظاظ في المسكن في صفوف الشباب البدو في النقب أبناء 18-34 كان أعلى من نظيره في صفوف عموم الشباب العرب: 1.83، مقابل 1.48، بالتتالي، ومن نظيره في صفوف الشباب الدروز (1.25).

الرضى عن الشقّة وعن منطقة السكن

في العام 2021، عبّر 87.0% من الشباب أبناء 20-34 عن رضاهم عن الشقّة التي سكنوا فيها: 80.1 من الشباب العرب، مقابل 88.8% من الشباب اليهود وآخرين. بالنسبة للرضى عن منطقة السكن، عبّر 82.6% من الشباب عن رضاهم: 71.2% من الشباب العرب، مقابل 85.7% من الشباب اليهود وآخرين.

أشار 75.6% من الشباب أبناء 20-34، في العام 2021، أنّهم يشعرون بالأمان عند السير بمفردهم في ساعات الظلام في منطقة سكناهم. هذه النسبة كانت أدنى في صفوف الشباب العرب من نظيرتها في صفوف الشباب اليهود وآخرين: 61.3%، مقابل 79.3%، بالتتالي.

الإحساس بالأمان عند السير المنفرد في ساعات الظلام في صفوف أبناء 20-34 في العام 2021، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

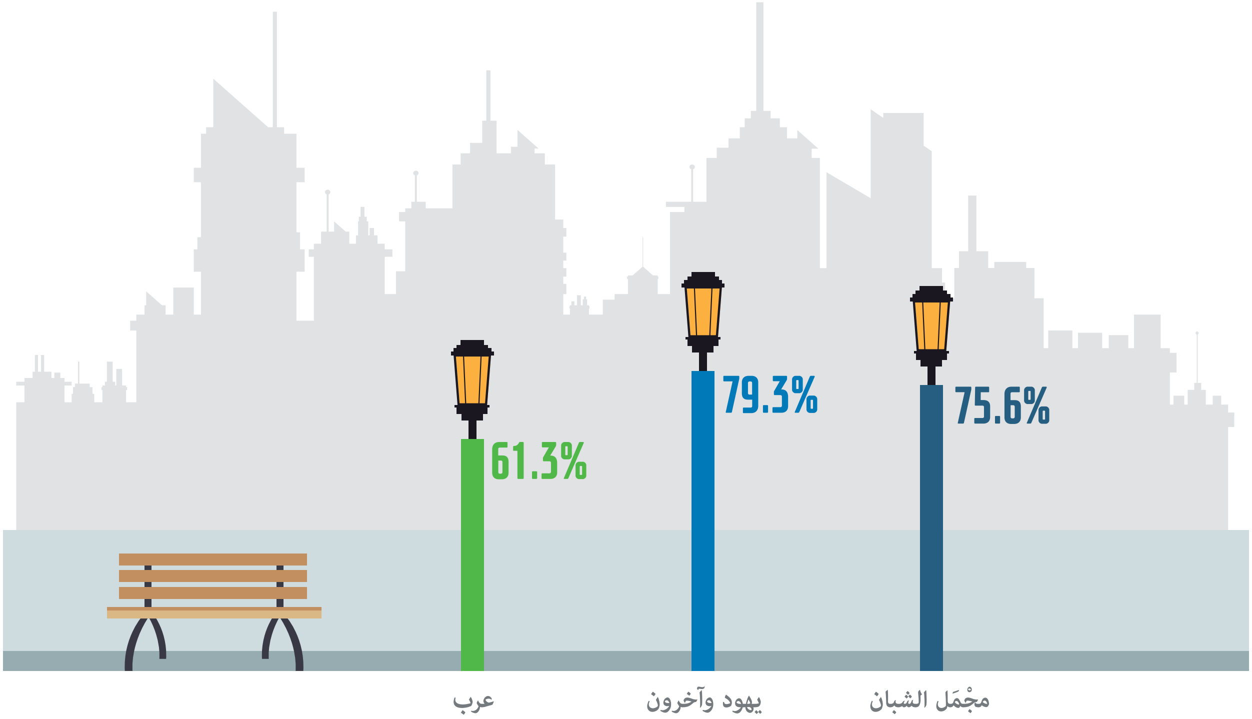

نسبة النساء في الفئة العمْريّة 20-34 اللواتي أشرن أنّهنّ يشعرن بالأمان عند السير بمفردهنّ في ساعات الظلام في منطقة سكناهنّ كانت أدنى من نسبة الرجال: 56.0%، مقابل 66.9%، بالتتالي، في صفوف الشباب العرب، وَ 68.5% مقابل 89.7%، بالتتالي، في صفوف اليهود وآخرين.

نسبة الشباب العرب أبناء 20-34 الذين عبّروا في العام 2021 عن رضاهم عن مقدار المساحات الخضراء، وعن وضع النظافة في الحيّ، وعن الشوارع والأرصفة، والمواصلات العامّة في الحيّ، كانت أدنى من نسبة الشباب الذين عبّروا عن رضاهم عن الشقّة ومنطقة سكناهم بعامّة، ووصلت إلى ثلث حتّى نصف عدد الشباب، بينما عبّر نحو ثلثَي الشباب في صفوف اليهود وآخرين عن رضاهم عن هذه الأبعاد.

في العام 2021، عبّر 59.0% من الشباب عن موافقتهم على المقولة التي مُفادُها أنّ الناس في حيّهم يتعاونون من أجل تحسينه: 50.9% من الشباب العرب، مقابل 61.4% من الشباب اليهود وآخرين.

الفصل الحادي عشر: الرفاه والأمن الاجتماعيّ

في العام 2020، كان 205.7 ألف شابّ من أبناء 18-34 مسجَّلين في أقسام الخدمات الاجتماعيّة: 71.3 ألف شابّ عربيّ، وَ 134.4 ألف شابّ يهود وآخرين. المجموعة الأكثر شيوعًا للمسجَّلين كانت الفئة العمْريّة الشابّة: 18-24 (54.2%).

67.4% من الشباب المسجَّلين في العام 2020 كانوا من ذوي العَوَز المحدَّد، وكان العَوَز الأكثر شيوعًا هو الخلل في أداء الأهل أو الأطفال /الشبيبة (29.5%). في صفوف الشباب العرب، كانت نسبة المسجَّلين ذوي العَوَز المحدَّد 72.7%، وكان الخلل في أداء الأهل أو الأولاد /الشبيبة هو العَوَز الأكثر شيوعًا (31.0%)، ومن ثَمّ الفقر، وصعوبات الدخل والتشغيل (22.2%).

شباب أبناء 18-34 ممّن كانوا مسجَّلين في العام 2020 في أقسام الخدمات الاجتماعيّة ونوع العَوَز، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

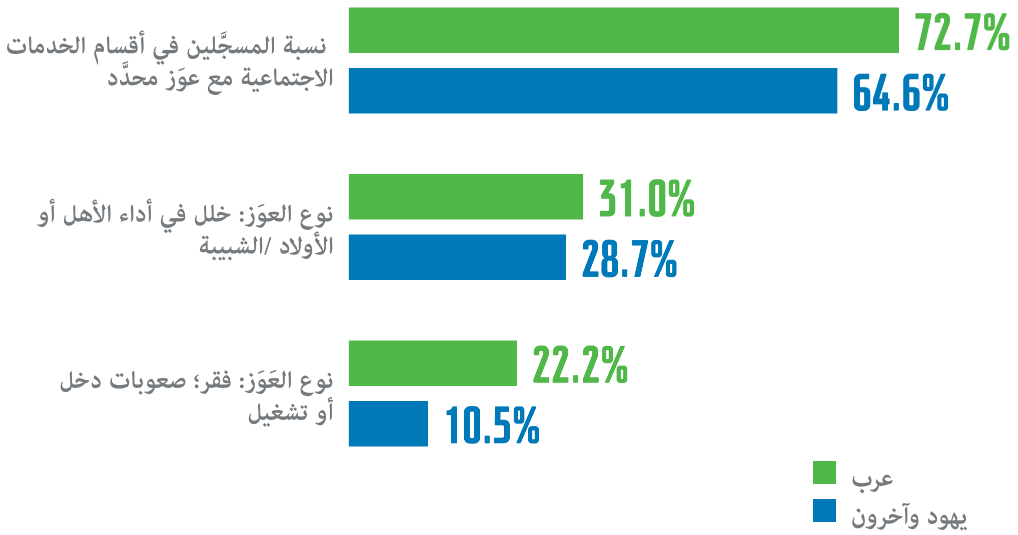

في العام 2020، حصل 42,863 شابًّا تتراوح أعمارهم بين 18 وَ 34 على خدمات اجتماعيّة في المجتمع المحلّيّ أو في أطر خارج المنزل: 21.6% منهم كانوا عربًا، وَ 78.4% منهم كانوا من اليهود وآخرين. نسبة مَن يتلقَّوْن الخدمات الاجتماعيّة في المجتمع المحلّيّ في صفوف الشباب العرب كانت أعلى من نظيرتها في صفوف الشباب اليهود وآخرين (84.3%، مقابل 63.8% -بالتتالي). 41.3% ممّن يتلقَّوْن الخدمات الاجتماعيّة في صفوف الشباب العرب (داخل المجتمع المحلّيّ أو في إطار خارج المنزل) كانوا من الرجال، وَ 58.7% كانوا من النساء. وصلت هذه النِّسَب في صفوف اليهود وآخرين إلى 55.6% في صفوف الرجال، وَ 44.4% في صفوف النساء.

نسبة الشباب الذين تلقَّوْا مخصَّصات أطفال في العام 2020 بلغت 18.1%، وحصلت نسبة 12.4% على رسوم بطالة. نسبة متدنّية من الشباب العرب، مقابل شباب يهود وآخرين، حصلت على رسوم بطالة (8.8% مقابل 13.4% -بالتتالي)، ونسبة أعلى حصلت على مخصّصات الأطفال (20.0%، مقابل 17.6% -بالتتالي).

لفصل الثاني عشر: الإعاقات ونِسَب الوَفَيَات

في العام 2021، كانت نسبة وَفَيَات الشباب أبناء 20-34 في صفوف السكّان العرب أعلى من هذه النسبة في صفوف الشباب اليهود (في صفوف الرجال والنساء، وفي جميع الفئات العمْريّة التي جرى فحصها). نسبة وَفَيَات الرجال العرب كانت أعلى من نسبة وَفَيَات النساء العربيّات، وكانت نسبة وَفَيَات أبناء 30-34 أعلى من نسبة وَفَيَات أبناء 20-24.

نسبة الشباب العرب أبناء 20-34 الذين أفادوا في فترة الأعوام 2019-2021 عن وجود إعاقة أدائيّة خطيرة وصلت إلى 6.4% في المعدّل: 7.0% في المعدّل في صفوف الرجال، وَ 5.8% في المعدّل في صفوف النساء. نسبة مَن أفادوا عن وجود إعاقة أدائيّة خطيرة في صفوف اليهود وآخرين كانت مماثلة تقريبًا (6.5% في المعدّل)، لكن الفروق بين الرجال والنساء كانت أكبر بقليل: 7.4% في المعدّل من الرجال، مقابل 5.5% في المعدّل من النساء.

شباب أبناء 20-34 ذوو إعاقة أدائيّة خطيرة في فترة الأعوام 2019-2021 (معدّل ثلاث سنوات)، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

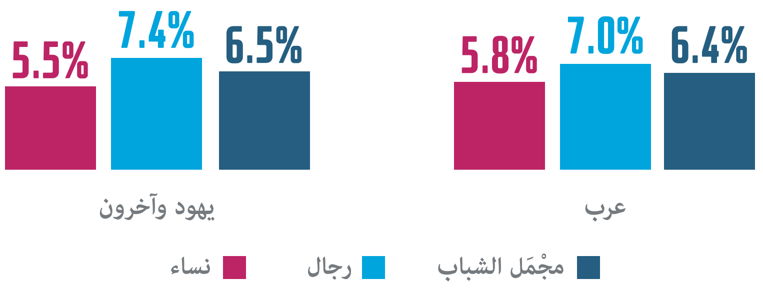

في العام 2020، بلغت نسبة الشباب أبناء 18-34 الذين حصلوا على مخصّصات إعاقة 2.5%: 1.7% في صفوف الشباب العرب، وَ 2.7% في صفوف الشباب اليهود وآخرين.

في العام 2020، كانت نسبة من كان بحوزتهم شهادة كفيف أو إعاقة بصريّة 2.60 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف الشباب العرب أبناء 18-34، وَ 0.77 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف شباب يهود وآخرين. نسبة ذوي استحقاق حزمة اتّصال (إعاقة سمعيّة) وصلت إلى 1.73 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف الشباب العرب، وإلى 0.68 (لكلّ ألف شابّ) في صفوف الشباب اليهود وآخرين. من بين الشباب العرب، كانت نسبة الرجال الذين عانَوْا من هذه الإعاقات أعلى من نسبة النساء: 55.0% مقابل 45.0%، بالتتالي، كان بحوزتهم شهادة كفيف أو شهادة معاق بصريًّا، وَ 56.2% مقابل 43.8%، بالتتالي، توافَرَ لديهم استحقاق الحصول على حزمة اتّصال.

نسبة الشباب أبناء 18-34 (لكلّ ألف شابّ) الذين كان بحوزتهم شهادة كفيف أو شهادة معاق بصريًّا في العام 2021، بحسب المجموعة السكّانيّة

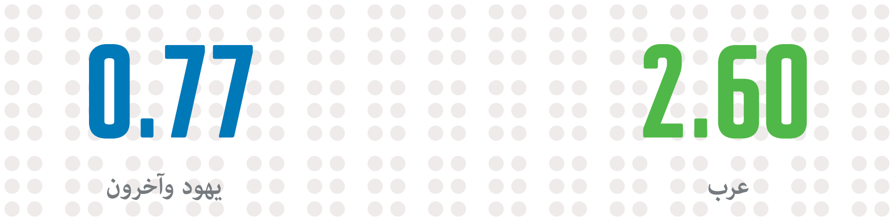

نسبة الشباب أبناء 18-34 (لكلّ ألف شابّ) الذين توافَرَ لهم استحقاق الحصول على حزمة اتّصال (إعاقة سمعيّة) في العام 2021 بحسب المجموعة السكانيّة

الفصل الثالث عشر: الوضع الاقتصادي

حياة الفقر

20.3% من الشباب أبناء 18-34 عاشوا في العام 2020 داخل عائلات تقبع تحت خطّ الفقر. نسبة هؤلاء كانت في صفوف الشباب العرب أعلى من نظيرتها في صفوف الشباب اليهود وآخرين: 40.5%، مقابل 14.8% -بالتتالي.

شباب أبناء 18-34 عاشوا في العام 2020 داخل عائلات تقبع تحت خطّ الفقر، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

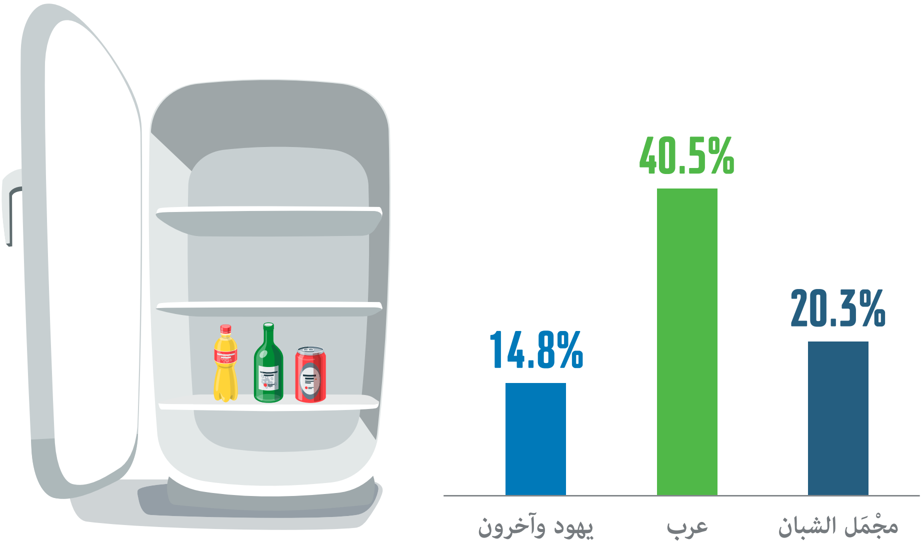

وضع الشابّات العربيّات كان أسوأ في العام 2020 من وضع الرجال: 44.4% من النساء مقابل 36.7% من الرجال عاشوا داخل عائلات تقبع تحت خطّ الفقر.

77.1% من الشباب البدو في النقب عاشوا في العام 2020 داخل عائلات تقبع تحت خطّ الفقر. هذه النسبة كانت أدنى في صفوف المسلمين والدروز والمسيحيّين، ووصلت إلى 44.8% وَ 31.1% وَ 22.3% بالتتالي. نسبة المسيحيّين الذين قبعوا تحت خطّ الفقر كانت مشابهة لنظيرتها في صفوف عموم الشباب.

رضى الشباب عن وضعهم الاقتصاديّ وتقدير حالتهم الاقتصاديّة في المستقبل

في العام 2021، عبّر 66.8% من الشباب أبناء 20-34 عن رضاهم عن وضعهم الاقتصاديّ: 64.3% من الشباب العرب، وَ 67.5% من الشباب اليهود وآخرين. في صفوف السكّان العرب، نسبة النساء اللواتي عبّرن عن رضاهنّ عن أوضاعهنّ الاقتصاديّة كانت أعلى من هذه النسبة في صفوف الرجال (71.6%، مقابل 56.3% من الرجال). في المقابل، كانت نسبة النساء اللواتي عبّرن عن رضاهنّ عن أوضاعهنّ الاقتصاديّة في صفوف اليهود أدنى من نظيرتها في صفوف الرجال (64.2%، مقابل 70.6% -بالتتالي).

في العام 2021، قدّر 80.7% من الشباب أبناء 20-34 أنّ وضعهم الاقتصاديّ سيكون أفضل. نسبة الشباب العرب الذين قدّروا ذلك كانت أدنى من نسبة الشباب اليهود وآخرين: 66.6%، مقابل 84.1% -بالتتالي.

تأثير الوضع الاقتصاديّ على الشباب

في العام 2021، دفع الوضع الاقتصاديّ بالشباب أبناء 20-34 إلى التنازل عن احتياجات أساسيّة، وبرز الأمر على وجه الخصوص في صفوف الشباب العرب: 26.9% أشاروا أنّهم لا ينجحون في تغطية مصروفات احتياجات أساسيّة (مقابل 18.4% في صفوف الشباب اليهود وآخرين)، وَ 15.9% أفادوا أنّهم تنازلوا عن علاج طبّيّ لأسباب اقتصاديّة (مقابل 8.7% في صفوف الشبّان اليهود وآخرين).

شبّان أبناء 20-34 أفادوا أنّهم لا يُفلِحون في تغطية احتياجات أساسيّة في العام 2021 بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

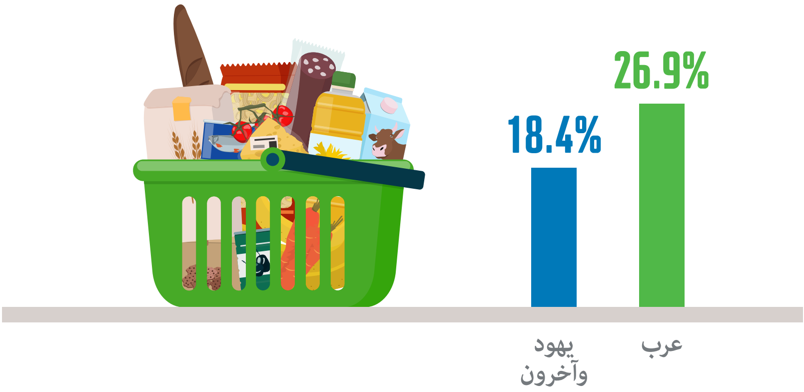

شباب أبناء 20-34 أفادوا أنّهم تنازلوا عن علاج طبّيّ لأسباب اقتصاديّة في العام 2021، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

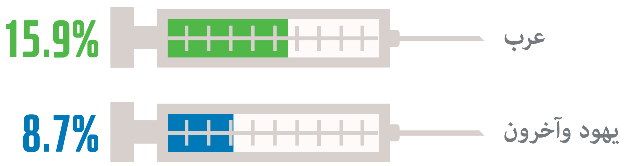

في العام 2021، تنازل 26.8% من الشباب عن هواية معيَّنة لأسباب اقتصاديّة. في صفوف الشباب العرب، تَبَيَّن أنّ نسبة أعلى من الرجال تنازلت عن هواية لأسباب اقتصاديّة مقارَنةً بالنساء (32.9%، مقابل 21.2% -بالتتالي).

الفصل الرابع عشر: المتانة النفسيّة والاجتماعيّة

في العام 2021، تحدّث %78.9 من الشباب العرب عن رِضًى عالٍ عن حياتهم، وقدّر %72.8 أنّ حياتهم في المستقبل ستكون أفضل. على الرغم من النِّسَب المرتفِعة نسبيًّا، هي أدنى من النِّسَب التي ظهرت في صفوف الشباب اليهود وآخرين. نسبة النساء العربيّات اللواتي قدّرن أنّ حياتهنّ ستكون أفضل في المستقبل كانت أعلى من نسبة الرجال العرب: %75.2، مقابل %70.0.

شباب أبناء 20-34 تحدّثوا عن رِضًى عالٍ عن حياتهم، وشباب قدّروا أنّ حياتهم في المستقبل ستكون أفضل، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

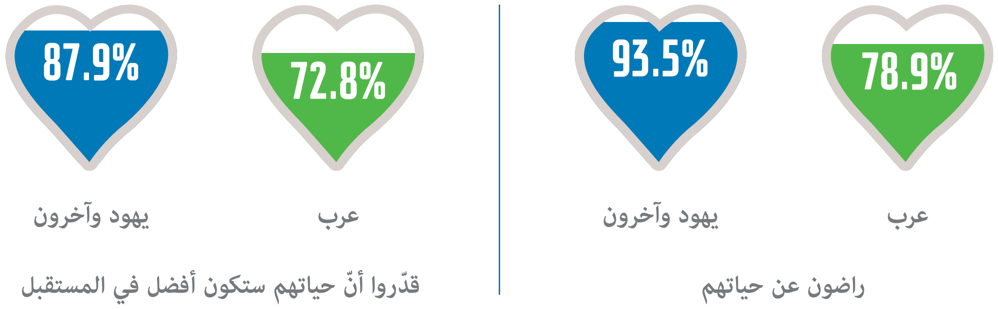

أفاد %55.8 من الشباب العرب أنّهم مفعَمون بالحيويّة في فترات متقاربة (مقابل %45.3 من الشباب اليهود وآخرين)، وَ %13.3 فقط من الشباب العرب تحدّثوا عن مشاعر ضغط تنتابهم في فترات متقاربة (مقابل %23.0 من الشباب اليهود وآخرين).

نسبة عالية من الشباب العرب أفادوا في العام 2021 أنّهم عايشوا إحساسًا بالتمييز: %49.6، مقابل %33.4 في صفوف الشباب اليهود وآخرين. إحساس التمييز المرتفع في صفوف الشباب العرب تجسّد بعدد من الأبعاد المتعلّقة بالهُويّة: قوميّتهم (%49.8، مقابل %6.7 في صفوف الشباب اليهود وآخرين)؛ دينهم (%26.7، مقابل %16.7 -بالتتالي)؛ مَنشأهم (%26.4، مقابل %10.6 -بالتتالي).

شباب أبناء 20-34 أفادوا في العام 2021 أنّهم عايشوا إحساسًا بالتمييز ونوع التمييز الذي عايشوه، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

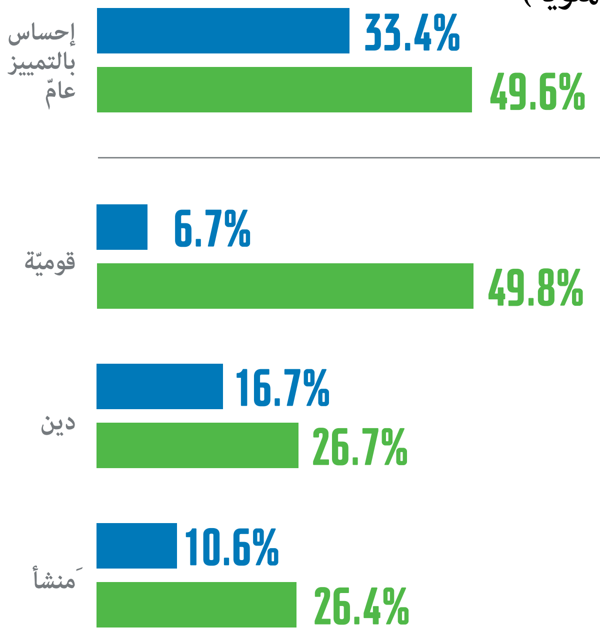

في العام 2021، تحدّثت نسبة عالية من الشباب العرب عن علاقتهم الإيجابيّة مع عائلاتهم: 92.6% أشاروا أنّهم راضون عن العلاقة مع عائلاتهم، وشعر 82.4% منهم أنّ أبناء عائلاتهم يقدّرونهم بدرجة كبيرة. جرى التحدّث عن علاقة جيّدة في السياق الاجتماعيّ أيضًا: 75.8% أشاروا أنّ لديهم أصدقاء، وأنّهم يلتقون أو يتحدّثون بالهاتف مرّة في الأسبوع على الأقلّ.

في العام 2021، وافقت نسبة ضئيلة من الشباب العرب مع المقولة التي مُفادُها أنّه بالإمكان الثقة بغالبيّة الناس: 13.3%، مقابل 49.9% من صفوف الشباب اليهود وآخرين.

في العام 2021، كان الشباب العرب متداخلين على المستويَيْن السياسيّ والاجتماعيّ أقلّ من الشباب اليهود وآخرين: 9.3% من الشباب العرب أشاروا أنّهم شاركوا في نشاط تطوُّعيّ مرّة واحدة على الأقلّ في السنة الأخيرة، مقابل 27.4% من الشباب اليهود وآخرين، وَ 4.7% من الشباب العرب أفادوا أنّهم متداخلون في الحياة العامّة أو السياسيّة، مقابل 13.9% من الشباب اليهود وآخرين.

شباب أبناء 20-34 شاركوا في العام 2021 بنشاط تطوُّعيّ، أو انخرطوا في الحياة العامّة أو السياسيّة، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

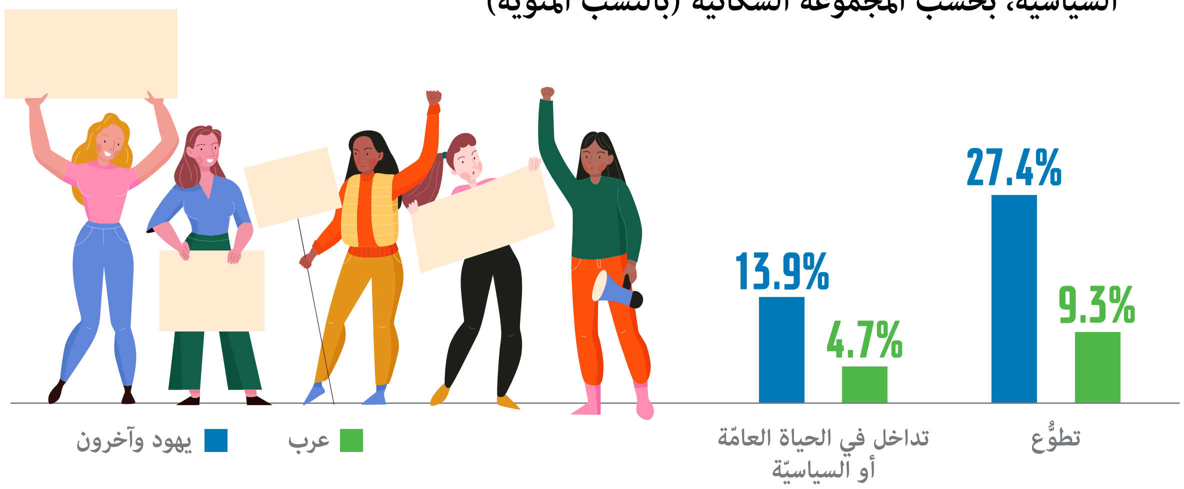

الفصل الخامس عشر: أنماط قيادة الـمَرْكبات والأمان على الطرق

في العام 2021، كان بحوزة 82.3% من الشباب العرب أبناء 20-34 رخصة قيادة: 88% من الرجال، وَ 77% من النساء. نسبة الشباب العرب الذين كان بحوزتهم رخصة قيادة كانت أعلى من نسبة اليهود وآخرين (82.3%، مقابل 76.8% -بالتتالي). نسبة أكبر من صفوف الرجال العرب كانت بحوزتهم رخصة قيادة مَرْكبة مقارَنةً بالنساء العربيّات: 88%، مقابل 77% -بالتتالي.

63.1% من الشباب العرب أبناء 20-34 ممّن كانت بحوزتهم رخصة قيادة مَرْكبة في العام 2021 قادوا مَرْكبة خمسة أيّام إلى سبعة أيّام في الأسبوع. نسبة الشباب العرب الذين قادوا مَرْكبة بوتيرة عالية كانت أعلى من نسبة اليهود وآخرين: 76% قادوا خمسة أيّام إلى سبعة أيّام في الأسبوع، مقابل 59.5% من الشباب اليهود وآخرين. نسبة أعلى من الرجال العرب قادت بوتيرة خمسة أيّام إلى سبعة أيّام في الأسبوع مقارَنة بالنساء العربيّات: 79.8%، مقابل 71.9% -بالتتالي.

في العام 2021، تعرّض 2,972 شابًّا عربيًّا تتراوح أعمارهم بين 20 وَ 34 عامًا لحوادث سير مع إصابات، وكذلك 6,076 يهوديًّا وآخرين. من بين الشباب العرب، كانت نسبة الرجال أعلى من نسبة النساء في الحوادث التي شارك فيها "سائق لم يُصَبْ بأذًى" (29.3%، مقابل 13.0% -بالتتالي)، وفي حوادث أصيب فيها السائق (52.7%، مقابل 48.2% -بالتتالي). في المقابل، كانت ثمّة نسبة أعلى للنساء اللواتي شاركن في حوادث كان فيها مصاب ليس سائقًا: 38.9%، مقابل 18.0% -بالتتالي.

في العام 2021، نسبة أدنى من الشباب العرب أفادوا أنّهم شعروا بالأمان على الطرق، مقارَنةً بالشباب اليهود وآخرين: 66.1% من الشباب العرب أفادوا أنّهم شعروا بالأمان كسائقين مقابل 70.6% من الشباب اليهود وآخرين. وُجِدت كذلك فروق بين الرجال والنساء في إحساس الأمان على الطرق: نسبة الرجال العرب الذين شعروا بالأمان كسائقين وصلت إلى 70.1%، بينما وصلت نسبة النساء إلى 62.0%؛ ونسبة الرجال الذين شعروا بالأمان كراكبي درّاجات ناريّة وصلت إلى 29.7% مقابل صفر من النساء.

في العام 2021، مارست نسبة متدنّية من الشباب العرب أبناء 20-34 سلوكًا غير لائق في الطرُق، مقارَنة بشباب يهود وآخرين: 34.6% من الشباب العرب أفادوا أنّهم قادوا بسرعة مفْرِطة في طريق بلديّ مقابل 67.4% من الشباب اليهود وآخرين؛ 36.8% من الشباب العرب أفادوا أنّهم قادواً مَرْكَبة بينما كانوا يشعرون بالتعب، مقابل 55.6% من الشباب اليهود وآخرين؛ 27.9% من الشباب العرب أفادوا أنّهم لم يحافظوا على مسافة آمنة تفصلهم عن الـمَرْكبة التي كانت أمامهم، مقابل 43.7% من الشباب اليهود وآخرين. في المقابل، أفادت نسبة أعلى من الشباب العرب أنّهم تحدّثوا بالهاتف النقّال بدون سمّاعة "لا-يدويّة" خلال القيادة: 30.9%، مقابل 21% من الشباب اليهود وآخرين.

شباب أبناء 20-34 مارسوا سلوكًا غير لائق في الطرق، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

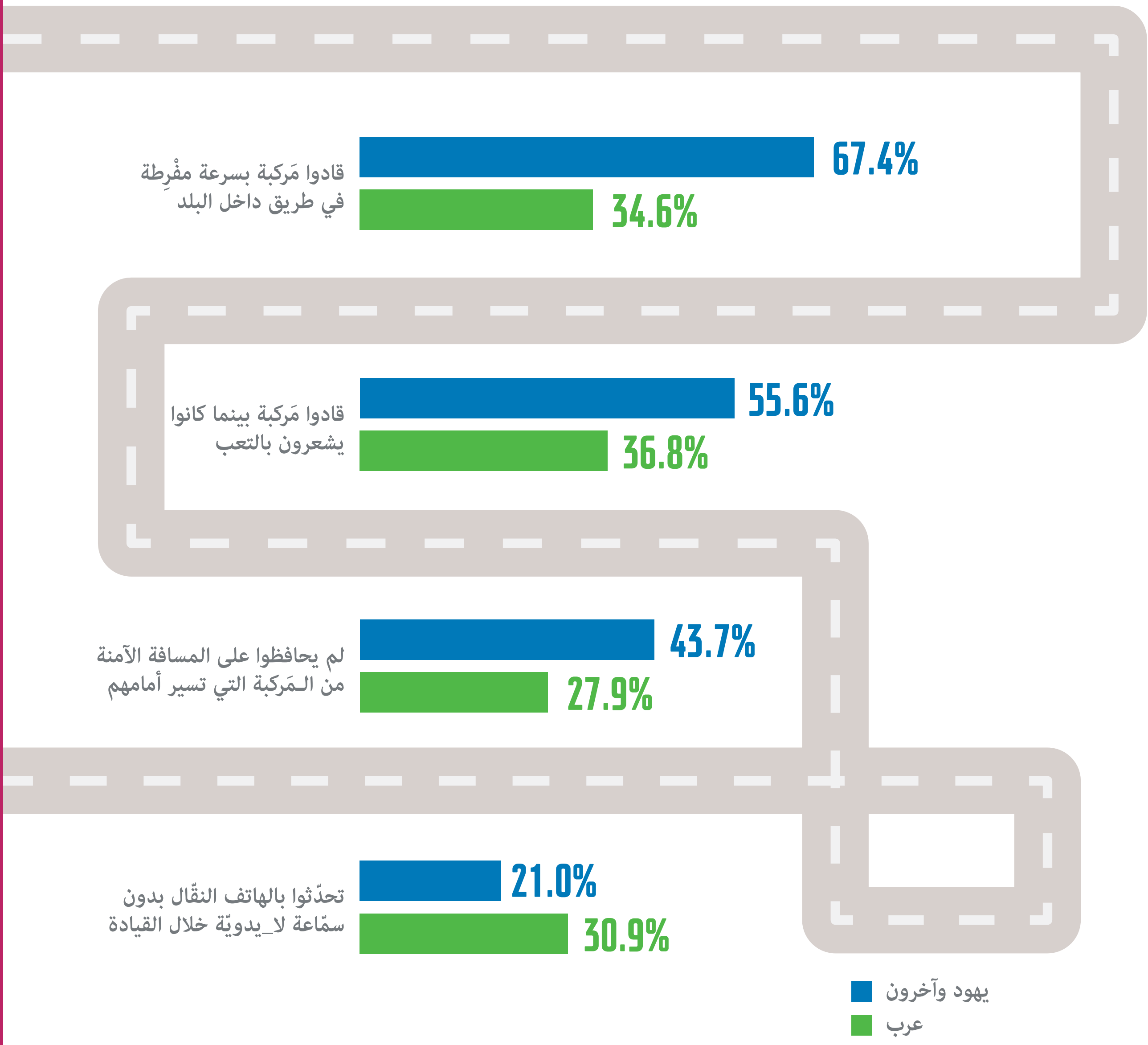

في العام 2021، أفاد 52.0% من الشباب أبناء 20-34 أنّهم يقدّرون بدرجة عالية أو بدرجة معيّنة النشاطات التي تقوم بها الدولة ابتغاء تعزيز الأمان على الطرق. نسبة الشباب الذين قدّروا نشاط الدولة لتعزيز الأمان على الطرق كانت أعلى في صفوف الشباب العرب من نظيرتها في صفوف الشباب اليهود وآخرين: 65.8%، مقابل 48.4% -بالتتالي.

الفصل السادس عشر: استخدام وسائل رقْميّة (ديجيتاليّة)

في العام 2021، أفاد 54.8% من الشباب العرب أبناء 20-34 أنّهم استخدموا الحاسوب (مقابل 85.0% من الشباب اليهود وآخرين). 93.9% أفادوا أنّهم استخدموا الإنترنت (مقابل 95.3% من الشباب اليهود وآخرين).

شباب أبناء 20-34 أفادوا أنّهم استخدموا الحاسوب أو الإنترنت في العام 2021، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

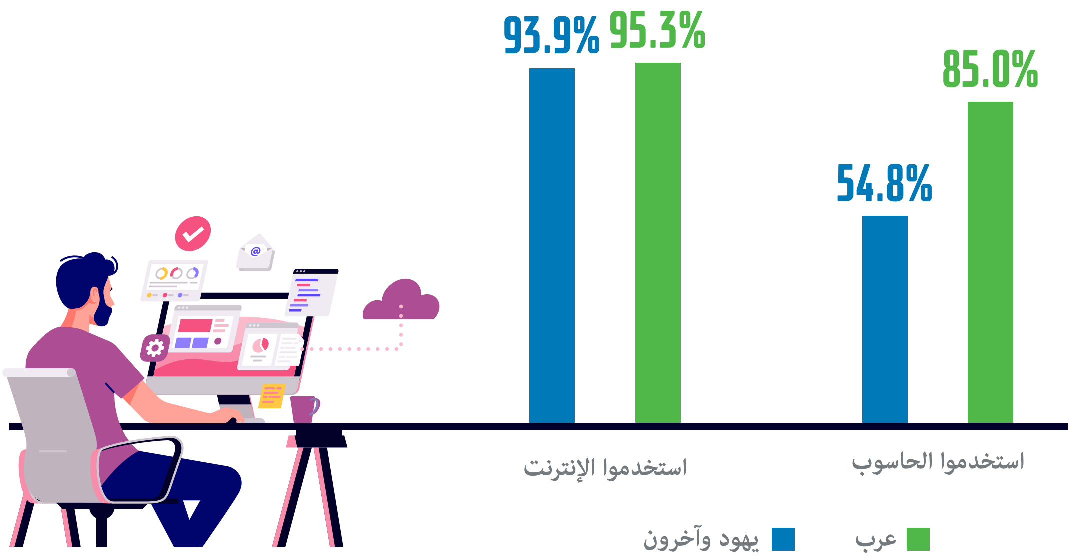

سُئِل الشباب عن أهداف استخدامهم للإنترنت، كالبحث عن معلومات، وتسديد الحسابات أو اللعب. في جميع الأهداف الثلاثة عشر التي فُحِصت في العام 2021، كانت نسبة الشباب العرب الذين أفادوا أنّهم استخدموا الإنترنت أقلّ من نظيرتها في صفوف الشباب اليهود وآخرين، باستثناء مجموعات النقاش على الشبكات الاجتماعيّة (بما في ذلك WhatsApp، ألعاب على الشبكة، أو تحميل ألعاب).

أهداف الاستخدام التي كانت فيها الفجوة الكبرى بين المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن هي: شراء منتَجات أو خدمات (48.2% من الشباب العرب، مقابل 75.9% من الشباب اليهود وآخرين)، والتراسل بواسطة البريد الإلكترونيّ (65.2% من الشباب العرب، مقابل 91.5% من الشباب اليهود وآخرين).

من بين الأهداف الثلاثة عشر التي جرى فحصها في العام 2021، كانت نسبة الشابّات العربيّات اللواتي أفدن بأنّهنّ استخدمن الإنترنت أعلى من نسبة الشباب العرب. الفجوة الأبرز بين النساء والرجال كانت في البحث عن معلومات في موضوع الصحّة (74.9% من النساء، مقابل 48.5% من الرجال).

في العام 2015، كانت ثمّة فجوات بارزة في مستوى مهارة حلّ المشكلات في بيئة إنترنتيّة بين الشباب العرب أبناء 18-34 وشباب يهود وآخرين، حيث كان مستوى مهارة الشباب العرب أدنى. معدّل علامة الشباب العرب كانت أدنى بـ 49 نقطة من معدّل علامة الشباب اليهود (241 نقطة، مقابل 290 نقطة)؛ 12.6% فقط من الشباب العرب أظهروا مستوًى مرموقًا من مهارة حلّ المشكلات في بيئة إنترنتيّة، بينما بلغت هذه النسبة في صفوف الشباب اليهود وآخرين 50.7%.

معدّل علامة شباب أبناء 18-34 في استطلاع مهارات حلّ مشكلات في بيئة إنترنتيّة (2015)، بحسب المجموعة السكّانيّة

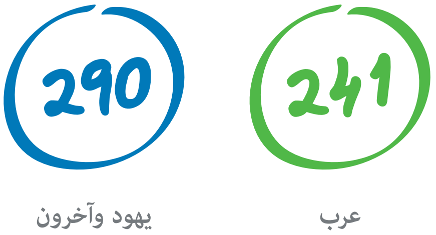

شباب أبناء 18-34 أظهروا في العام 2015 مهارة عالية في حلّ مشكلات في بيئة إنترنتيّة، بحسب المجموعات السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

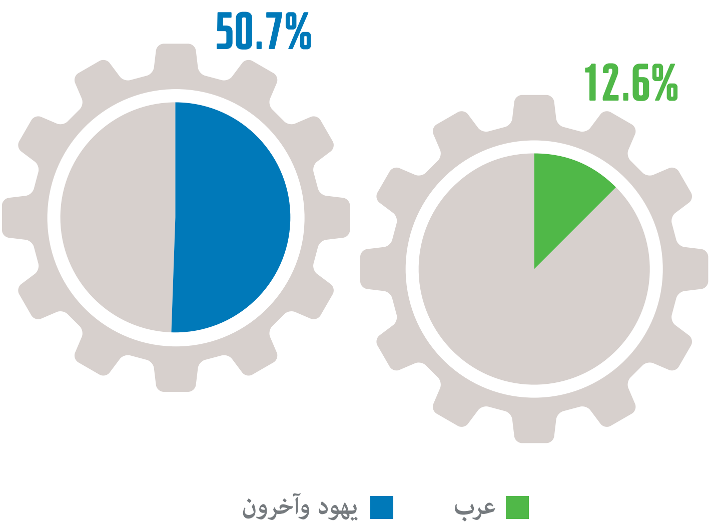

الفصل السابع عشر: وقت الفراغ، والرياضة، والثقافة

في المعدّل، أنفقت أُسَر الشباب اليهود وآخرين، في فترة الأعوام 2019-2021، على خدمات الثقافة والترفيه والرياضة أموالًا أكثر من أُسَر الشباب العرب. معدّل الإنفاق الشهريّ في صفوف أُسَر الشباب العرب كان أقلّ من معدّل إنفاق أُسَر اليهود وآخرين (574 شيكلًا، مقابل 740 شيكلًا -بالتتالي).

معدّل الإنفاق الشهريّ في صفوف أُسَر الشباب في فترة الأعوام 2019-2021، بحسب المجموعة السكّانيّة (بالشيكل)

في العام 2021، أفاد الشباب اليهود أنّهم قد خرجوا للاستجمام في داخل البلاد مرّة واحدة على الأقلّ في العام، وهو ما يعادل ضعفَي الشباب العرب (52.4%، مقابل 26.2% من الشباب العرب). في المقابل، بيانات الاستجمام خارج البلاد متشابهة في المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن: 12.5% من الشباب العرب، وَ 11.1% من الشباب اليهود وآخرين أفادوا أنّهم قد سافروا للاستجمام إلى خارج البلاد مرّة واحدة في العام على الأقلّ.

في العام 2020، أفاد 54.5% من الشباب العرب أنّهم قد أمضَوْا ساعات فراغهم مع عائلاتهم على الدوام (41.7% من الرجال، مقابل 67.8% من النساء)، وأشار 25.9% أنّهم قد زاروا أقرباء العائلة أو أصدقاء (23.0% من الرجال، وَ 29.0% من النساء). يظهر من إفادات النساء أنّ 53.8% منهنّ قد قمن بأعمال المنزل والعناية بالحديقة، مقابل 12.7% من الرجال.

شباب عرب أبناء 18-34 بحسب أنماط قضاء وقت فراغهم في العام 2020، بحسب الجنس (بالنِّسَب المئويّة)

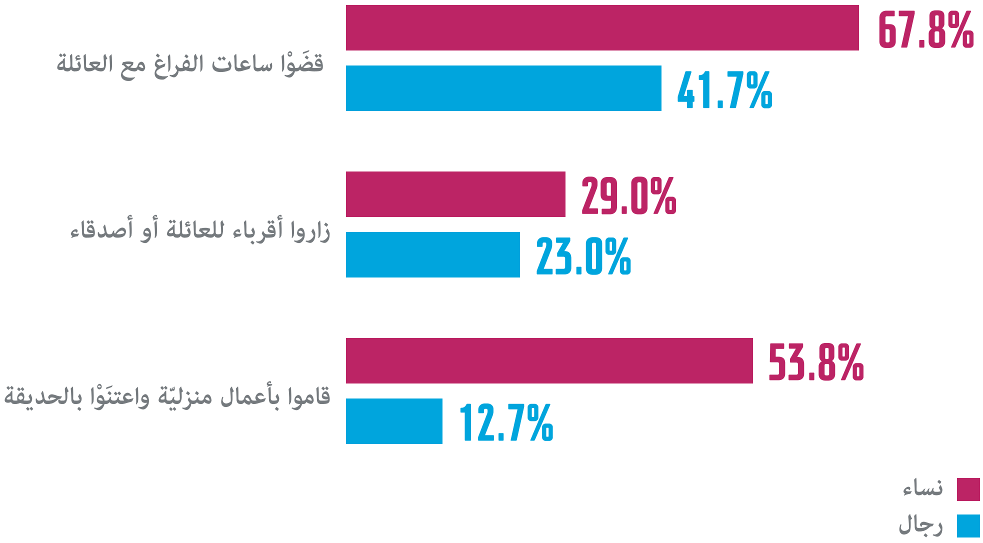

في العام 2021، كانت نسبة الشباب العرب الذين كانوا راضين عن المدّة الزمنيّة التي خصّصوها لنشاط وقت الفراغ (على سلم يتراوح بين صفر وعشرة) أقلّ من هذه النسبة في صفوف الشباب اليهود وآخرين: %33 من الشباب العرب عبّروا عن رضًى متدنٍّ (0-3) مقابل %14.8 من الشباب اليهود وآخرين؛ وَ %39.7 من الشباب العرب عبّروا عن رِضًى عالٍ (7-10) مقابل %54.2 من الشباب اليهود وآخرين.

في العام 2021 أجابت نسبة أعلى من الشباب العرب (مقارنة بالشباب اليهود وآخرين) أنّهم لم يشاركوا قَطّ في مناسبات ثقافيّة في السنة المنصرمة: %75.3، مقابل %56.8 -بالتتالي.

الفصل الثامن عشر: تصوُّرات ومواقف تجاه خدمات ومؤسّسات في الدولة

في العام 2021، كانت نسبة الشباب العرب الذين قالوا إنّهم يقيّمون أداء الكنيست على نحوٍ إيجابيّ أعلى من نسبة الشباب اليهود وآخرين الذين أفادوا بذلك: 35.9%، مقابل 18.8%، بالتتالي. في المقابل، أفادت نسبة قليلة منهم أنّها تقدّر أداء السلطة المحلّيّة: 47.9%، مقابل 66.4% -بالتتالي.

في العام 2021، كانت نسبة الشابّات العربيّات اللواتي أفدن بأنّ لديهنّ تقديرًا لأداء مؤسّسات الحكم المحلّيّ وثقةً بها أعلى من نسبة الشبّان العرب الذي أفادوا بأمر مماثل: 52.7%، مقابل 42.8% -بالتتالي.

في العام 2021، كانت نسبة الشباب العرب الذي قالوا إنّهم يشعرون بالتقدير تجاه مؤسّسات الدولة وأجهزتها أعلى من نسبة الشباب اليهود وآخرين: تقدير أداء جهاز الصحّة: 80.9% مقابل 64.8%، بالتتالي؛ تقدير أداء جهاز التربية والتعليم: 73.3% مقابل 42.8%، بالتتالي؛ تقدير أداء الشرطة كان مشابهًا في صفوف المجموعتَيْن السكّانيّتَيْن: الشباب العرب (41.7%)، واليهود وآخرين (41.6%).

شباب أبناء 20-34 أفادوا في العام 2021 أنّهم يشعرون بالتقدير تجاه أداء مؤسّسات الشرطة، بحسب المجموعات السكّانيّة (بالنِّسَب المئويّة)

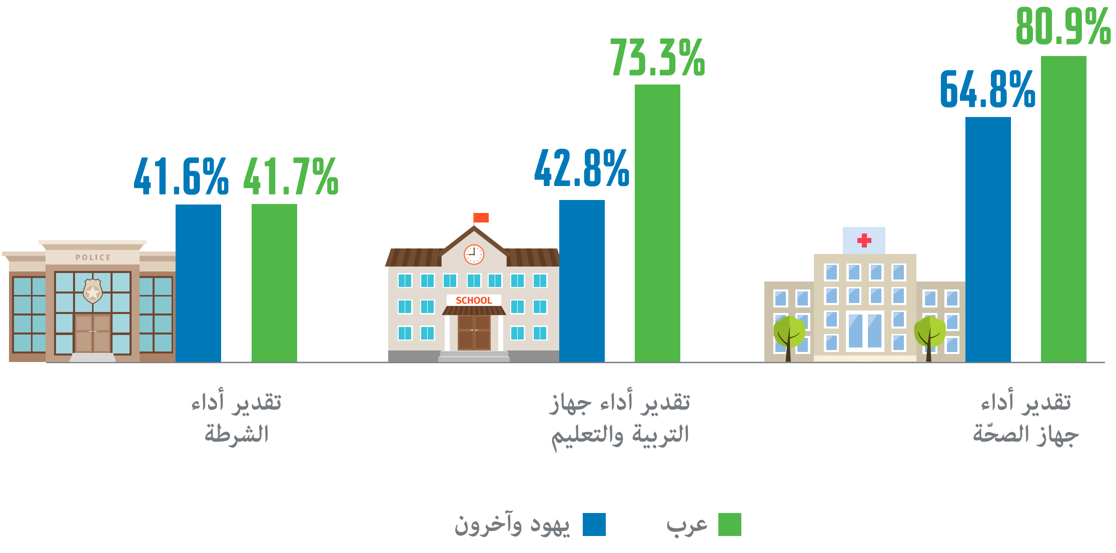

أفادت نسبة أعلى من الشابّات العربيّات في العام 2021 أنّهنّ يشعرن بتقدير لأداء الشرطة: قالت 45.2% منهنّ إنّ أداء الشرطة جيّد، مقابل 37.8% من الرجال. نسبة الشابّات العربيّات اللواتي قدّرن أنّ أداء جهاز التربية والتعليم جيّد أقلّ بقليل من نسبة الرجال الذين أفادوا بهذا الأمر: 72.5%، مقابل 74.1% -بالتتالي.

מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל הוא המכון למחקר חברתי יישומי המוביל בישראל. דרך לימוד יסודי, מחקר קפדני וידע מעמיק, אנו מסייעים לטיוב החלטות מרכזיות הנוגעות לרווחת אנשים ותורמים לחיזוקה של החברה בישראל. ייעודו של המכון הוא לזהות ולחקור נושאי מפתח בחברה ולהשתתף בהכוונת מדיניות, עיצוב תוכניות וטיוב שירותים חברתיים לאדם, למשפחה ולקהילה. זאת למען העצמת החוסן החברתי של מדינת ישראל ולרווחת כלל תושביה.

המכון הישראלי לדמוקרטיה הוא מוסד עצמאי א־מפלגתי, מחקרי ויישומי, הפועל בזירה הציבורית הישראלית בתחומי הממשל, הכלכלה והחברה. יעדיו הם חיזוק התשתית הערכית והמוסדית של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שיפור התפקוד של מבני הממשל והמשק, גיבוש דרכים להתמודדות עם אתגרי הביטחון מתוך שמירה על הערכים הדמוקרטיים וטיפוח שותפות ומכנה משותף אזרחי בחברה הישראלית רבת הפנים.

רשות הצעירים במשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי החלה את דרכה במשרד לשוויון חברתי במסגרת החלטת ממשלה 2880 מיום 23.7.2017, מתוך הכרה באוכלוסיית הצעירים (18-35) כמנוע צמיחה חברתי וכלכלי ובמטרה לקדם את אוכלוסיית הצעירים, לסייע להם במימוש הפוטנציאל הגלום בהם ולהגביר את מעורבותם בעניינים הציבוריים. רשות הצעירים פועלת על ידי הסתכלות כוללנית על אוכלוסיית הצעירים למען קידום ענייניה וצרכיה ברמה הלאומית, בצד פעילות ישירה ופרויקטלית בנושאים נבחרים. זאת בשיתוף משרדי ממשלה הממונים על התחומים המקצועיים (תעסוקה, בריאות וכו') ו/או האחראים על אוכלוסיות ייחודיות, כגון צעירים עולים וצעירים בסיכון.

לסקירה המלאה לחצו כאן